

Kärsi LKA kaitsekorralduskava 2017–2026

Keskkonnaamet 2017

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. ÜLDOSA	5
1.1. Ala iseloomustus	5
1.2. Maakasutus	8
1.3. Huvigrupid	15
1.4. Kaitsekord	15
1.4.1. Sihtkaitsevöönd	18
1.4.2. Piiranguvöönd	18
1.5. Uuritus	19
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud	19
1.5.2. Riiklik seire	20
1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus	21
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	22
2.1. Elustik	22
2.1.1. Loomad	22
2.1.1.1. Lendorav (<i>pteromys volans</i>)	22
2.1.1.2. Metsis (<i>Tetrao urogallus</i>)	27
2.1.1.3. Kalakotkas (<i>Pandion haliaetus</i>)	29
2.1.1.4. Merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	31
2.1.1.5. Väike-konnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>)	32
2.1.2. Taimed	33
2.2. Kooslused	33
2.2.1. Metsakooslused	35
2.2.1.1. Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	41
2.2.1.2. Vanad loodusmetsad (9010*)	41
2.2.1.3. Metsade majandamine piiranguvööndis	42
2.2.2. Märgalad	43
3. Ala ja selle väärtuste tutvustamine ning külastuskorraldus	45
3.1. Hetkeolukord ja visioon	45
3.2. Külastustaristu	46
3.2.1. Tähised	46
3.2.2. Infotahvlid	46
3.2.3. Teed ja parkimine	46
3.3. Teabe jagamine ja trükised	47
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE	48
4.1. Tegevuste kirjeldus	48
4.1.1. Inventuurid, seired, uuringud	48
4.1.1.1. Riiklik seire	48
4.1.2. Hooldus, taastamine, ohjamine	48
4.1.2.1. Kujundusraied lendorava elupaigas Senkassaare skv-s	48
4.1.2.2. Pesakastide uuendamine ja hooldus lendorava elupaigas Senkassaare skv-s	57
4.1.3. Taristu, tehnika, loomad	57
4.1.3.1. Tähiste paigaldamine (52 tk) ja kaasajastamine (2 tk)	57
4.1.3.2. Infotahvli paigaldamine	59

4.1.4. Kavad, eeskirjad.....	59
4.1.4.1. Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine.....	59
4.2. Eelarve	60
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	61
KASUTATUD KIRJANDUS.....	64
LISAD.....	65

SISSEJUHATUS

Vastavalt looduskaitseeaduse §-le 25 on kaitsekorralduskava kaitstavate loodusobjektide alapõhise kaitse korraldamise aluseks. Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitseala valitsejale kaitse-eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Kärasi looduskaitseala kaitsekorralduskava (edaspidi ka *KKK*) eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast (edaspidi *ala*) – selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke, määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi kaks kaasamiskoosolekut. Esimene koosolek toimus 19. aprillil 2016. a algusega kell 14.00 Lohusuu vabaajakeskuses. Kuulutus kaitsekorralduskava kaasamiskoosoleku toimumise kohta avaldati 8. aprillil 2016. a ajalehtedes *Põhjarannik* ja *Severnoje Poberezje*. Teine koosolek toimus 4. oktoobril 2016. a kell 15.00 Lohusuu vabaajakeskuses. Kuulutus kaitsekorralduskava kaasamiskoosoleku toimumise kohta avaldati 15. septembril 2016. a ajalehtedes *Põhjarannik* ja *Severnoje Poberezje*. Toimunud koosolekute memod on esitatud lisa 3.

Kava koostas Keskkonnaameti liigikaitse büroo liigikaitse peaspetsialist Iti Jürjendal (tel: 7334 163, e-post: iti.jurjendal@keskkonnaamet.ee).

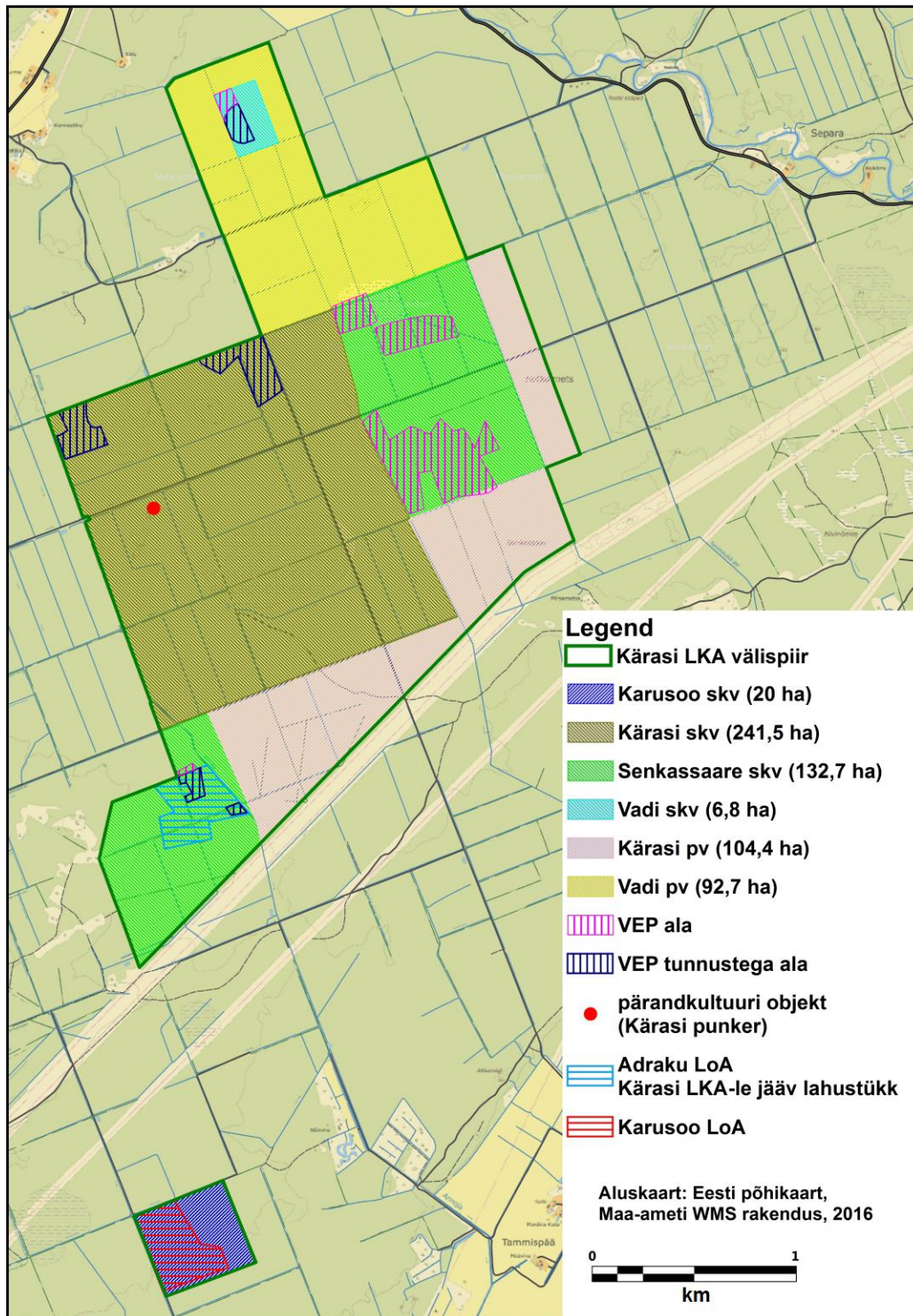
1. ÜLDOSA

1.1. ALA ISELOOMUSTUS

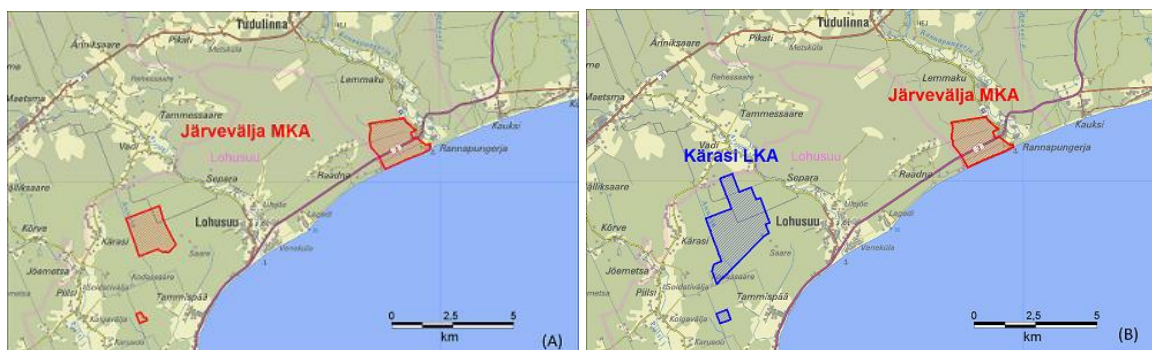
Kärsi looduskaitseala (edaspidi ka *LKA*) asub Ida-Virumaal Lohusuu vallas Kärsi, Piilsi, Separa ja Tammispää külas ning selle pindala on 598,1 ha. Kaitseala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele neljaks sihtkaitsevööndiks (edaspidi ka *skv*) ja kaheks piiranguvööndiks (edaspidi ka *p_v*, joonis 1). Kaitseala on moodustatud osaliselt Vabariigi Valitsuse 12. novembri 1996. aasta määrusega nr 281 „Järvevälja maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine” moodustatud Järvevälja maastikukaitseala lahustükkide, keskkonnaministri 14. juuli 2006. a määrusega nr 52 „Lendorava püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” kaitse alla võetud Kukemurrumetsa lendorava püsielupaiga, looduskaitsealaduse (edaspidi ka *LKS*) § 50 alusel alusel 2009. aastal moodustatud Vadi väikekonnakotka püsielupaiga ja 2014. aastal moodustatud Piilsi merikotka püsielupaiga põhjal ning osaliselt uute alade kaitse alla võtmisega (joonis 2). Kaitseala kaitse-eeskiri (edaspidi ka *KE*) on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 10.02.2017 määrusega nr 51 „Kärsi looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” (lisa 1). Kaitstava loodusobjektina on Kärsi LKA kantud keskkonnaregistrisse (edaspidi ka *KKR*) koodiga KLO1000653. Vastavalt KE-le on kaitseala kaitse-eesmärk kaitsta:

- 1) metsaökosüsteemi, elustiku mitmekesisust ja kaitsealuseid liike;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50, edaspidi *LoD*) nimetab I lisas. Need on vanad looduspõhised metsad (9010*)¹ ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);
- 3) liiki, keda LoD nimetab II lisas ja selle liigi elupaika. See liik on lendorav (*Pteromys volans*);
- 4) kaitsealuseid linnuliike, mida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on kalakotkas (*Pandion haliaetus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), metsis (*Tetrao urogallus*) ja väikekonnakotkas (*Aquila pomarina*).

¹ Elupaigatüübi nimetuse järel sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt LoD I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

Joonis 1. Kärasi LKA ja selle tsonering ning väriselupaiga (edaspidi ka VEP) ja VEP tunnustega alade, pärandkultuuri objekti, Adraku LoA Kärasi LKA-le jääva lahustüki ja Karusoo LoA paiknemise skeem.

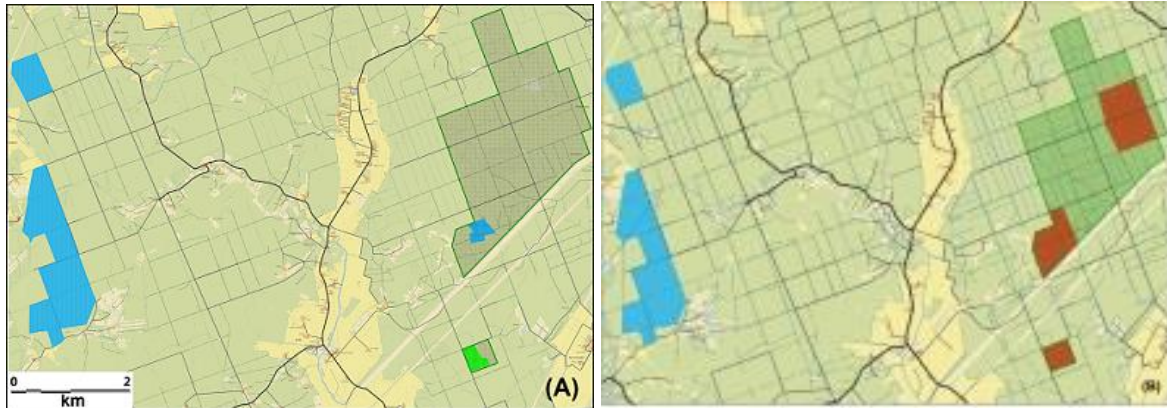
Joonis 2. Järvevälja MKA paiknemise skeem 1996. aastal kehtestatud määruse järgi (A) ning selle põhjal 2016. aastal moodustatud Kärasi LKA paiknemise skeem (B). Aluskaart: Eesti põhikaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2016.

Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. aasta korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (edaspidi ka *VV korraldus*) lisa 1 punkti 2 alapunktide 2 ja 93 kohaselt hõlmab kaitseala tervenisti Karusoo loodusala (edaspidi ka *LoA*) ning osaliselt Adraku LoA (joonised 1 ja 3). Seetõttu tuleb Kärasi LKA-l tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

Adraku ja Karusoo LoA on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni 10. jaanuari 2011. aasta otsusega 2011/84/EL, millega võeti vastavalt LoD-le vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade neljas ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbril K(2010) 9667 all, ELT L 040, 12.02.2011, lk 1–205).

Adraku LoA rahvusvaheline kood on EE0070175 ja KKR-i kood RAH0000653. VV korralduse kohaselt on Adraku LoA eesmärk kaitsta LoD II lisas nimetatud liigi lendorava isendite elupaiku. Lendorav on eesmärgiliigina välja toodud ka Natura standardandmebaasis (edaspidi ka *NS*). Karusoo LoA rahvusvaheline kood on EE0070187 ja KKR-i kood RAH0000640. VV korralduse kohaselt on Karusoo LoA eesmärk kaitsta LoD I lisas nimetatud elupaigatüüpe vanad looduspõhised (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), mõlemad elupaigatüübid on eesmärkidena välja toodud ka NS-is.

Euroopa Komisjonile on tehtud ettepanek suurendada Karusoo LoA, viies Karusoo LoA vastavusse Karusoo skv-ga. Samuti on tehtud ettepanek muuta Adraku LoA Kärasi LKA-le jääva lahustüki piire ning viia see vastavusse Senkassaare skv piiriga. Lisaks on tehtud ettepanek moodustada Adraku LoA Kärasi LKA-le jääva lahustüki ja Karusoo LoA põhjal Kärasi LoA (joonis 3), mille eesmärk on LoD I lisas nimetatud elupaigatüüpide 9010* ja 9080* ning LoD II lisa nimetatud liigi lendorava kaitse.

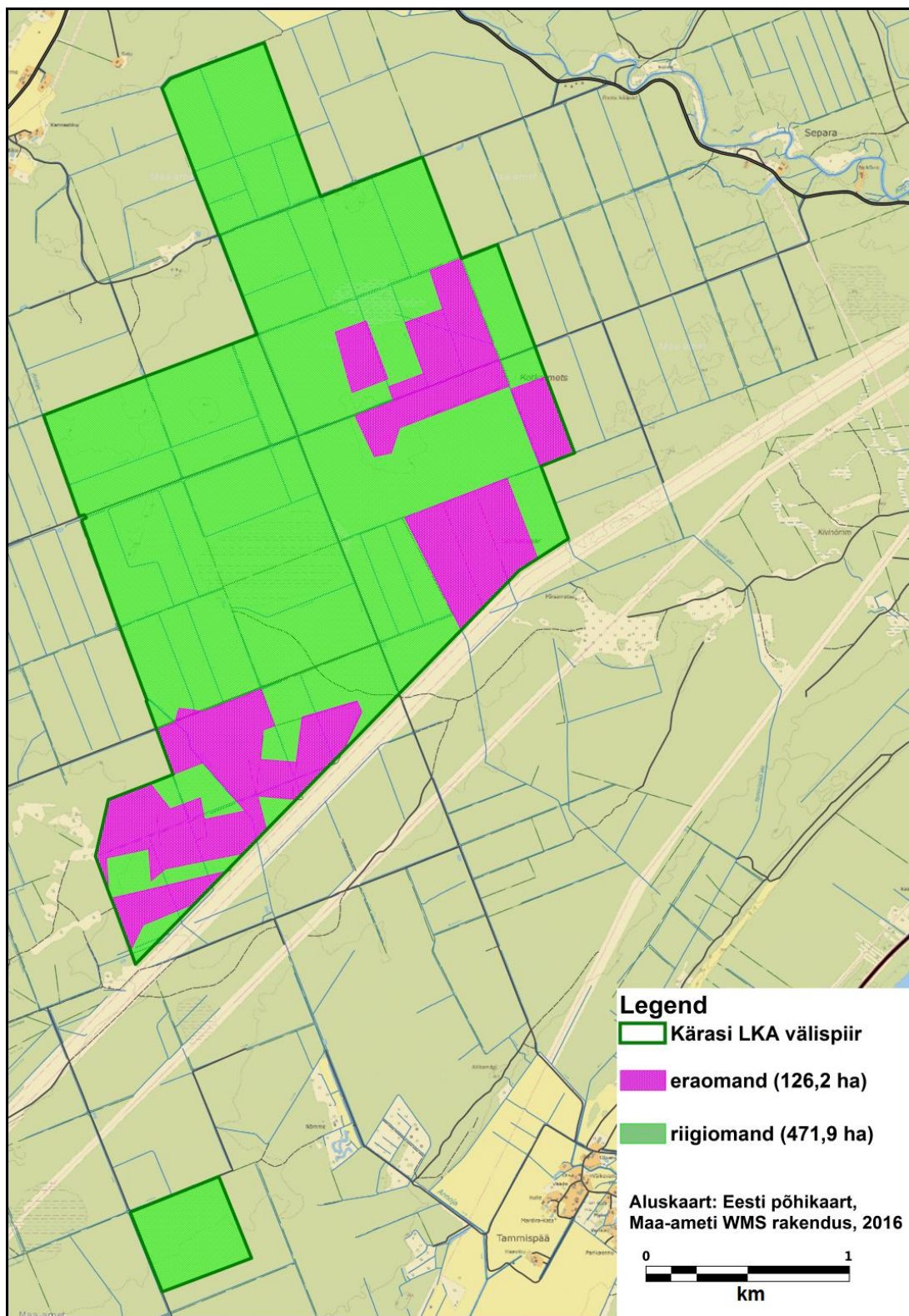
Joonis 3. Adraku (helesinine) ja Karusoo (heleroheline) LoA paiknemise skeem Kärasi LKA suhtes enne Euroopa Komisjonile tehtud ettepaneku jõustumist (A) ning Adraku ja Kärasi (punane) LoA paiknemise skeem Kärasi LKA suhtes Euroopa Komisjonile tehtud ettepaneku jõustumisel (B). Aluskaart: Eesti põhikaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2016.

Kärasi LKA tuumiku moodustavad metsa- ja rabakooslused, mis on elupaigaks paljudele kaitsealustele liikidele. Neist kaitse-eesmärgiks on nimetatud lendorav, metsis, kalakotkas, merikotkas ja väike-konnakotkas. Kaitseala on praktiliselt igast küljest ümbritsetud intensiivselt majandatavatest metsadest, mistõttu on sellel oluline tähtsus loodusliku mitmekesisuse säilimisel. Kuigi LKA-le selle moodustamisel liidetud alale jääb hulganisti hiljutisi raielanke ja noorendikke, et oleks tagatud kaitsealustele liikidele vajalike elupaikade minimaalne pindala, muutuvad need metsa-alad kaitseala koosseisus olles ajapikku taas loodusilmelisteks. Kärasi LKA-le jääb viis väriselupaika (edaspidi ka *VEP*) ja viis *VEP*-i tunnustega ala (joonis 1). Kaitsealuseid üksikobjekte LKA-le ei jää, küll aga jääb kaitsealale üks pärandkultuuri objekt (Kärasi punker).

Kaitseala on seda läbiva tiheda teedevõrgu tõttu küllaltki lihtsasti ligipääsetav, kuid sellel puuduvad külastajaid ligi tõmbavad vaatamisväärsused. Peamiselt satuvad inimesed kaitsealale metsaande korjates ja jahti pidades, mistõttu on külastajate hulk kaitsealal suurem sügiseti.

1.2. MAAKASUTUS

Kaitseala välispiir ja võõndite piirid on märgitud kaardile Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades maakatastri andmeid seisuga 2017. aasta jaanuar. LKA pindala on 598,1 ha. Maa-ameti andmetel (seisuga jaanuar 2017. aasta) moodustab sellest riigiomand 471,9 ha ja eraomand 126,2 ha. Maaomandi jaotust iseloomustab joonis 4. Maaomandi jaotust võõnditi iseloomustab tabel 1.

Joonis 4. Kärasi LKA maaomandi skemaatiline jaotus katastriandmete seisuga 2017. aasta jaanuar.

Tabel 1. Maaomandi jaotus Kärasi LKA-l võõnditi seisuga 2017. aasta jaanuar. Pindalad on toodud hektarites. Kasuatud lühend: mk – metskond

KATASTRIÜKSUSE NIMI	REGISTRI-TUNNUS	OMANDI-VORM	pindala kaitse-alal	pindala Karusoo skv-s	pindala Kärasi skv-s	pindala Senkasaare skv-s	pindala Vadi skv-s	pindala Kärasi pv-s	pindala Vadi pv-s
Alttalu	42002:002:0075	eraomand	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Fjodori	42002:001:0135	eraomand	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	0,0
Jaanisaare	42002:002:0016	eraomand	2,1	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0
Juuresepa	42002:001:0336	eraomand	3,8	0,0	0,0	3,8	0,0	0,0	0,0
Jürimetsa	42002:001:0423	eraomand	4,0	0,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0
Kirikumetsa	42002:002:0197	eraomand	15,7	0,0	0,0	15,7	0,0	0,0	0,0
Kotka	42002:002:0220	eraomand	3,6	0,0	0,0	0,1	0,0	3,5	0,0
Kotkasoo	42002:002:0017	eraomand	5,3	0,0	0,0	5,3	0,0	0,0	0,0
Lepiku-Mihkli	42002:001:0042	eraomand	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Lepiku-Mihkli	42002:001:0043	eraomand	1,4	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0
Lepiku-Mihkli	42002:002:0010	eraomand	2,1	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0
Liblika	42002:001:0063	eraomand	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0	3,2	0,0
Matse	42002:001:0478	eraomand	2,1	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0
Matse	42002:001:0479	eraomand	0,5	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0
Mäe	42002:002:0150	eraomand	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0
Müüri	42002:001:0200	eraomand	1,3	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0
Niidumetsa	42002:002:0192	eraomand	1,4	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0
Nõmme-Jenni	42002:002:0018	eraomand	6,9	0,0	0,0	6,9	0,0	0,0	0,0
Otsamurru	42002:001:0503	eraomand	5,0	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0
Otsarametsa	42002:002:0125	eraomand	8,7	0,0	0,0	0,0	0,0	8,7	0,0
Paasimetsa	42002:002:0128	eraomand	9,8	0,0	0,0	0,0	0,0	9,8	0,0
Põrsametsa	42002:002:0127	eraomand	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Senkasaare	42002:002:0126	eraomand	7,5	0,0	0,0	0,0	0,0	7,5	0,0
Sinilille	42002:001:0067	eraomand	4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	4,7	0,0
Soo	42002:001:0276	eraomand	4,1	0,0	0,0	4,1	0,0	0,0	0,0
Sooserva	42002:001:0104	eraomand	3,0	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0
Soosilla	42002:001:0101	eraomand	4,5	0,0	0,0	4,5	0,0	0,0	0,0
Toome	42002:001:0140	eraomand	2,8	0,0	0,0	2,8	0,0	0,0	0,0
Usaimetsa	42002:002:0136	eraomand	2,3	0,0	0,0	0,1	0,0	2,2	0,0
Ülase	42002:001:0286	eraomand	14,7	0,0	0,0	3,6	0,0	11,1	0,0
Avinurme mk 24	42002:001:0310	riigiomand	4,0	0,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0
Avinurme mk 25	42002:001:0320	riigiomand	287,9	8,1	156,6	0,3	6,8	23,4	92,7
Avinurme mk 27	42002:001:0340	riigiomand	11,8	11,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avinurme mk 28	42002:001:0350	riigiomand	84,5	0,0	84,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Avinurme mk 59	42002:001:0623	riigiomand	3,0	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0
Avinurme mk 61	42002:002:0228	riigiomand	36,4	0,0	0,0	29,4	0,0	7,0	0,0
Avinurme mk 88	42002:002:0235	riigiomand	13,2	0,0	0,0	0,4	0,0	12,8	0,0
Avinurme mk 89	42002:002:0236	riigiomand	16,3	0,0	0,0	16,3	0,0	0,0	0,0

KATASTRILÜKSUSE NIMI	REGISTRI-TUNNUS	OMANDI-VORM	pindala kaitse-alal	pindala Karusoo skv-s	pindala Kärasi skv-s	pindala Senkassaare skv-s	pindala Vadi skv-s	pindala Kärasi pv-s	pindala Vadi pv-s
Avinurme mk 92	42002:001:0654	riigiomand	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3	0,0
Avinurme mk 93	42002:001:0655	riigiomand	2,3	0,0	0,2	0,0	0,0	2,1	0,0
Kiilu	42002:001:0337	riigiomand	2,8	0,0	0,0	2,8	0,0	0,0	0,0
Kukemurrumetsa	42002:001:0358	riigiomand	6,4	0,0	0,0	6,4	0,0	0,0	0,0

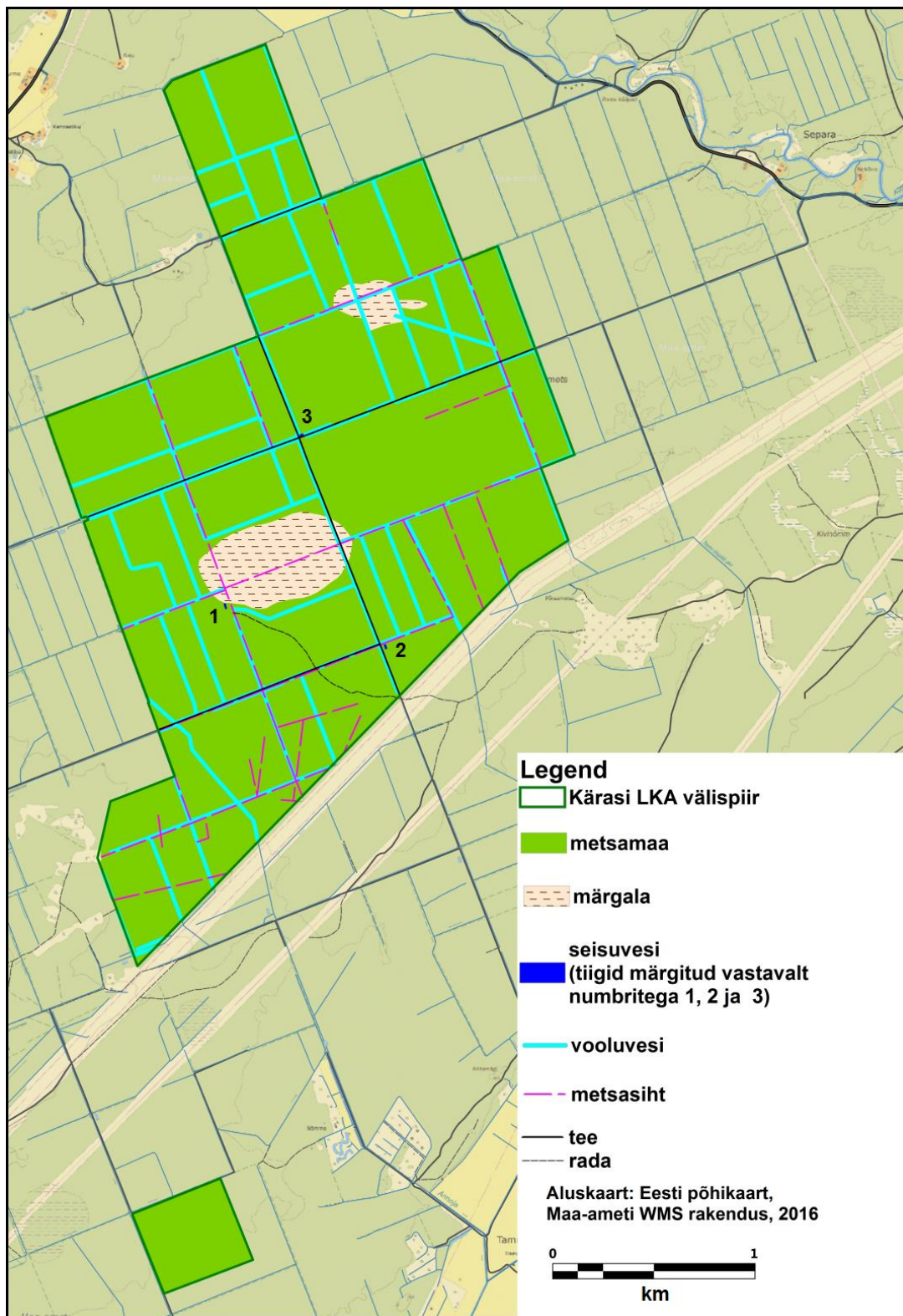
Põhikaardi andmetel (Eesti topograafia andmekogu (ETAK), 2016) on kõlvikuliselt kaitsealal kõige rohkem puistuid – kokku ligikaudu 566 ha (95%). Märjalad moodustavad kaitsealast 31 ha (5%). Kaitsealal puuduvad lagerabad ja -sood, peamiselt on märjaladena kantud põhikaardile rabamännikud ja soostunud lehtmetsad. Kompaktsema märjalalaigu moodustab kalakotkale ja metsisele elupaigaks olev Kärasi soo. Kaitseala teedevõrk on 6,9 km pikk. Sellest suure enamuse moodustavad Kotka, Kruusa, Luhasaare ja Pikasihi teed, mis kõik on sõidukitele lihtsasti läbitavad. Maa-ameti maanteeameti kaardirakenduse andmetel (http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis?app_id=UU75&user_id=at&bbox=294197.127937337,6375000,810802.872062663,6635000&LANG=1) on need teed pinnaskattega või katteta, kuid tegelikkuses on teede katteks paekillustik ja aheraine. Sama kaardirakenduse andmetel ei jää LKA-le ühtegi riigimaanteed, samuti ei jää LKA-le ühtegi kohalikku, era- või metsateed ning kaitsealale jäävad teed on paigutatud gruppi „muu tee”. Väikesel määral jääb kaitsealale radasid, kuid need on sõidukitele läbimatud. Rohkesti on kaitsealal metsasihte (ligikaudu 14,7 km), millest enamus on sõidukitele läbimatud. Mõnevõrra esineb kaitsealal ka põhikaardile kandmata metsasihte, mis on tekkinud metsamajandamisel. Isetekkelisi teid kaitsealal täheldatud ei ole.

Jõgesid või ojasid kaitsealale ei jää, kuid kaitseala on tugevalt kraavitatud. Kuivenduskraave on kokku ligi 35 km. Kaitseala välispiiril kulgevad kuivenduskraavid on kõik kaitseala koosseisus, erandina ei jää kaitsealale selle välispiiril kulgevad maaparandussüsteemide eesvoolud. Kaitsealale jäävad osaliselt 1982. aastal rajatud Annoja/TTP-382 Kodussaare, 1982. aastal rajatud Allikmäe/TTP-382 Kodassaare, 1974. aastal rajatud Kotka/TTP-257 Lohusuu ja 1988. aastal rajatud Vilkmee/TTP-512 Ninasi maaparandussüsteem. Samuti jäävad kaitseala Kärasi ja Senkassaare skv-sse seda läbides osaliselt Annoja/TTP-382 Kodassaare eesvool (Annoja), Kärasi pv-sse ja Senkassaare skvsse Kotka/TTP-257 Lohusuu eesvool ning Kärasi pv-sse Allikmäe/TTP-382 Kodassaare eesvool. 2012. aastal rekonstrueeriti nimetatutest kõik maaparandussüsteeme peale Allikmäe/TTP-382 Kodassaare. Rekonstrueerimine ei hõlmanud ainult eesvoole, vaid selle käigus rekonstrueeriti ka kuivenduskraavid ja truubid, maaparandussüsteeme teenindav teedevõrk ja teekraavid ning tulekustutustöödeks vajalikud tuletõrjetiidid. Lisaks rajati settebasseinid eesvooludele. LKA kaitse-eeskirja järgi on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud Kärasi ja Senkassaare skv-s maaparandussüsteemi eesvoolu hoiutööd ning olemasolevate rajatiste hooldus. Seega on skv-s maaparandussüsteemi kuivenduskraavide hooldus keelatud, kuid eesvoolude hooldus kaitseala valitseja nõusolekul

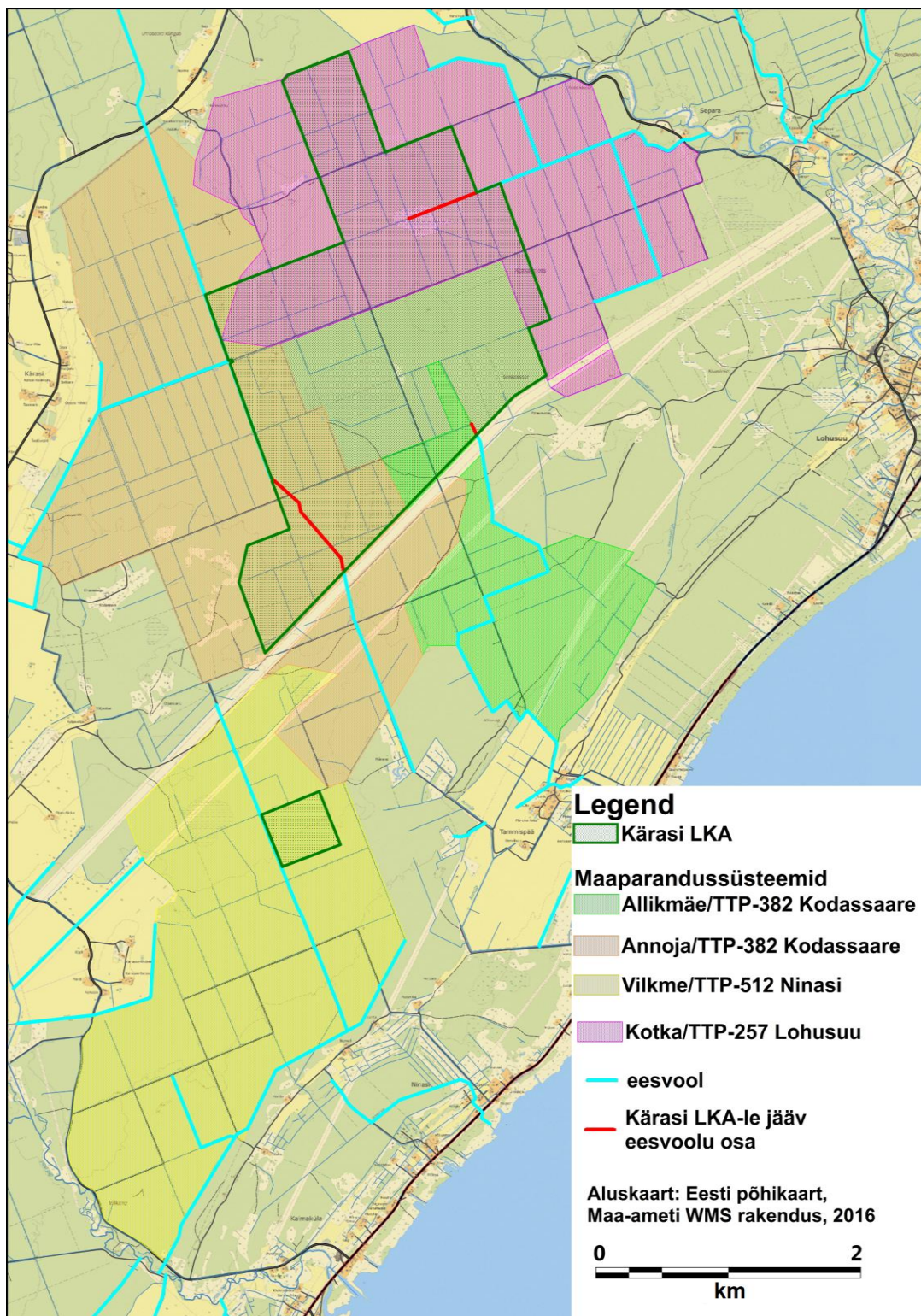
lubatud. Samuti on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud skv-s teekraavide hooldus. Nii eesvoolusid kui ka teekraave tuleb võimalusel hooldada minimaalselt, et vähendada nende kuivendavat mõju skv kooslustele. Kaitsealale jäävad maaparandussüsteemid, piirkonna eesvoolud ja kaitsealale jäävad eesvoolud on toodud joonisel 6.

Seisuveekogudest jäävad kaitsealale kolm alla 0,05 ha suurust tiiki (tuletõrje veevõtukohtad). Kaitsealale ei jää põhikaardi järgi haritavaid alasid, lagedat ala, hooneid ega õuealaid. Kaitseala kõlvikuline jaotus on näidatud joonisel 5.

Lohusuu valla üldplaneeringu (kinnitatud 1999. aastal, kättesaadav Lohusuu valla kodulehelt) kohaselt jääb Kärasi LKA tervenisti metsamaale. Kaitsealale jääb osaliselt kohaliku tähtsusega Kärasi turbamaardla, mille kasutamise piirangutele Kärasi LKA-le (endisele Järvevälja MKA-le) jääval alal on üldplaneeringus viidatud. Kärasi LKA jääb osaliselt (Karusoo skv ja Senkassaare skv lõunaserv) ka Lohusuu valla Peipsi järve äärsele ranna-alale, mille üldplaneering on kinnitatud 2011. aastal (kättesaadav Lohusuu valla kodulehelt) ning sellel on Kärasi LKA maakasutuseks märgitud metsa- ja põllumajandusmaa.

Joonis 5. Kärasi LKA kõlvikuline jaotus.

Joonis 6. Kaitsealale jäävad maaparandussüsteemid ja eesvoolud. Andmed pärinevad Maa-ameti maaparandussüsteemide kaardirakendusest.

1.3. HUVIGRUPID

- **Keskkonnaamet (edaspidi ka KeA)** – kaitseala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- **Riigimetsa Majandamise Keskus (edaspidi ka RMK)** – praktiliste looduskaitsetööde teostamine riigimaadel ja ala külastuse korraldamine kaitseala väärtuste soodsa seisundi säilitamiseks ning tutvustamiseks.
- **Lohusuu vallavalitsus** – on huvitatud ala loodusväärtuste hoidmisest ja kasutamisest.
- **Keskkonnaagentuur (edaspidi KAUR)** – teostab ja korraldab LKA-l riiklikku seiret.
- **Maaomanikud** – on huvitatud maaomandi kasutamise võimalusest ja majandusliku tulu teenimisest, ilusa maastiku säilimisest ning külastuse reguleerimisest eesmärgiga vältida ümbruskonna elanike häirimist ja prahi sattumist loodusesse.
- **Keskkonnainspektsiooni Ida-Virumaa büroo** – koordineerib ja teostab järelevalvet looduskeskkonna ja -varade kasutamise üle.
- **Loodushuvilised, teadlased ja looduskaitseorganisatsioonid** – on huvitatud looduskeskkonna säilimisest, teadus- ja õppetööst ning seirest.
- **Jahimehed** – on huvittud jahipidamisest, kaitseala jääb Lohusuu jahipiirkonda.

1.4. KAITSEKORD

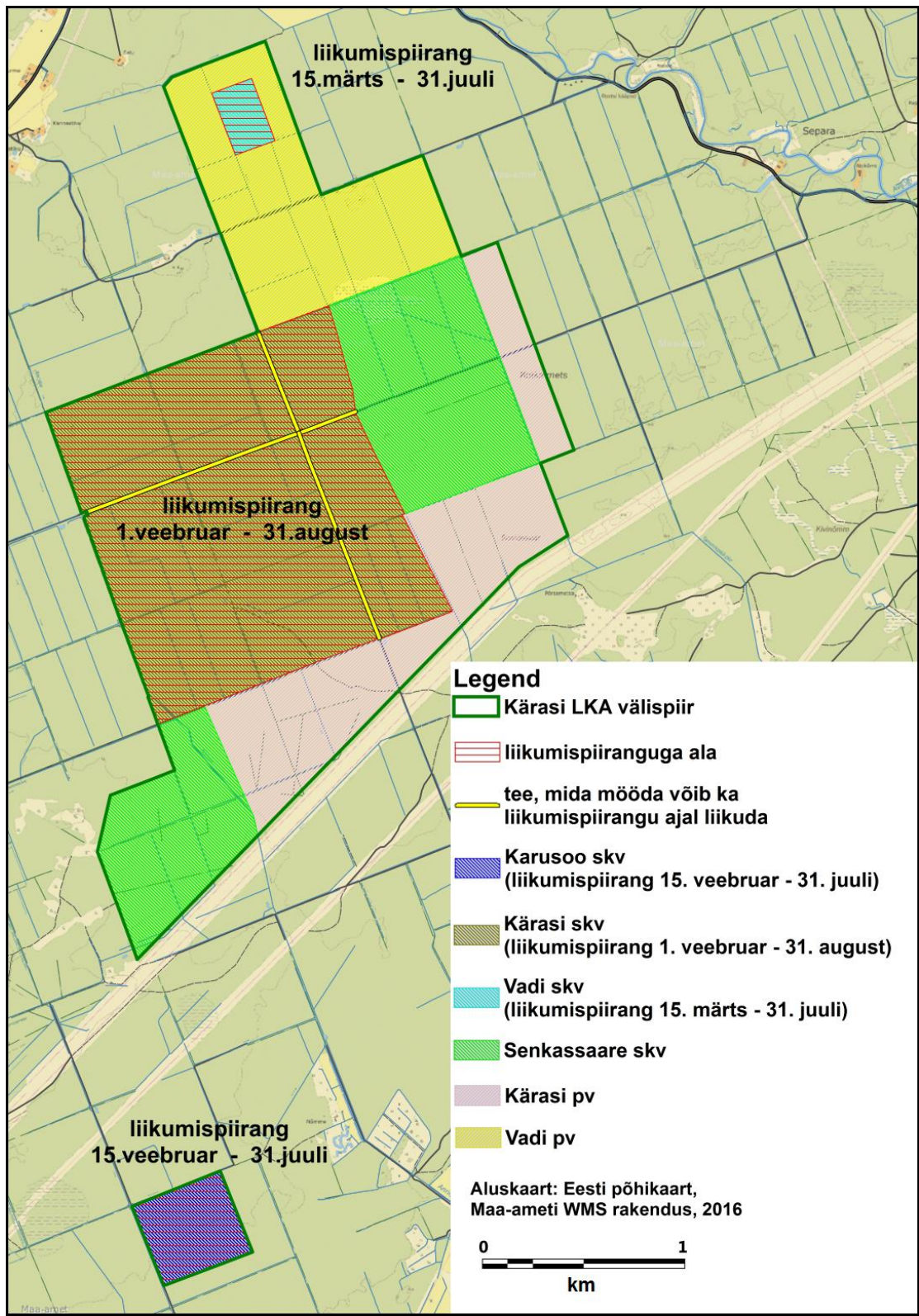
Kaitseala kaitse-eeskirja (lisa 1) järgi jaguneb kaitseala maa- ja veeala vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele neljaks skv-ks ja kaheks pv-ks (joonis 1). Sihtkaitsevööndisse jääb 401 ha (67%), millest Kärasi skv moodustab 241,5 ha, Senkassaare skv 132,7 ha, Vadi skv 6,8 ha ning Karusoo skv 20 ha. Pv-sse jääb 197,1 ha (33%) kaitsealast, millest Kärasi pv moodustab 104,4 ha ning Vadi pv 92,7 ha.

Kaitsealal on lubatud inimestel viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi, välja arvatud Vadi skv-s väike-konnakotka pesitsusajal 15. märtsist 31. augustini, Kärasi skv-s metsise mängu- ja pesitsusajal ning kalakotka pesitsusajal 1. veebruarist 31. augustini ja Karusoo sihtkaitsevööndis merikotka pesitsusajal 15. veebruarist 31. juulini. Liikumispiirang ei rakendu liikumiseks teedel, kusjuures tee mõiste on määratletud ehitusseadustikus. Sellest tulenevalt võib liikumispiirangu ajal liikuda Kärasi skv-d läbivatel Pikasihi ja Kotka teel, kuid vööndisse ulatuval rajal ja vööndit läbivatel metsasihtidel aga mitte. Vadi ja Karusoo skv-sse teid, radasid ega ka metsasihte ei jää. Nimetatud ajal Vadi, Kärasi ja Karusoo skv-s võib viibida väljaspool teid vaid kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel, kaitseala valitsemise ja kaitse

korraldamisega seotud tegevusel ning järelevalve- ja päästetöödel. Liikumispiirangute skeem on toodud joonisel 7.

Kaitsealal on lubatud jahipidamine 1. septembrist 31. jaanuarini. Jahipidamise ajaline piirang kehtib kalakotka, merikotka ja väike-konnakotka pesitsemise ja poegade eest hoolitsemise ajal ning metsise mängu- ja pesitsusajal.

Kaitsealal on lubatud sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine teedel, jalgratastega ka radadel. Sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, liinirajatiste hooldamisel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul tehtaval teadustegevusel ning piiranguvõõndis metsamajandustöödel. Vastavalt liikluseaduse § 154 lõikes 1 toodud erisustele on maastikusõidukiga teedel sõitmine lubatud vaid jõgede, teede ja muude takistuste ületamiskohtades ning lumega kaetud teel, mis ei ole mootorsõidukitele ajutiselt läbitav, ning teel, kus seda lubab sellekohane liikluskorraldusvahend. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detail- ja üldplaneeringut, lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada lautrit või paadisilda, anda projekteerimistingimusi ja ehitusluba, rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatist, ning lisaõota jahiulukeid.

Joonis 7. Liikumispiirang Kärasi LKA-l.

1.4.1. SIHTKAITSEVÖÖND

Skv on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate loodusväärtuste säilitamiseks. Kaitsealal on neli skv-d: Kärasi, Senkassaare, Karusoo ja Vadi. **Kärasi, Senkassaare ja Vadi skv** kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse, kaitsealuste liikide ja nende isendite elupaikade kaitse. **Karusoo skv** kaitse-eesmärk on metsaökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse.

Skv-s on lubatud kuni 20 osalejaga rahvaürituse korraldamine. Rohkem kui 20 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Kaitseala valitseja nõusolekul on Kärasi, Senkassaare ja Vadi skv-s lubatud loodusliku veerežiimi taastamine, koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus ning olemasolevate rajatiste hooldustööd. Samuti on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud Kärasi ja Senkassaare skv-s maaparandussüsteemi eesvoolu hoiutööd.

Skv-s on kaitse-eeskirjaga sätestatud erisustega arvestades keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine ning uue ehitise püstitamine. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud rajatiste püstitamine kaitseala tarbeks. Kaitseala skv-s on telkimine ja lõkke tegemine keelatud. Inimeste viibimine väljaspool teid, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel on keelatud Karusoo skv-s 15. veebruarist 31. juulini, Kärasi skv-s 1. veebruarist 31. augustini ning Vadi skv-s 15. märtsist 31. augustini.

1.4.2. PIIRANGUVÖÖND

Pv on kaitseala osa, mis ei kuulu skv-sse. Kaitsealal on Kärasi ja Vadi pv. Pv kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kaitsealuste liikide kaitse.

Pv-s on lubatud majandustegevus, arvestades looduskaitseseadusest ja kaitse-eeskirjast tulenevaid kitsendusi. Pv-s on lubatud telkimine ja lõkke tegemine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Lubatud on kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud tee, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks.

Pv-s on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud turberaie langi suurusega kuni 2 ha. Samuti on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud lageraie kuusikutes langi pindalaga kuni 0,5 hektarit ja

hall-lepikutes langi pindalaga kuni 1 hektar. Metsade majandamisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liigiline ja vanuseline mitmekesisus.

Piiranguvööndis on keelatud puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine, maavara kaevandamine, uue veekogu rajamine, uue maaparandussüsteemi rajamine, biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine ning puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt.

1.5. UURITUS

1.5.1. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD

LKA elustiku uuringud puudutavad peamiselt lendoravat, kelle uute elupaikade leidmiseks viidi liigi potentsiaalsetes elupaikades 2008. aastal läbi inventuur. Selle käigus leiti lendorava elupaik Kotkametsas. 2014. aastal viis Kotkaklubi läbi Võtikvere kotkapesade otsimise talgud. Talgupiirkond ulatus ka Kärasi LKA-le ning Karusoo skv-st leiti merikotka pesa. Süstemaatilisi elustiku-uuringuid ja inventuure teadaolevalt rohkem LKA-l läbi viidud pole.

Rohkem on uuritud LKA kooslusi. Karusoo skv metsi on inventeeritud juba 1994. aastal, mil Eestimaa Looduse Fond (edaspidi ka *ELF*) viis läbi Eesti põlismetsade inventuuri looduspärandi kaardistamiseks. Inventuuril kaardistasid Kimmo Mustonen, Andrus Kuus ja Jaanus Elts põlismetsa polügooni, mis nimetati Ninasi segametsaks (6,9 ha). Mõned aastad hiljem, enne kaitseala moodustamist, läks sellest 5,1 ha lageraiesse. Raiumata mets klassifitseeriti LoD metsaelupaikade inventuuril hiljem elupaigatüüpideks 9010* ja 9080* ning see arvati 1996. a Karusoo lahustükina Järvevälja MKA koosseisu. 2011. aastal moodustati selle põhjal omakorda Karusoo LoA.

Kaitseala märgalasid on 2009. aastal ELF-I projekti „Eesti soode looduskaitseline hindamine” raames (Paal ja Leibak, 2011) inventeerinud Alar Soppe. Inventuuri käigus on LKA-l kaardistatud kaks märgala polügooni. Neist üks on klassifitseeritud LoD elupaigatüüpi 91D0* ja teine elupaigatüüpi 9080*.

Kaitsealal on 2001. aastal läbi viidud VEP-ide inventuur, mille käigus registreeris Ahto Täpsi kaitseala suuremal lahustükil viis VEP-i. Kaitseala põhjaosas on kaardistatud VEP tüüpi 1124 (teised palu-lehtmetsad) ja mustika kasvukohatüüpi kuuluv VEP nr L00800, VEP tüüpi 1130 (laanemetsad) ja jänese kapsa-mustika kasvukohatüüpi kuuluv VEP nr 157129, VEP tüüpi 2124 (kopratammide mõjualad) ja sinihelmika kasvukohatüüpi kuuluv VEP nr L01369 ning VEP-i tüüpi 11511 (salu-kuusikud ja kuuse-segametsad) ja naadi kasvukohatüüpi kuuluv VEP nr 157125. Kaitseala lõunaosas on kaardistatud VEP-i tüüpi 1173 (soostunud haavikud) ja angervaksa kasvukohatüüpi kuuluv VEP nr L01795.

Lisaks kaardistas Ahto Täpsi kaitseala suuremal lahustükil viis VEP-i tunnustega ala. Neist asuvad kaitseala põhjaosas VEP tüüpi 1124 (teised palu-lehtmetsad) ja mustika kasvukohatüüpi kuuluv ala nr L00799, VEP-i tüüpi 1182 (rabastunud männikud ja kaasikud) kuuluv ala nr 157123 ning VEP-i tüüpi 1175 (soostunud männikud ja männi-segametsad) ja angervaksa kasvukohatüüpi kuuluv ala nr L01440. Kaitseala lõunaosas asuvad VEP-i tüüpi 1173 (soostunud haavikud) ja angervaksa kasvukohatüüpi kuuluv ala nr L01794 ning VEP-i tüüpi 1174 (soostunud kuusikud ja kuuse-segametsad) ja samuti angervaksa kasvukohatüüpi kuuluv ala nr 157136.

Kaitseala VEP-i ja VEP-i tunnustega aladel ei ole kehtivaid lepinguid. VEP-id ja VEP-i tunnustega alad on näidatud joonisel 1.

1.5.2. RIIKLIK SEIRE

Kaitsealal seiratakse „Maastike ning looduslike looma-, seene- ja taimeliikide ning koosluste seire” programmi alamprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire” erinevate allprogrammide raames saarmast, lendoravat, kalakotkast, merikotkast, väike-konnakotkast ja metsist.

1. Allprogrammi „Saarmas ja kobras” seireruut MF93 (26°54'55" ja 58°3'23"; seireala kood KKR-is SJA7735000) on 10 000 ha suurune ning hõlmab kaitseala pea terves ulatuses. Ruudus on saarma seiret läbi viidud 2007. ja 2012. aastal. Mõlemal juhul on kasutatud 2007. aastal välja töötatud saarma seireruutude metoodikat, saarmas tegevusjäljed registreeriti nii 2007. kui ka 2012. aastal. Seireveebi andmetel on saarma seire samm kuus aastat.

2. „Maastike ning looduslike looma-, seene- ja taimeliikide ning koosluste seire” programmi alamprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire” allprogrammi „Kotkad ja must-toonekurg” raames teostatakse Kärasi LKA-l 2009. aastal KKR-i kantud kalakotka, 2014. aastal KKR-i kantud merikotka ning 2001. aastal KKR-i kantud väike-konnkotka pesapaiga seiret.

Vastavalt kalakotka kaitse tegevuskavale 2014–2018 (Männik, R. ja Sellis, U. 2011; edaspidi *kalakotka tegevuskava*.) teostatakse kalakotka kõikide KKR-i kantud kalakotka pesade seiret alates 2012. aastast iga-aastaselt, kuid Kärasi LKA kalakotka pesa on seiratud igal aastal juba selle leidmisest peale. Vastavalt merikotka kaitse tegevuskavale 2013–2017 (Kotkaklubi; edaspidi *merikotka tegevuskava*) teostatakse merikotka seiret alates 2012. aastast küll iga-aastaselt, kuid igal aastal kontrollitakse 1/3 KKR-i kantud pesadest. Seega ei seirata Kärasi LKA-l elava merikotka pesa tingimata igal aastal, kuid Kärasi LKA-l on seda siiani igal aastal seiratud. Väike-konnakotka pesapaiga seire toimub iga kolme aasta tagant, ka Kärasi LKA-le jäävat pesa ei ole tihedamini seiratud. Kotkaste seire käigus kontrollitakse pesitsusedukust ja rõngastatakse pojad, samuti kontrollitakse kehtestatud kaitseerežiimi kinnihoidmist. Seiret teostab Kotkaklubi. (Kotkaklubi, KAUR, seireveeb 2016)

Kotkaste seiretulemused on toodud peatükis 2.1.1.

3. „Maastike ning looduslike looma-, seene- ja taimeliikide ning koosluste seire” programmi alamprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire” allprogrammi „Lendorav” raames teostatakse Kärasi LKA-l lendorava seiret. Vastavalt lendorava kaitse tegevuskavale (Uudo Timm ja Ivar Ojaste, 2016; edaspidi *lendorava tegevuskava*) alustati lendorava seirega Kärasil 2003. aastal. Sellest alates on seire toimunud peaaegu igal aastal. Erandina ei toimunud seiret 2010. aastal. Lendorava seire tulemused on toodud peatükis 2.1.1.

4. „Maastike ning looduslike looma-, seene- ja taimeliikide ning koosluste seire” programmi alamprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire” allprogrammi „Metsis” raames teostatakse Kärasi LKA-l metsise seiret. Sellega alustati Kärasi mängupaigas juba 90-ndatel ning esimesed seireandmed pärinevad 1994. ja 1995. aastast. Algselt oli metsise seire plaanitud kümneaastase sammuga, kuid vastavalt metsise kaitse tegevuskavale (Randla, T. jt. *Metsise Tetrao urogallus* kaitse tegevuskava aastateks 2015–2019, edaspidi nimetatud *metsise tegevuskava*.) toimub metsisemängude seire alates 2009. aastast kuueaastase sammuga. Uue meetodikaga seirati Kärasi mängupaika 2012. ning 2016. aastal.

Metsise seire tulemused on toodud peatükis 2.1.1.

1.5.3. INVENTUURIDE JA UURINGUTE VAJADUS

Kaitseala elustik on inventeerimata ning süstemaatilised andmed liikide esinemiste kohta puuduvad. Ülepinnalist elustiku inventuuri kaitsealal ei planeerita, täiendavalt kaitsealal esinevate kaitsealuste liikide kaitse tagatakse läbi elupaikade kaitse. Jätkata tuleb riiklikke seireid vastavalt riiklikule seireprogrammile ning kalakotka, merikotka, väike-konnakotka, lendorava ja metsise tegevuskavale.

Vajalik on viia läbi lendorava raadiotelemeetrisi uuringuid, mida seni pole teostatud eelkõige halva ligipääsetavuse tõttu. Kuna viimasel ajal on LKA-d läbivat teedevõrku täiustatud ja ligipääs sellevõrra lendorava elupaikadesse lihtsam, võib kaaluda lendoravate raadiomärgistamist. Raadiotelemeetrisine uuring võimaldaks saada teada, kas lendoravad liiguvad LKA-l kahe lendorava elupaiga vahel, aga ka kujundusraietega kujundatud kooslustes. Raadiotelemeetrisi uuringuid plaanitakse läbi lendorava tegevuskava, mistõttu seda eraldi tegevusena KKK-s ei käsitleta.

Tulemusseire raames on vajalik KKK vahe- ja lõpphindamisel tulemusseirata Senkassaare skv-s lendorava elupaigaks olevas ja kujundusraietega kujundatavas metsas tööde tulemuslikkust ja vastamist eesmärgile. Samuti on vajalik KKK perioodi lõpus tulemusseirata alal registreeritud LoD elupaigatüübid (vt pt 5).

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

Kaitseala väärtusi (vt lisa 2) on kirjeldatud järgnevates punktides. Väärtuste ja kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine on koondatud ptk-i 5 ja tabelisse 4.

2.1. ELUSTIK

Kaitsealal leidub mitmeid kaitsealuseid looma- ja taimeliike, mida käsitletakse elustikurühmade kaupa allpool. Liikide ohukategooriad on võetud Eesti punase nimestiku (edaspidi EPN) järgi 2008. aasta seisuga. Kaitsealal pole teateid kaitsealuste seente ja samblike esinemisest, mistõttu neid elustikurühmi KKK-s ei käsitleta.

2.1.1. LOOMAD

Keskkonnaregistri elektroonilise andmebaasi (Eesti looduse infosüsteem, edaspidi ka *EELIS*) andmetel on kaitsealal registreeritud viis kaitsealust loomaliiki: I kaitsekategooriasse kuuluvad kalakotkas, merikotkas, väike-konnakotkas ja lendorav ning II kaitsekategooriasse kuuluv metsis. Lisaks on III kaitsekategooriasse kuuluva saarma riiklikul seirel registreeritud saarma tegevusjäljed Kärasi LKA-d hõlmavas seireruudus.

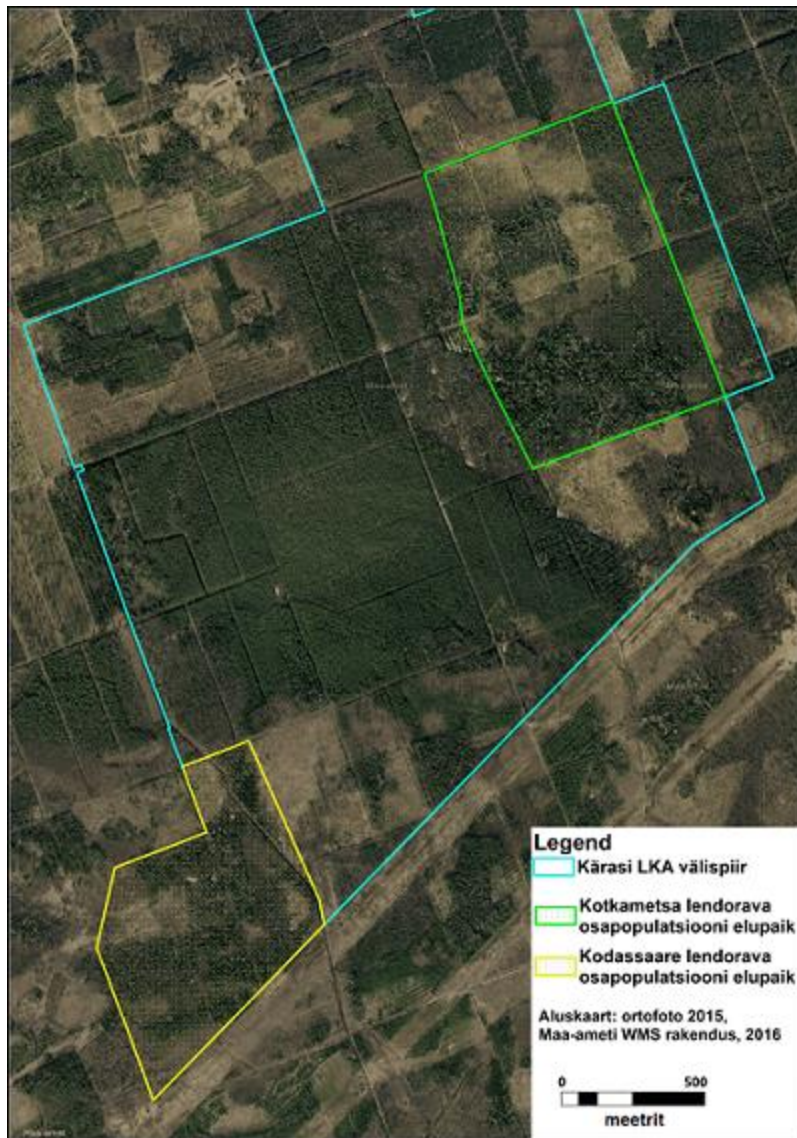
Loomadest on LKA kaitse eesmärgiks nimetatud kõik eelnimetatud liigid, v.a saarmas.

2.1.1.1. LENDORAV (*PTEROMYS VOLANS*)

I kaitsekategooria; LoD II – jah; LoA – jah; KE – jah; EPN – ohualdis

Lendorav on vähearvukas ja spetsiifilise elupaiganõudlusega liik. Euroopas leidub lendoravat vaid Soomes, Põhja-Lätis, Venemaal ja Eestis, kus peamine leviala on Virumaa keskosa rabade ümbruse metsad. Lendorava leviala on Eestis pidevalt ahenenud ja liik on muutunud väga haruldaseks. Lendorav elab segametsas, kus leidub raieküpsuse ületanud haava ja kuuse enamusega puistuid. Taolistes, vähemalt 50-aastasesse haabadesse on piisavalt tekkinud lendoravale varje- ja pesapaigaks vajalikke õõnsusi. Toitumiseks on vajalik lisaks kase ja lepa esinemine metsas. Kuna lendorav lagedatel aladel ja raielankidel enamasti ei liigu, on samal ajal oluline, et elupaigaks olev metsamassiiv oleks katkematu ning liigi jätkusuutlikkuse tagamiseks vähemalt 28 ha suurune. Piisava suurusega katkematu metsaala võimaldab lendoravatel haavarohkete metsalaikude vahel liikuda ning väldib lendorava isendite isolatsiooni jäämist sobilikesse puistutesse. Suurimad ohutegurid on vanade metsade ja nendes leiduvate õõnsate puude vähenemine ning metsaraie, mille tagajärjel hävivad ja killustuvad lendorava elupaigad. (Lendorava tegevuskava)

Lendorava elupaigad hõlmavad kaitsealal Senkassaare skv-d. KKR-i andmetel on LKA-l registreeritud kaks lendorava elupaika: Kodassaare (KL09102006) ja Kotkametsa (KLO9105081; joonis 8).

Joonis 8. Kotkametsa ja Kodassaare lendorava osapopulatsioonide elupaikade paiknemise skeem Kärasi LKA-l ning metsa fragmenteeritus.

Esimesed teated lendorava esinemisest Kärasi LKA piirkonnas on juba aastast 1986, mil liigi tegevusjälgi nähti Kodassaare elupaigast mõni kvartal loode suunas. Praeguseks on selles kohas elupaik lageraietega hävitatud (joonis 8). Kodassaare elupaigas registreeriti lendorav esmakordselt 2003. aastal. Riikliku seire käigus on elupaika kontrollitud aastatel 2003–2010, 2014, 2015 ja 2016 aastal. Neist vaid 2010. aastal oli elupaik asustamata. Kokku on Kodassaare

elupaigas registreeritud 52 lendorava toitumis- ja pesapuud. Kodassaare elupaik on tugevalt fragmenteeritud ning hõlmab endas hulgaliselt hiljutisi lageraielanke ja noorendikke. Kohati on lendorava pesapuud jäänud raielangi piirile. Kvaliteetset, lendoravale sobilikku metsa on säilinud vaid elupaiga keskosas ning selle pindala on ligikaudu 17 ha, mida on tunduvalt vähem kui liigi jätkusuutlikkuse tagamiseks vajalik minimaalne 28 ha. Lankide rohkus on suurendanud oluliselt säilinud metsa tormihellust ning märkimisväärne osa metsa saab igal aastal selle tõttu kannatada.

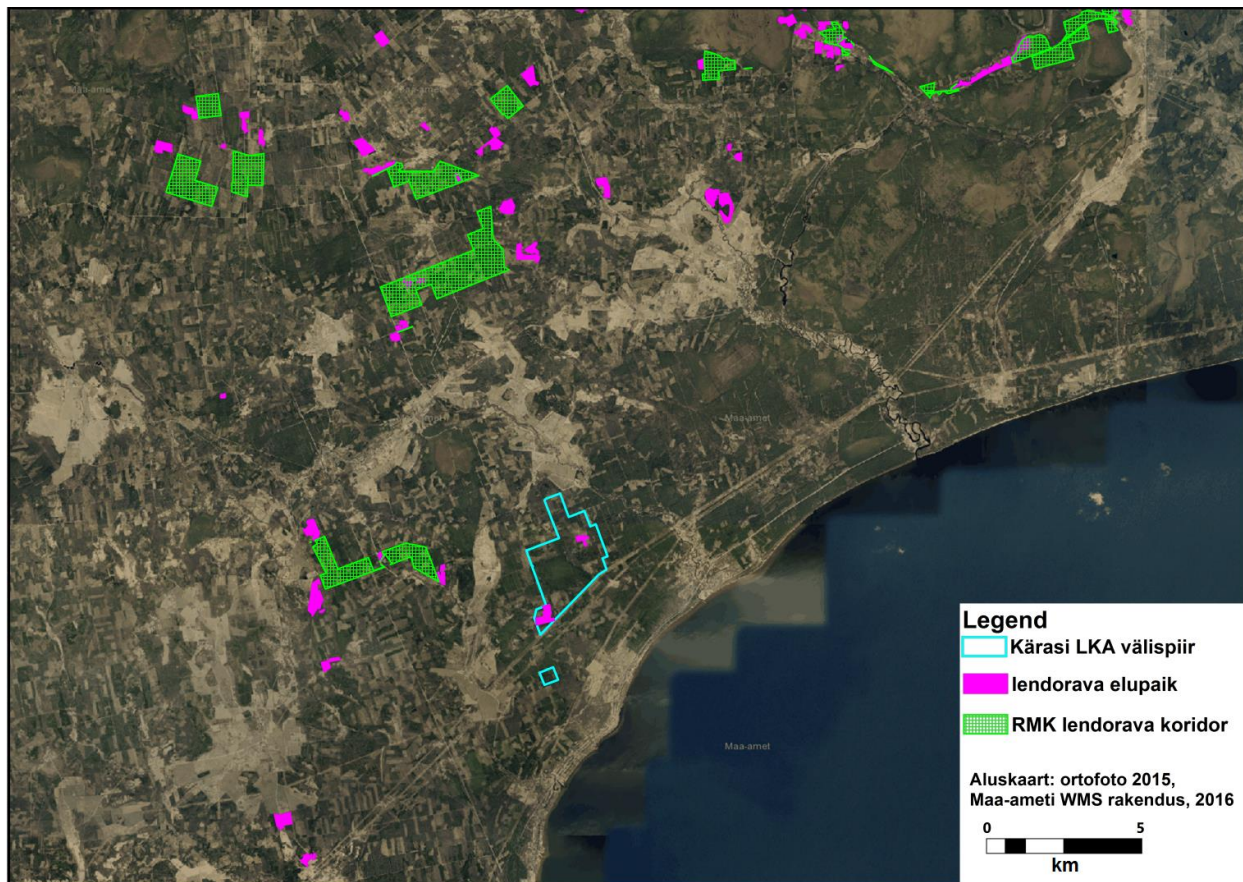
Kotkametsa elupaigas registreeriti liik esmakordselt 2008. aastal, kusjuures siis leiti lendorava tegevusjälgi ka elupaika paigaldatud pesapaku alt. Hiljem on elupaika korduvalt seiratud, kuid liigi esinemist pole uuesti suudetud tuvastada. Ka Kotkametsa elupaigas on lendoravale sobilik metsa lageraietega muudetud fragmenteerituks, mis võib olla kordusvaatlusel liigi mitteesinemise põhjuseks.

Vastavalt lendorava tegevuskavas toodule peavad haava ja kuuse enamusega lendoravale sobilikud elupaigalaigud olema katkematute metsaribaga ühendatud, mis võimaldab lendoravatel elupaigalaikude vahel liikuda. Liiga väikeses ja isolatsioonis olevas elupaigas ei suuda sealne lendorava asurkond pikas perspektiivis ellu jääda ning sureb välja isegi juhul, kui elupaigalaik vastab puistu vanuse ja koosseisu poolest lendorava nõudlusele. Lendorava elupaigalaikude sidususe parandamiseks moodustas RMK 2015. aastal lendorava koridoride võrgustiku, mis ühendavad lendorava osapopulatsioonide elupaiku riigimaal. Kodassaare ja Kotkametsa lendorava elupaiga ühendamiseks lähima väljaspool Kärasi LKA-d asuva osapopulatsiooniga lendorava koridori moodustada ei õnnestunud (vt joonis 9). Ilmselt on põhjuseks metsa puudumine selles piirkonnas, säilinud metsa vähesus elupaikade vahel on näha ka piirkonna ortofotol. Seetõttu on väga oluline säilitada ja parandada Kodassaare ja Kotkametsa osapopulatsioonide elupaikasad ühendavaid liikumisteid Kärasi LKA-l.

Selleks, et lendorava osapopulatsioon oleks ka pikas perspektiivis jätkusuutlik, peab elupaik esinema ühtse katkematu metsamassiivina ning sisaldama endas alati mingil hulgal lendoravale vajalikke raieküpsuse ületanud haava- ja kuuseenamusega puistuid. Haava lühikese eluea tõttu ei kesta raieküpsuse ületanud haabu sisaldavad elupaigalaigud igavesti ning kaovad koosluse loodusliku suktsessiooni käigus ajal, mil haavad surevad loomulikku surma. Seetõttu peab elupaigas olema alati piisaval hulgal erinevas vanuseastmes lendoravale sobilikuks kujunevaid koosluselaike, mis läbi on tagatud pidevalt ka raieküpsuse ületanud haava- ja kuuseenamusega koosluselaikude esinemine. Inimtegevusest puutumata suure metsamassiivi puhul on taoline vanuseliselt erinevate, kuid samal ajal liigiliselt lendoravale sobilike koosluselaikude mitmekesisus looduslikult olemas.

Lendorava elupaigaks olevad metsad Senkassaare skv-s on tugevalt fragmenteeritud ning hõlmavad suures osas hiljutisi lageraielanke ja noorendikke. Lageraietega on looduslikke protsesse metsamassiivi arnegus rikutud ning koosluse kujunemine liigiliselt ja vanuseliselt

mitmekesiseks võtab oluliselt rohkem aega, kui lageraiest puutumata metsamassiivis. Lisaks on lageraielangid looduslikult tekkivatest häiludest enamasti kordades suuremad ning lendoravale seetõttu läbimatud. Sellistes lageraielankidest kujunevates metsakooslustes on koosluse kujundamisega võimalik suunata ja kiirendada metsa arengut lendoravale sobilikuks koosluseks ka puistu nendes osades, kus metsa vanuseline ja liigiline koosseis või liituvus ei vasta hetkel lendorava elupaiga tingimustele.

Joonis 9. Kärasi LKA ümbruses asuvate lendorva elupaikade ja RMK lendorava koridoride paiknemise skeem.

Kaitse-eeskiri võimaldab Senkassaare skv-s koosluse kujundamist. Kaitsekorralduskava koostamise raames on Metsakorralduse Büroo OÜ koostanud 2016. aastal Keskkonnaameti tellimusel Senkassaare sihtkaitsevööndile kümneks aastaks metsamajandamiskava, mille eesmärk on tagada kujundusraiate läbi lendoravale sobiliku metsa järjepidev olemasolu. Metsamajandamiskava on aluseks kaitsekorralduskavas Senkassaare sihtkaitsevööndis koosluse kujundamiseks vajalike raiete planeerimisel kaitsekorraldusperioodi jooksul. Täpsem tööde kirjeldus ja kaardid on toodud punktis 4.1.2.1.

Kärasi pv on koos Kärasi skv-ga ühenduskoridoriks Kodassaare ja Kotkametsa lendorava elupaikade vahel. Vööndis on teostatud hulgaliselt lageraieid, mistõttu on tervele vööndile sarnaselt Senkassaare skv-s tehtule vaja koostada metsamajandamiskava selle lendoravale sobilikuks kujunemisele kaasaaitamiseks. Metsamajandamiskava koostamine Kärasi pv-le ja selle alusel kavandatud raiete teostamine on plaanitud korraldada läbi Flying Squirrel LIFE+ projekti ajavahemikul 2018–2020 ning seetõttu eraldi tegevusena KKK-s ei käsitleta.

Pesitsusvõimaluse suurendamiseks on lendoravale paigaldatud nii Kodassaare kui ka Kotkametsa elupaigas ajavahemikus 2007–2011 tehispesasid ehk pesapakke (vastavalt u 40 ja 20 pesapakku), kusjuures lendoravad on mõlemas elupaigas pakke ka kasutanud. Pesapakkude kasutamine võimaldab lendoravatel leida sobilikke varje- ja pesitsemisõõnsusi ka piirkondades, kus õõnsustega puid leidub vähe või puuduvad need hoopiski. Seetõttu on need asendamatuks näiteks alles sobiliku koosseisuga kujunevates nooremates metsades. Praeguseks ajaks on enamus pesapakkudest amortiseerunud ning kasutuskõlbmatud. Harjutamiseks lendoravaid pesapakke rohkem kasutama, tuleb amortiseerunud pesapakud osaliselt välja vahetada. Pesakaste tuleb igal aastal hooldada, mis omakorda suurendab nende vastupidavust. Pesakastide paigaldamist vanade asemele näeb ette ka lendorava tegevuskava.

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk**

Alal on vähemalt kaks pidevalt asustatud lendorava elupaika, kus puistu vanuseline ja liigiline koosseis tagab lendoravale sobiliku metsa pideva olemasolu võimalikult suurel pindalal ning mis on omavahel ühendatud katkematu metsamassiiviga.

- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk**

Alal on vähemalt üks pidevalt asustatud lendorava elupaik, kus puistu vanuseline ja liigiline koosseis tagab lendoravale sobiliku metsa pideva olemasolu võimalikult suurel pindalal ning mis on omavahel ühendatud katkematu metsamassiiviga.

- **Mõjutegurid ja meetmed**

- + Kinnitatud on lendorava tegevuskava.

- + Mõlemad elupaigad asuvad sihtkaitsevööndis, kus majandustegevus on keelatud.

- + Mõlemat elupaika seiratakse riikliku seire raames.

- + Mõlemale elupaigale on koostatud metsamajandamiskava koosluse kujundamiseks kujundusraiate läbi.

– Kärasi LKA ei ole ühendatud RMK lendorava koridoridega, mistõttu võivad lendoravad jääda mõlemas elupaigas isolatsiooni.

- *Tagada mõlema lendorava elupaiga omavaheline ühendatus LKA-l katkematu metsamassiivina läbi Kärasi skv.*

– Võimalik mõlema elupaiga kvaliteedi halvenemine sobiliku puistu ja sobilike pesapuude vähesuse tõttu.

- *Teostada Senkasaare skv-s kujundusraied, võttes raiete planeerimisel aluseks Senkasaare skv metsamajandamiskava.*
- *Uuendada ja hooldada pesakaste mõlemas elupaigas kogu kaitsekorraldusperioodi jooksul.*

2.1.1.2. METSIS (*TETRAO UROGALLUS*)

II kaitsekategooria; LiD I – jah; LoA – ei; KE – jah; EPN – ohualdis

Eestis aasta läbi elav metsis eelistab mängupaigaks vanadest mändidest koosnevaid puistuid, mis asuvad sageli rabaäärsetes metsades. Metsise arvukust on tunduvalt vähendanud raied liigi mängualadel ja nende ümbruses, sobivate elupaikade kuivendamine ning samuti väikekiskjate suur arvukus. Metsisekukkede arvukus on viimase kümnendi jooksul jätkuvalt vähenenud, 2012. aastal oli teada 388 asustatud metsisemängu. (Metsise tegevuskava)

KKR-i andmetel jääb kaitsealale Kärasi metsise mängupaik, mis asub Kärasi skv-s Kärasi soos kalakotkaga samas elupaigas. Metsise seirega alustati Kärasil juba 90ndatel, mil 1994. ja 1995. aastal mängis 4–7 kukke. Järgmisel seirel 2012. aastal mängis Kärasil üks kukk, kuid 2016. aasta seirel nähti mängimas kahte kukke. Mängupaik on püsinud samas asukohas.

Vastavalt metsise tegevuskavale on üheks suuremaks ohuks metsise elupaiga kvaliteedile metsakuivendus ja sellest tulenevad struktuurimuutused metsas ja selle ökosüsteemis tervikuna. Kärasi LKA on tervenisti tugevalt kraavitatud ning alale jääb neli maaparandussüsteemi (vt joonis 6). Lisaks maaparandussüsteemidele mõjuvad kooslustele kuivendavalt ka teekraavid. Kuigi Kärasi soo on praktiliselt ainuke ala LKA-l, mis jääb maaparandussüsteemidest välja, on ümberkaudse kuivendustegevuse tõttu toimunud muutused ka Kärasi soos. Metsise elupaigaks olev Kärasi soo on varasemalt olnud hulga lagedam, praeguseks on tegemist pigem metsa kui rabaga. Muutused soo puistu tiheduses on märgatavad ka ortofotode võrdlemisel (vt ptk 2.2.2 joonis 16). Kaitsealale jäävaid maaparandussüsteeme rekonstrueeriti 2012. aastal. Rekonstrueerimise käigus süvendatud kraavid on kohati enam kui paari meetri sügavused (peamiselt teekraavid), mistõttu elupaiga seisundi halvenemine jätkub mõnda aega.

Metsise arvukuse vähenemise põhjusi Eestis on püütud juba mitme aasta jooksul täpsemalt uurida. Praegu on käimas metsise elupaigakvaliteeti määravate tegurite kompleksuuring, sh metsise elupaiga struktuuri manipulatsioonikatse. Kuigi LKA kaitse-eeskiri näeb ette võimaluse liigikaitsealistel eesmärkidel kujundusraiate tegemiseks Kärasi skv-s, ei plaanita kavaga Kärasi skv-s kujundusraieid metsise elupaigas. Kujundusraiate vajadus tuleb vaadata uuesti üle KKK vahehindamisel, selleks ajaks võib loota esimesi tulemusi ka manipulatsioonikatsetest. Samuti tuleb KKK vahehindamisel üle vaadata loodusliku veerežiimi taastamise vajadus kraavide sulgemise läbi metsise elupaigas. Seejärel tuleb vajadusel kavandada kujundusraied ja veerežiimi taastamine ka metsise elupaika Kärasi skv-s.

Metsise häirimatu pesitsuse ja mängu tagamiseks on Kärasi skv-s kehtestatud liikumispirang ulatuses, mis tagab ka vööndisse jäävale kalakotkale rahuliku pesitsusaja. Seetõttu on liikumist piiratud ajavahemikul 1. veebruar kuni 30. juuni. Metsise mängupaik on käidavatest teedest küllaltki kaugel, kuid ligipääs pesani on rabamännikut läbiva sihi tõttu suhteliselt hea. Seetõttu võivad metsas liikujad sattuda teadmatusel mängu keskele või hiljem pesitsusperioodil pesapaika. Oluline on paigaldada piisaval hulgal liikumispirangust teavitavaid tähisteid. Kärasi skv on kolmest küljest piiritletud kraavi või sihiga, mis hõlbustab märgistuse paigaldamist. Samuti tuleb märgitus paigaldada Pikasihi ja Kotka tee Kärasi skv-d läbivatele lõikudele. Liikumispiranguga tähise paigaldamine vööndi sellesse külge, mis kulgeb mööda katastriüksuse piiri, ei ole tähistuse paigaldamine otstarbekas.

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk**

Alal on vähemalt üks metsise mängupaik ning seal toimub igal aastal vähemalt ühe kukega mäng.

- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk**

Alal on vähemalt üks metsise mängupaik ning seal toimub igal aastal vähemalt ühe kukega mäng.

- **Mõjutegurid ja meetmed**

- + Kinnitatud on metsise tegevuskava.

- + Mängu- ja pesitsuspaik asub liikumispiranguga sihtkaitsevööndis, kus majandustegevus on keelatud.

- + Mängupaika seiratakse riikliku seire raames.

- + Maaparandussüsteemide kuivenduskraavide hooldus on skv-s keelatud.
- Võimalik mängu- ja pesitsusaegne häirimine metsas liikujate poolt.
 - *Paigaldada piisaval hulgal liikumiskiirangust teavitavaid tähiseid.*
- Võimalik elupaiga kvaliteedi halvenemine kuivenduse tõttu.
 - *Teostada LKA skv-sse jäävate eesvoolude hooldust minimaalselt ning vältida teekraavide hooldust.*
 - *Teostada LKA pv-sse jäävate kraavide hooldust minimaalselt.*

2.1.1.3. KALAKOTKAS (*PANDION HALIAETUS*)

I kaitsekategooria; LiD I – jah; LoA – ei; KE – jah; EPN – ohualdis

Spetsiifilise elupaiganõudlusega Lääne-Aafrikas talvituv kalakotkas eelistab elupaigana niiskeid metsi ja lendab saagijahile sageli enam kui 10 km kaugusel paiknevatele veekogudele. Eesti kalakotka populatsiooni arvukus on viimastel aastakümnetel püsinud stabiilselt vahemikus 50–60 paari. Peamised ohutegurid on häirimine, metsade vanuse muutmine, keskkonnamürgid ja veekogude eutrofeerumine. (Kalakotka tegevuskava)

KKR-i andmetel jääb kaitsealale vähemalt üks kalakotka pesitsusterritoorium. Kärasi soo pesitsusterritoorium asub kaitseala keskel suhteliselt tihedas rabamännikus Kärasi skv-s. Kalakotka pesa (KLO9107896) leiti kaitsealalt rabas nõrga rabamänni ladvast 2009. aastal ning see oli kuni selle varisemiseni pea igal aastal asustatud. 2009. aastal oli pesas üks poeg, 2010. aastal kolm poega, 2011. aastal pesitsus ebaõnnestus (pesa alt leiti ka 2010. a rõngastatud poja jäänused), 2012. aastal kaks poega, 2013. aastal kolm poega ning 2014. a kaks poega. 2015. a oli pesa varisenud, kuid varisenud pesast 180 m eemal leiti uus pesa (KLO9121488) kolme pojaga. Uus pesa asub märksa tugevama männi ladvas ning on varisemisele ilmselt vastupidavam. 2016. a oli pesa asustamata, kuid vanalindu nähti seire ajal pesa kohal tiirutamas.

2015. a sügisel leiti kalakotka pesa (KLO9122543, Separa elekter 15) Kärasi LKA välispiiril kulgevalt kõrgepinge liinilt, 2016. a oli seal edukas pesitsus. Kotkklubi hinnangul ei ole kalakotka pesa kõrgepinge liinile ohtlik ning eemaldamist ei vaja. Kuna pesa jääb Kärasi soos olevast pesast pea 1,5 km kaugusele, on ilmselt tegemist erinevate pesitsusterritooriumitega. (KKR; Kotkklubi 2016)

Tehnorajatistel asuvate kaitsealuste liikide pesadele ei kohaldata reeglina LKS-is sätestatud kindla raadiuse ja sihtkaitsevööndi režiimiga (sh liikumiskiiranguga) püsielupaiga moodustamist. Ka selle liinipesa puhul pesa ümber püsielupaika ei moodustata. Piirkonda puudub selles kohas

sõidukiga juurdepääs ja see on küllaltki raskesti ligipääsetav, mistõttu on vähetõenäoline inimeste sattumine liinipesa lähedusse pesitsusperioodil. Kalakotka kaitse tagatakse liinipesal LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse põhimõtete läbi.

Kotkaklubi hinnangul ei ole Kärasi LKA-l esialgu vajalik kavandada tehispesade kasutusele võtmist, sest kaitsealal leidub piisavalt sobilikke pesapuid. Kuna riikliku seire raames külastatakse pesi igal aastal, vaadatakse tehispesa paigaldamise vajadus jooksvalt üle. Juhul kui tehispesa on vaja paigaldada, teostatakse see kalakotka tegevuskava alusel.

Kärasi soos asuv kalakotka pesa on käidavatest teedest küllaltki kaugel, kuid ligipääs pesani on rabamännikut läbiva sihi tõttu suhteliselt hea. Seetõttu võivad marjulised ja seenelised sattuda teadmatusest pesa lähedusse (piirkond on populaarne koriluskoht). Oluline on paigaldada piisaval hulgal liikumiskiirangust teavitavaid tähiseid. Kalakotka rahuliku pesitsemise tagamiseks moodustatud liikumiskiiranguga Kärasi skv on kolmest küljest piiritletud kraavi või sihiga, mis hõlbustab märgistuse paigaldamist. Samuti tuleb märgistus paigaldada Pikasihi ja Kotka tee Kärasi skv-d läbivatele lõikudele.

Kalakotka elupaika Kärasi soos on mõjutanud tugev kuivendus (vt ptk 2.2.2 joonis 16). Kuna kaitsealale jäävaid kuivendussüsteeme on hiljuti rekonstrueeritud, jätkub mõnda aega elupaiga seisundi halvenemine ka kaitseala koosseisus olles.

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk**

Alal on vähemalt üks asustatud kalakotka pesitsusterritoorium.

- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk**

Alal on vähemalt üks asustatud kalakotka pesitsusterritoorium.

- **Mõjutegurid ja meetmed**

+ Kinnitatud on kalakotka tegevuskava.

+ Pesapaik asub liikumiskiiranguga sihtkaitsevööndis, kus majandustegevus on keelatud.

+ Pesapaika seiratakse riikliku seire raames igal aastal.

+ Maaparandussüsteemide kuivenduskraavide hooldus on skv-s keelatud.

– Võimalik pesitsusaegne häirimine metsas liikujate poolt.

- *Paigaldada piisaval hulgal liikumispiirangust teavitavaid tähiseid.*

– Võimalik elupaiga kvaliteedi halvenemine kuivenduse tõttu.

- *Teostada LKA skv-sse jäävate eesvoolude hooldust minimaalselt ning vältida teekraavide hooldust.*
- *Teostada LKA pv-sse jäävate kraavide hooldust minimaalselt.*

2.1.1.4. MERIKOTKAS (*HALIAEETUS ALBICILLA*)

I kaitsekategooria; LiD I – jah; LoA – ei; KE – jah; EPN – ohulähedane

Eestis aasta läbi elav merikotkas eelistab elupaigana suurte veekogude lähedusse jäävaid vanu metsi ning lendab saagijahile kuni 19 km kaugusel paiknevatele veekogudele. 1970. aastatel oli merikotkas Eestis väljasuremisohus, viimasel kahel kümnendil on liigi arvukus aga pidevalt suurenenud. Kotkaklubi andmetel elas 2012. aastal Eestis hinnanguliselt 220–250 merikotkapaari. Merikotkast ohustavad enim keskkonnamürgid, sealhulgas pliihaavlite ja muu pliid sisaldava laskemoona kasutamine, sobivate pesapuude nappus ja pesapaikade hävimine, pesitsusaegne häirimine, toitumisalade kvaliteedi halvenemine ning hukkumine elektriliinides, teedel ja tuuleparkides. (Merikotka tegevuskava)

KKR-i andmetel on jääb kaitsealale üks merikotka pesitsusterritoorium ühe pesaga. Tammispää merikotka pesa (KLO9119044) asub Karusoo skv-s LoD elupaigatüübis soostuvad ja soolehtmetsad (9080*) kõrge kase otsas ning on metsas ringi liikujale raskesti märgatav. Pesa avastati 2014. a Vötikvere kotkapesade otsimise talgutel. Pesa oli asustatud ja pesitsus edukas, kuid poegade arv ei ole teada. 2015. a pesa ei seiratud. 2016. a oli pesa asustatud, kuid pesitsusedukus on teadmata.

Merikotka pesa asub väga lähedal hiljutisele raielangile, mistõttu on oht pesapuu murdumisele tormituulte tõttu. Kaitseala koosseisus olles raielank ajapikku taasmetsastub ning pesapuu tuultele avatus väheneb. Merikotka häirimatu pesitsemise tagamiseks on Karusoo skv-s kehtestatud liikumispiirang 15. veebruarist 31. juulini. Karusoo skv piirneb ühest küljest Ninasi-Kodassaare teega (teeregistris 4200733), mistõttu on merikotka pesitsusterritoorium inimestele kergesti ligipääsetav. Oluline on paigaldada piisaval hulgal liikumispiirangust teavitavaid tähiseid.

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk**

Alal on vähemalt üks asustatud merikotka pesitsusterritooriumi.

- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk**

Alal on vähemalt üks asustatud merikotka pesitsusterritoorium.

- **Mõjutegurid ja meetmed**

- + Kinnitatud on merikotka tegevuskava.

- + Pesapaik asub liikumiskiiranguga sihtkaitsevööndis, kus majandustegevus on keelatud.

- + Pesapaika seiratakse riikliku seire raames vähemalt iga kolme aasta tagant.

- Võimalik pesitsusaegne häirimine marjuliste poolt.

- *Paigaldada piisaval hulgal liikumiskiirangust teavitavaid tähiseid.*

2.1.1.5. VÄIKE-KONNAKOTKAS (*AQUILA POMARINA*)

I kaitsekategooria; LiD I – jah; LoA – ei; KE – jah; EPN – ohulähedane

Kesk- ja Lõuna-Aafrikas talvituv väike-konnakotkas eelistab elupaigana mosaiikset maastikku, kus metsad vahelduvad avamaakooslustega, ning lendab saagijahile tavaliselt kuni 2 km kaugusele pesapaigast. Eesti väike-konnakotka populatsiooni arvukus on viimasel viiel aastal püsinud stabiilselt vahemikus 500–600 paari. Peamised ohutegurid on elupaikade soodsa seisundi kahjustamine ja pesitsusaegne häirimine. (Väike konnakotka *Aquila pomarina* kaitse tegevuskava aastateks 2009–2013, Kotkaklubi; edaspidi *väike-konnakotka tegevuskava*.)

KKR-i andmetel jääb kaitsealale üks väike-konnakotka pesitsusterritoorium ühe pesaga. Väike-konnakotka pesa (KLO9103019) asub Vadi skv-s ning see avastati 2001. a. Tookord oli pesa asustamata, kuid pesa lähedalt leiti väike-konnakotka sulgi. Hiljem on pesa käidud mitmel korral seiramas (2010, 2012, 2015 ja 2016), kuid edukat pesitsust pole siiani õnnestunud näha. 2016. aastal oli kase otsas olev pesa rohtu kasvanud ja poolenisti kõdunenud, kuid püsis puus. Huvitava märkena täheldati pesa lähiümbruses rohkesti metssigade koljusid. Vadi väike-konnakotka pesa asub ligikaudu 3 km kaugusel Maetsma (KLO9119033) väike-konnakotka pesast, kus sellel aastal oli edukas pesitsus. Seetõttu on võimalik, et Maetsmas pesitseb varasemalt Vadis pesitsenud kotkas. Vadi ja Maetsma väike-konnakotka pesade vahele jääv Avijõgi ja selle lähiümbrus on väike-konnakotkale suurepäraseks toitumispaiaks. Vadi skv mets on väike-konnakotka jaoks väga hea ning pesa taasasutamine või pesa mõne teise puu otsa tegemine on tõenäoline. Kuna 2013. aastal nähti piirkonnas kahte paari konnakotkaid, võib olla täenäoline, et uus pesa on Vadi skv-s olemas, kuid seda pole suudetud leida. Seetõttu on Vadi skv-s kehtestatud väike-konnakotka pesitsusperioodil ajavahemikus 15. märts kuni 31. juuli liikumiskiirang.

Väike-konnakotka elupaik on sõidukitele ligipääsmatu, kuid selleni viivad metsasihid. Siiski on inimeste sattumine väike-konnakotka elupaika vähetõenäoline. Liikumispiirangust teavitamiseks tuleb paigaldada vastavad tähised kohtadesse, kus inimeste liikumine on kõige tõenäolisem, st sihtide nurkadesse. Lausaline tähistamine pole Vadi skv-s otstarbekas.

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk**

Alal on vähemalt üks asustatud väike-konnakotka pesitsusterritoorium.

- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk**

Vadi skv kooslus on säilinud väike-konnakotkale sobiliku elupaigana.

- **Mõjutegurid ja meetmed**

- + Pesapaik asub liikumispiiranguga sihtkaitsevööndis, kus majandustegevus on keelatud.

- + Pesapaika seiratakse riikliku seire raames vähemalt iga kolme aasta tagant.

- Väike-konnakotka kaitse tegevuskava on aegunud.

- Võimalik pesitsusaegne häirimine metsas liikujate poolt.

- *Paigaldada piisaval hulgal liikumispiirangust teavitavaid tähiseid.*

2.1.2. TAIMED

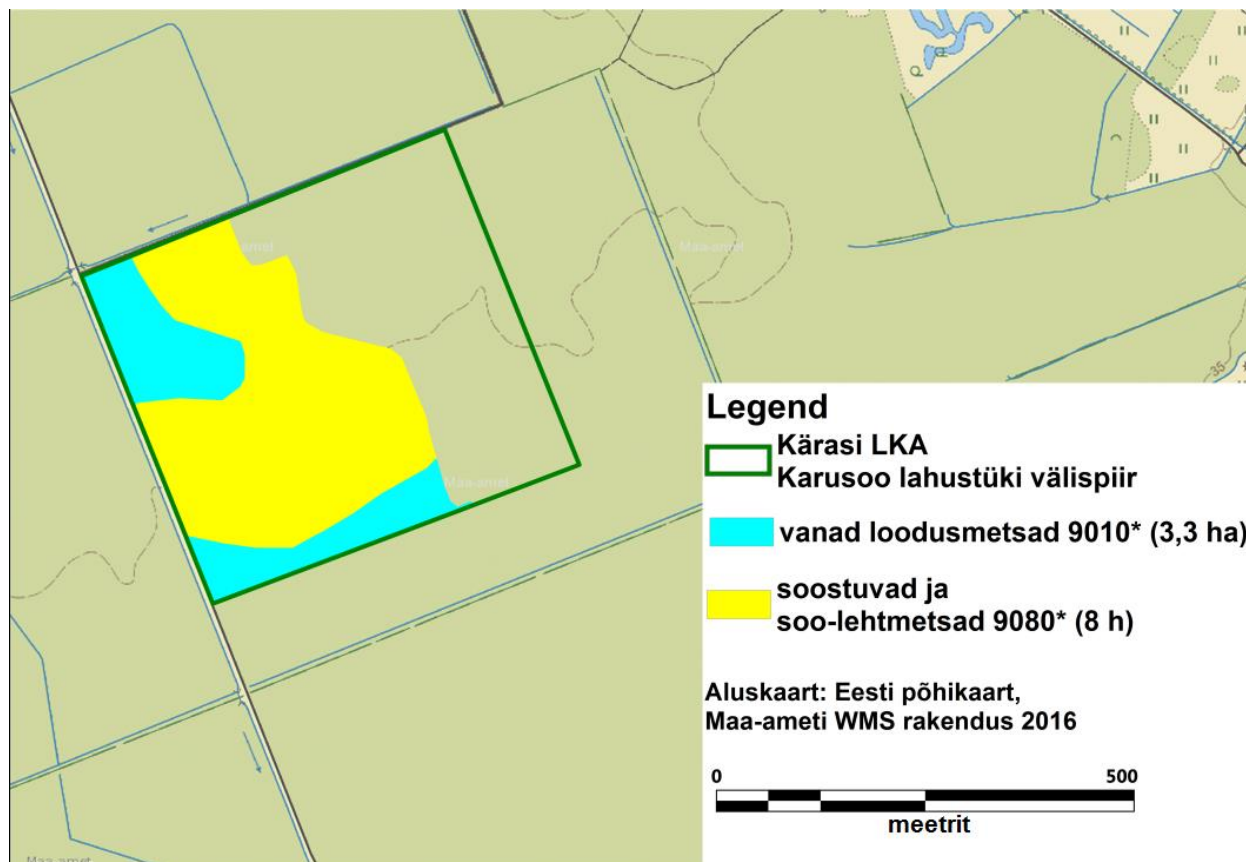
Keskkonnaregistri andmetel on kaitsealal registreeritud vaid üks kaitsealune taimeliik – III kaitsekategooriasse kuuluv laialehine neiuvaip Senkassaare skv-s. Kaitsealal ei ole läbi viidud taimestiku inventuuri, mis võib olla registreeritud kaitsealuste liikide vähesuse peamiseks põhjuseks. Kaitseala on suures osas elupaigaks mitmele I kaitsekategooriasse kuuluvale loomaliigile, kelle elupaika kaitstakse rangelt. Seeläbi on kaitstud ka nendega samas elupaigas elavad kaitsealusel taimed, juhul kui neid peaks seal leiduma. Tulenevalt sellest ei plaanita LKA-I kaitsealuste taimede inventuuri.

2.2. KOOSLUSED

Natura standardandmebaasi ja EELISE Natura kaardikihi järgi on kaitsealal inventeeritud kaks LoD I lisas nimetatud elupaigatüüpi, mis moodustavad LKA-st 1,9% (11,3 ha). Mõlemad inventeeritud LoD elupaigatüübid asuvad Karusoo skv-s ning hõlmavad täielikult Karusoo LoA. KE järgi on nii 9010* kui ja 9080* LKA eesmärgiks. Samuti on need elupaigatüübid nimetatud

VV korralduse järgi Karusoo LoA eesmärgiks. Suur osa LKA-st on kaetud LoD elupaigatüüpi mittekuuluvate metsa- ja sookooslustega, mis on elupaigaks kaitsealustele liikidele ning moodustavad ühtse metsaökosüsteemi.

Järgnevates punktides on lähemalt kirjeldatud kaitsealal esinevaid kooslusi. LoD elupaigatüüpide pikaajaliseks ja kaitsekorraldusperioodiks seatud pindalad ja seisundihinnangud on võetud Natura standardandmebaasist. Kaitsealal inventeeritud elupaigatüübid, nende pindalad ja seisundihinnangud on toodud tabelis 2, nende paiknemine kaitsealal on näidatud joonisel 10.

Joonis 10. Kärasi LKA-l inventeeritud LoD elupaigatüübid. Andmed pärinevad Keskkonnaregistri EELIS-e andmebaasist (september 2016).

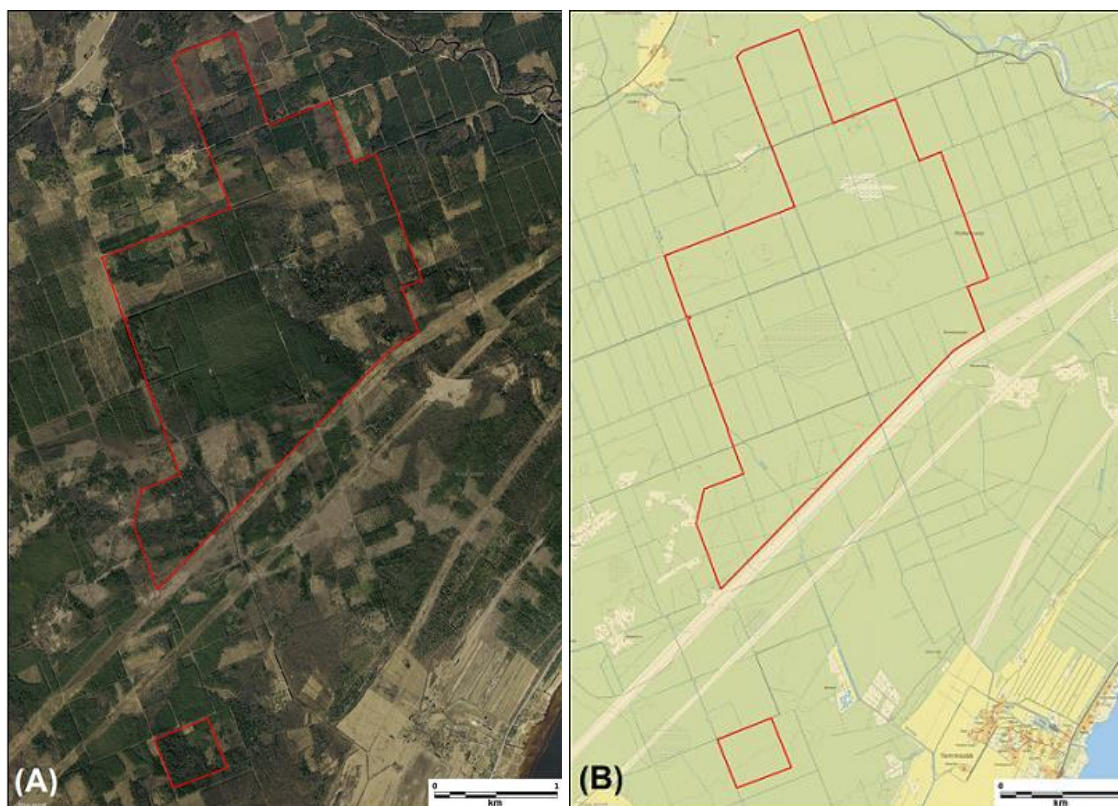
Tabel 2. Kärasi LKA-l inventeeritud LoD elupaigatüübid, nende pindalad ja seisundihinnangud. Esinduslikkuse hinnangud on antud järgnevalt: B – hea, C – arvestatav.

Kood	Pindala (ha)	Esinduslikkus	Pindala skv-s
9010*	3,3	C	3,3
9080*	8	B	8
Kokku	11,3	–	11,3

2.2.1. METSAKOOSLUSED

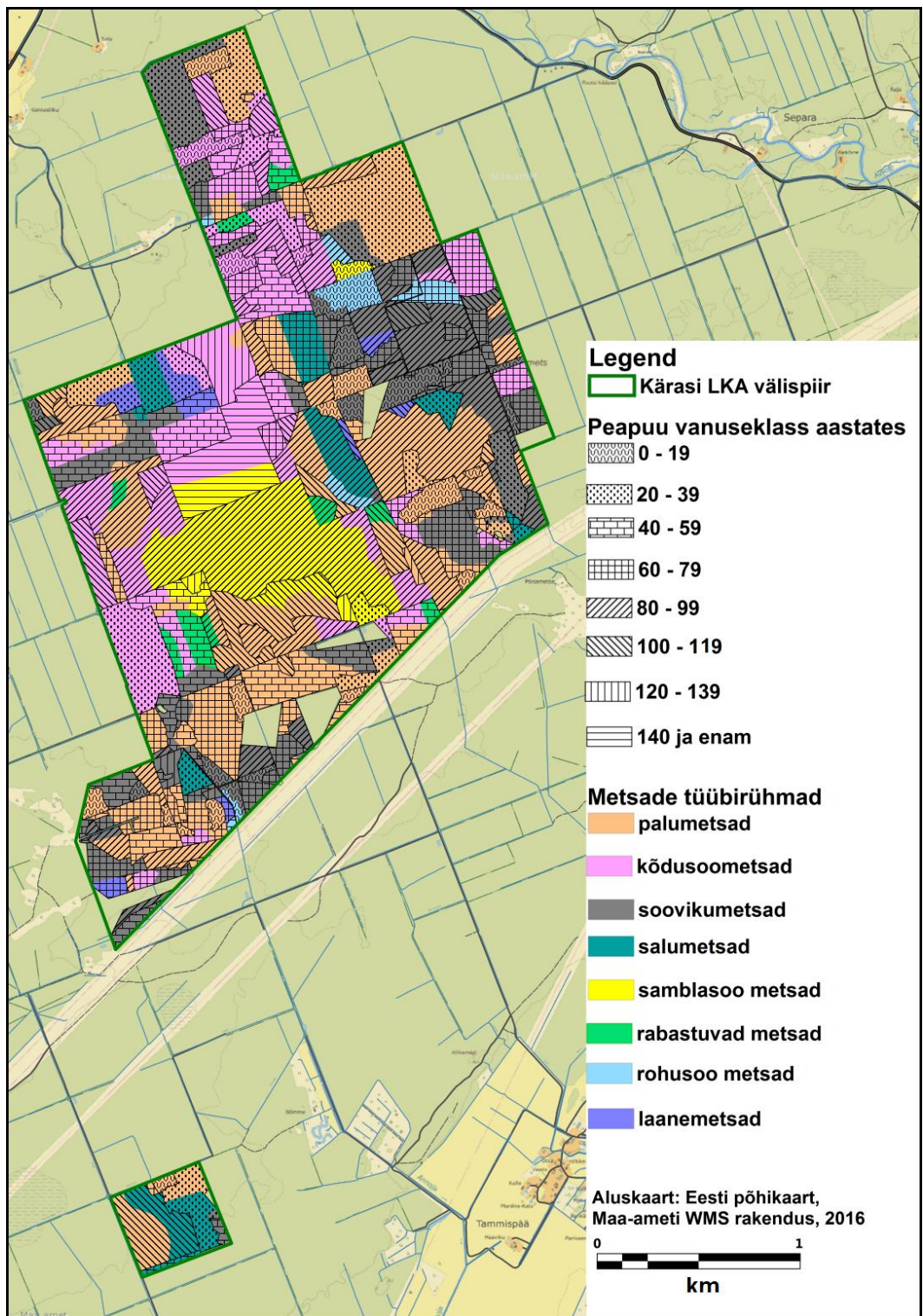
Kärsi LKA on suures osas kaetud metsamaaga. Põhikaardi järgi on metsamaa kõlvikuid kokku ligikaudu 566 ha, metsaregistrisse (<http://register.metsad.ee/avalik/>) on kantud 580,5 ha andmed (osaliselt on põhikaardil märgalana klassifitseeritud alad metsaregistris arvatud metsamaa hulka). Kaitsealal levinud metsakoosluste iseloomu on tinginud sealne mullastik. Kaitsealal domineerivad leede-, leostunud, leetjad ja leetunud gleimullad, reljeefi madalamates kohtades aga madal-soo-, siirdesoo- ja rabamullad. Lendorava elupaigaks oleva Senkassaare skv mullastik on mõnevõrra teine. Siin esinevad lisaks gleimuldadele ka gleistunud leetjad, gleistunud leede- ja gleistunud leetunud mullad.

LKA metsi on tugevalt majandatud ning vaid viiendik metsadest on metsaregistri andmetel vanemad kui 100 aastat (joonis 12 ja 13). Samas leidub LKA-l ka väga kõrges vanuses metsi, vanimad neist Kärsi soost põhjas kasvavas 7 ha suuruses männikus (257 aastat). Piirkonnas teostatavate lageraiete intensiivust iseloomustab joonis 11.

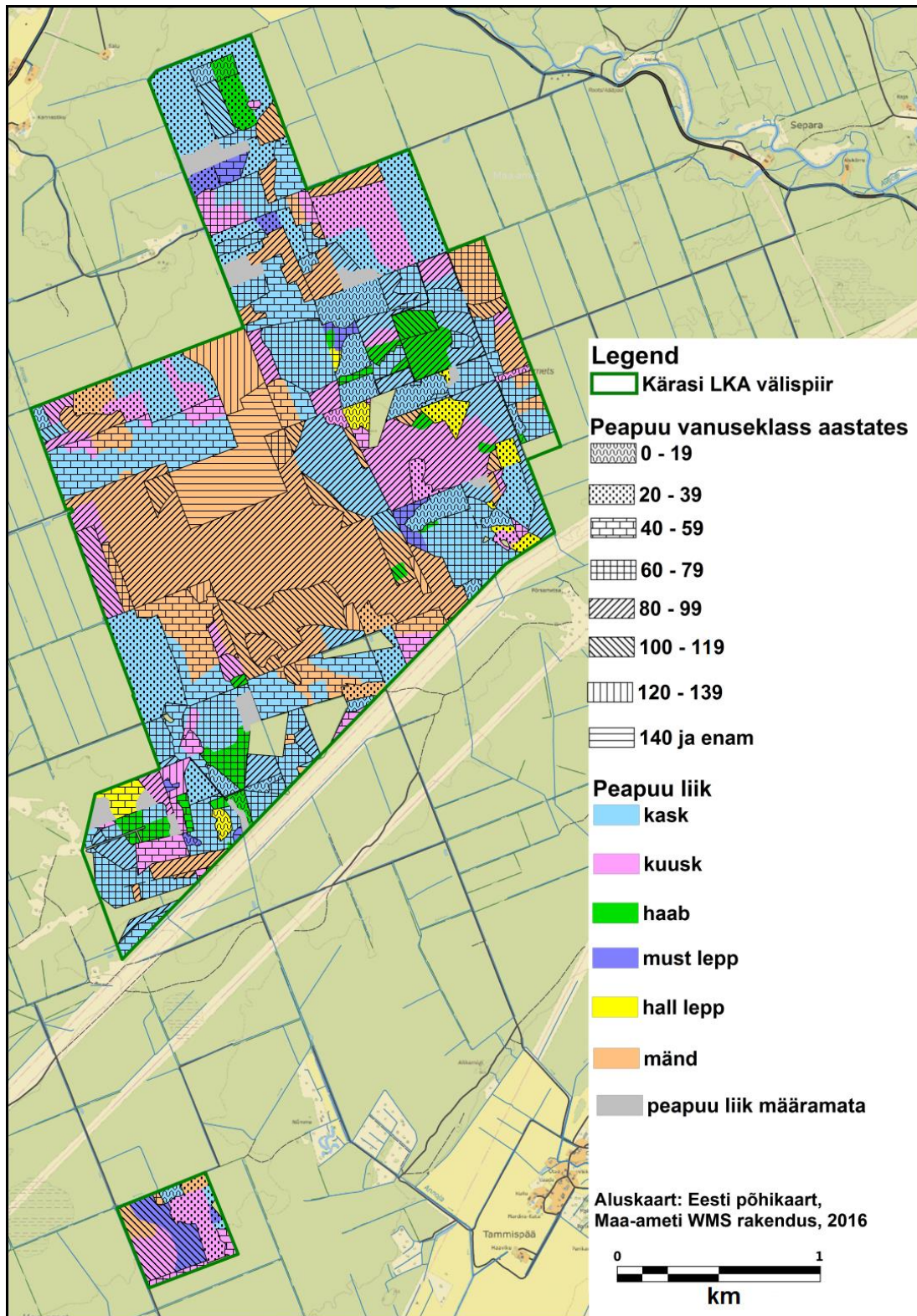

Joonis 11. Piirkonna metsade lageraiete ulatust kajastav ortofoto 2015. a-st (A), metsamaa kõlviku levik on näha Eesti põhikaardil (B). Aluskaardid: Maa-ameti WMS rakendus, 2016.

Metsaregistri andmetel (seisuga 2015) on peapuu liigi järgi kaitsealal kõige rohkem kaasikuid (242 ha), neile järgnevad männikud (195 ha) ning kuusikud (85 ha). Teisi peapuuliike on märksa vähem. Haavaenamusega metsi leidub LKA-l 24 ha, sanglepikuid 13 ha ja hall-lepikuid 11 ha. Ülejäänud metsadel on peapuu liik määramata (vastne raielank või raba/siirdesoo kasvukohatüüp). LKA-l on ülekaalus palumetsade tüübirühma (Lõhmus 2004 järgi) metsad (191 ha). Küllaltki palju on ka kõdusoometsi (133 ha) ning soovikumetsi (131 ha). Samblasoometsi leidub LKA-l 61 ha, salumetsi 32 ha. Rabastuvaid, rohusoo- ja laanemetsi leidub LKA-l kõiki ligikaudu 10 ha. LKA metsad on suures osas kõrge boniteediga (I, II või III klass), madalama boniteediga metsade pindala on ligikaudu 100 ha. Metsade vanuseline ja tüpoloogiline jaotus metsargeistrisse kantud andmete alusel on toodud joonistel 12 ja 13.

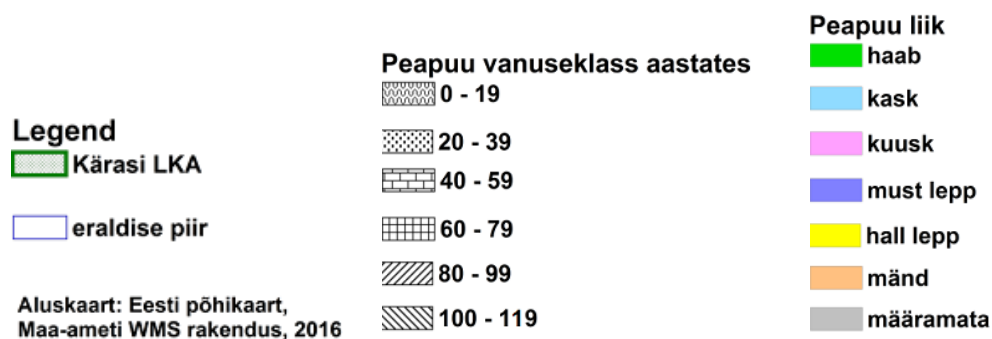
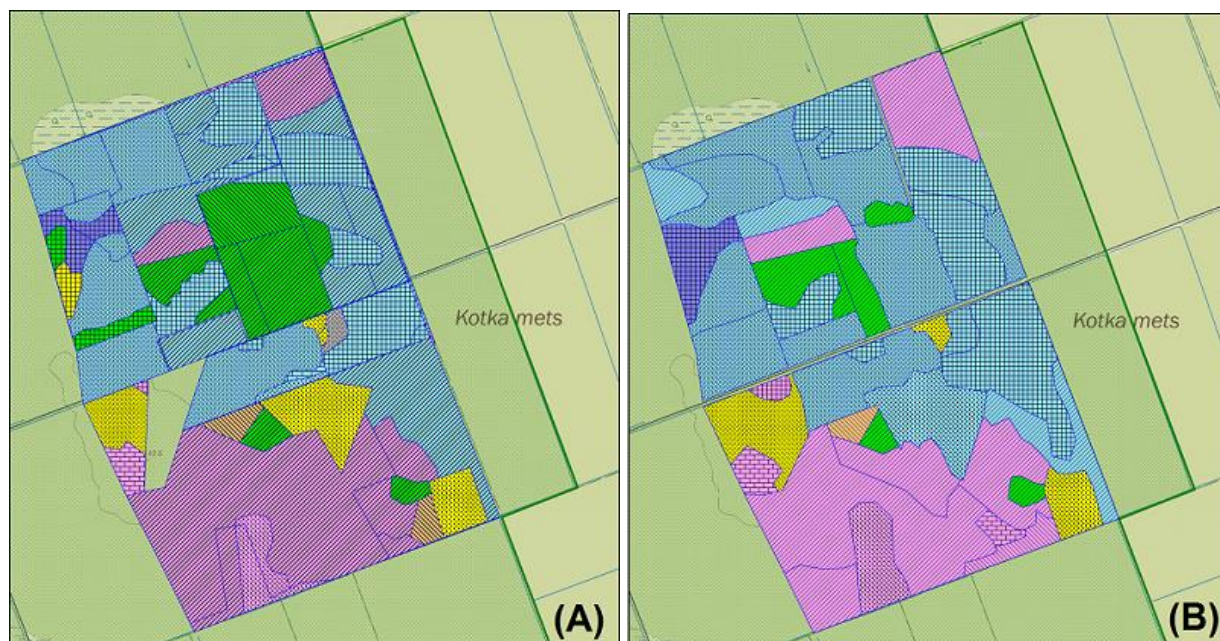

Joonis 12. Kärasi LKA metsade tüpoloogiline ja peapuu vanuseline jaotus metsaregistri andmetel.

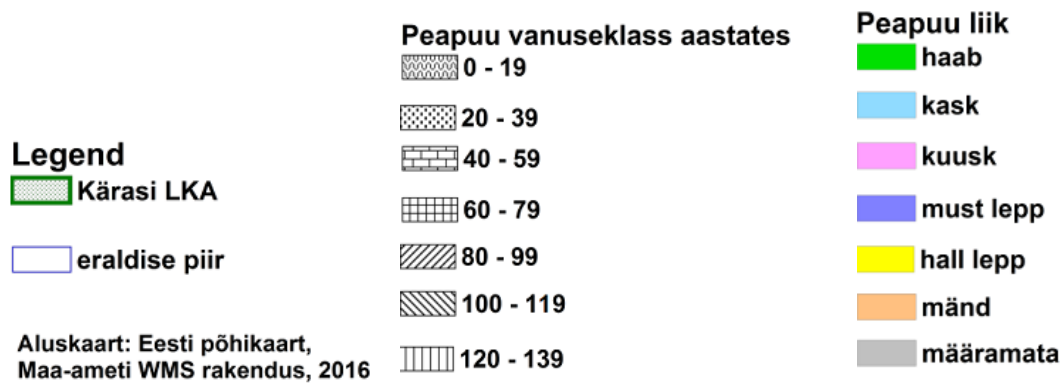
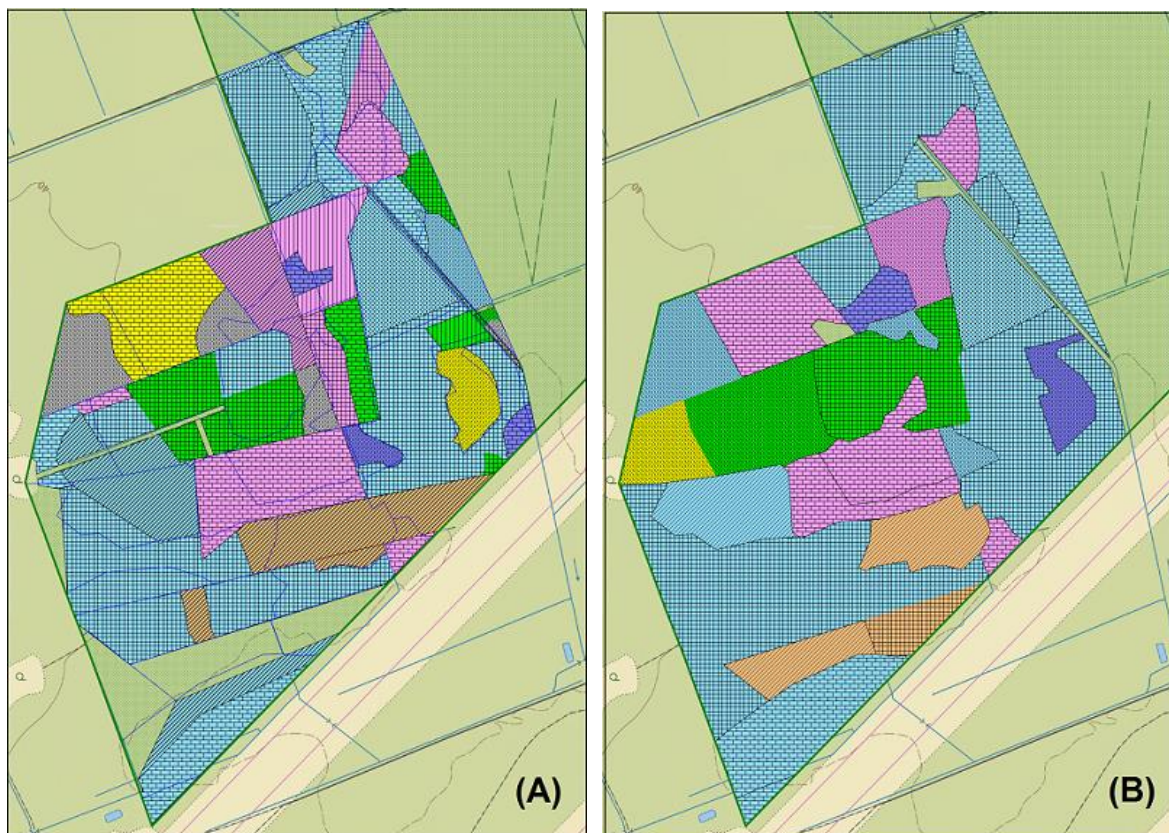

Joonis 13. Kärasi LKA metsade peapuuliigid ja nende vanuseklass metsaregistri andmetel.

Keskkonnaameti tellimusel koostas Metsakorralduse Büroo OÜ 2016. a Senkassaare sihtkaitsevööndile kümneks aastaks metsamajandamiskava eesmärgiga tagada kujundusraiate läbi lendoravale sobiliku metsa järjepidev olemasolu. Metsamajandamiskava koostamisel kaasajastati puistu takseerandmed Senkassaare skv-s. Uuendatud takseerandmeid ei kanta metsaregistrisse, kuid need on aluseks koosluse kujundamisel Senkassaare skv-s. Metsaregistris olevate takseerandmete ning metsamajandamiskava raames kaasajastatud takseerandmete võrdlus Senkassaare skv-s on toodud joonistel 14 ja 15.

Joonis 14. Kotkametsa lendorava elupaiga peapuuliik ja selle vanus metsaregistris (A) ning Senkassaare skv-le koostatud metsamajandamiskavas (B).

Joonis 15. Kodassaare lendorava elupaiga peapuuliik ja selle vanus metsaregistri (A) ning Senkassaare skv-le koostatud metsamajandamiskavas (B).

LoD elupaigatüüpidest on Kärasi LKA-l registreeritud vanad loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), mis mõlemad asuvad Karusoo skv-s (vt joonis 10).

2.2.1.1 SOOSTUVAD JA SOO-LEHTMETSAD (9080*)

LoD I – jah; LoA – jah; KE – jah

Soostuvad ja soo-lehtmetsad hõlmavad soostuvaid metsi, madalloometsi ja lodumetsi. Elupaigatüübi metsad kasvavad tasasel maal, lauetes nõgudes või nõlvade jalamil, kus põhjavesi on maapinnale lähedal. Põhjavee tase on muutlik: kevaditi on see kõrge, suvel langeb sügavamale. Soostuvatele ja soo-lehtmetsadele on iseloomulik turbahorisondi esinemine. Soostumise alguses valitsevad puurindes kuusk ja arukask (*Betula pendula*), madalloometsades sookask (*Betula pubescens*) ning lodumetsades sanglepp (*Alnus glutinosa*) (Paal, 2007).

Soostuvaid ja soo-lehtmetsi on kaitsealal 8 ha ning nende esinduslikkus on B (hea). Soostuvad ja soo-lehtmetsad on levinud Karusoo lahustüki keskosas, kus võõndit ümbritseva kraavivõrgu mõju on väiksem. Elupaigatüübi esinduslikkust on langetanud mõningane inimtegevus eelõige kuivenduse läbi. Karusoo skv-ga piirneb kaitsealast välja jääva Ninasi–Kodassaare tee ja selle kõrval kulgeva Vilhme/TTP-512 Ninasi eesvooluga, mistõttu jääb võõndile teatav kuivenduse mõju kestma veel aastateks. Soostuvad ja soometsad on elupaigaks merikotkale.

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk**

Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 8 ha suurusel alal, esinduslikkuse hinnang on vähemalt hea (B).

- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk**

Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 8 ha suurusel alal, esinduslikkuse hinnang on vähemalt hea (B).

- **Mõjutegurid ja meetmed**

Otseseid ohutegureid elupaigale ei ole, seetõttu meetmeid ei planeerita.

2.2.1.2. VANAD LOODUSMETSAD (9010*)

LoD I – jah; LoA – jah; KE – jah

Vanad loodusmetsad hõlmavad metsi, mis vastavad põlismetsa või loodusmetsa kriteeriumitele. Siia alla võivad kuuluda erinevad kasvukohatüübid: nõmmemetsad, palumetsad, laanemetsad,

rabastuvad metsad ja sürjametsad. Loodusmetsa tunnused on: puistu on eriliigiline ja erivanuseline, ühevanuselise puistu puhul peab okaspuude keskmine vanus ületama 100 ja lehtpuude vanus 80 aastat, erivanuselisi puudegrupe pole, lamapuitu ja surnult seisvaid puid on 5–10% puude koguarvust, raiejälgi pole võimalik tuvastada, veerežiimi pole inimtegevuse poolt mõjutatud, elustikus leidub inimpeglikke liike. (Paal, 2007)

Vanu loodusmetsi on kaitsealal 3,3 ha ning nende esinduslikkus on C (rahuldav). Vanad loodusmetsad esinevad kaitsealal Karusoo lahustükil. Elupaigatüübi esinduslikkust on langetanud mõningane inimtegevus eelõige kuivenduse läbi. Karusoo skv-ga piirneb kaitsealast välja jääva Ninasi–Kodassaare tee ja selle kõrval kulgeva Vilkme/TTP-512 Ninasi eesvooluga, mistõttu jääb vööndile teatav kuivenduse mõju kestma veel aastateks. Karusoo skv vanad loodusmetsad on elupaigaks merikotkale.

Kaitse-eesmärk

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk**

Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 3,3 ha suurusel alal ja selle esinduslikkuse hinnang on vähemalt rahuldav (C).

- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk**

Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 3,3 ha suurusel alal ja selle esinduslikkuse hinnang on vähemalt rahuldav (C).

- **Mõjutegurid ja meetmed**

Otseseid ohutegureid elupaigale ei ole, seetõttu meetmeid ei planeerita.

2.2.1.3. METSADE MAJANDAMINE PIIRANGUVÖÖNDIS

Kaitse-eeskirja järgi on pv-s lubatud metsamajandamine. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud turberaie langi suurusena kuni 2 ha. Samuti on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud lageraie kuusikutes langi pindalaga kuni 0,5 ha ja hall-lepikutes langi pindalaga kuni 1 ha. Metsade majandamisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liigiline ja vanuseline mitmekesisus.

Kärasi LKA pv on suures osas kaetud metsaga, kusjuures metsaregistrisse on kantud 149 ha andmed (vt jooniseid 12 ja 13). Piiranguvööndi metsad ei ole klassifitseeritud LoD elupaigatüüpideks. Metsaregistri andmetel on pv-s enim palumetsi (52 ha), sellele järgnevad soovikumetsad (43 ha) ja kõdusoometsad (47 ha). Veel esinev pv-s rabastuvaid, rohusoo-, salu-

ja samblasoometsi, kuid nende pindala jääb igapähele 1 ha piiresse. Kõige rohkem leidub pv-s kase enamusega metsi (83 ha), männikuid on 38 ha, kuusikuid 9 ha ja haavikuid 7 ha. Must- ja hall-lepikuid on kokku alla 6 ha.

Metsade boniteet on kõrge, jäädes valdavalt I, II või III klassi. Nii Kärasi kui ka Vadi p-s on metsad tugevalt majandatud ning esineb hulgaliselt lageraielanke. Praktiliselt kogu pv-s olevates metsades on peapuuliik noorem kui 100 aastat (142 ha), istutatud metsa on alla 1 ha.

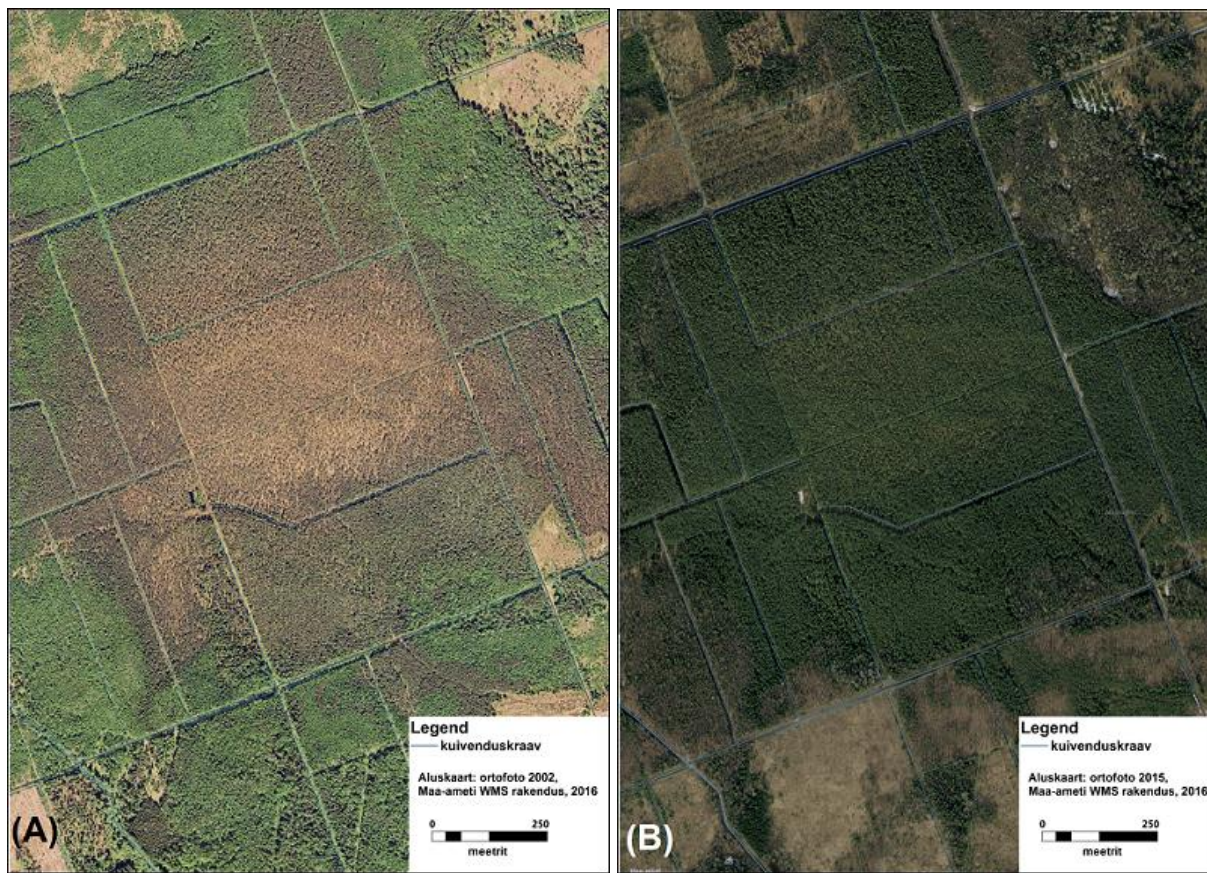
Kaitseala pv metsad on koos Kärasi skv-ga ühenduskoridoriks lendorava elupaikade vahel Senkassaare skv-s. Seetõttu tuleb raiete teostamisel võimalusel arvestada lendorava elupaiganõudlusest tulenevaid piiranguid, mis on välja toodud lendorava tegevuskavas.

Uuendusraiel on oluline, et pärast raiet taastuks kasvukohale omane ja ümbritsevate elupaikadega sarnane puistu. Hooldusraiate käigus on vajalik jälgida eri puuliikide järelkasvu olemasolu, mis läbi saab taastuva puistu liigilist koosseisu reguleerida. Oluline on soodustada haava järelkasvu ning seda eriti Kärasi pv-s. Nii uuendus- kui ka hooldusraiel jäetakse alles vanu paksu korbaga elustikupuid ja surnud püstiseisvaid puid. Raiete järgselt tuleb jätta alles vähemalt 10 tihumeetrit lamapuitu hektari kohta, kusjuures allesjätav lamapuit peab olema võimalikult erinevates lagunemisastmetes.

Metsade majandamisel piiranguvõõndis tuleb arvestada, et kaitse-eeskirjaga keelatakse puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab. Kärasi LKA pv metsades on valdavad gleimullad ning pinnas on kohati liigniiske, mistõttu võivad kergesti tekkida pinnasekahjustused. Sademerohkel perioodil on oht, et puidu kokku- või väljaveo käigus saab raskete masinate kasutamisel pinnas ja metsa alustaimestik oluliselt kahjustada.

2.2.2. MÄRGALAD

Kaitsealal ei ole registreeritud LoD elupaigatüüpi kuuluvaid märgalasid, kuid kaitsealuste liikide elupaigana on märgalad olulised. Kaitseala märgalad hõlmavad Kärasi soo, mis on Kärasi skv-s kalakotka ja metsise elupaigaks. Kaitseala on tugevalt kuivendatud (vt maaparandussüsteemide ja eesvoolude paiknemist joonisel 6), kaitsealale jäävaid maaparandussüsteeme rekonstrueeriti 2012. aastal. Rekonstrueerimise käigus süvendatud kraavid (peamiselt teekraavid) on kohati enam kui paari meetri sügavused, mistõttu jääb teatud kuivenduse mõju LKA märgaladele kestma ka tulevikus. Märgalade säilimise seisukohast on oluline välistada kaitseala skv-sse jäävate kraavide hooldust. Maaparandussüsteemide kuivenduskraavide hooldus on skv-s keelatud, kuid eesvoolude ja teekraavide kui rajatiste hooldus kaitseala valitseja nõusolekul lubatud. Skv-sse jäävaid eesvoolusid tuleks hooldada minimaalselt ning vältida skv-sse jäävate teekraavide hooldust. Ka pv-sse jäävaid kraave tuleb hooldada minimaalselt, et välistada negatiivne mõju skv alale.

Joonis 16. Metsise ja kalakotka elupaigaks olev Kärasi soo aastal 2002 (A) ja aastal 2015 (B).

3. ALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS

3.1. HETKEOLUKORD JA VISIOON

Kärsi LKA külastuskoormus on madal. LKA on moodustatud mitme haruldase ja sealhulgas häirimistundliku liigi jaoks. Arvestades ala iseloomu, ei ole LKA tutvustamine ja külastajate suunamine sellele eesmärgiks. Kaitseala on seda läbiva tiheda ja sõidukitega sõidetava teedevõrgu tõttu küllaltki lihtsasti ligipääsetav, kuid sellel puuduvad külastajaid ligi tõmbavad vaatamisväärsused. Seetõttu satuvad inimesed LKA-le harva. Külastajateks on peamiselt marja- ja seenekorjajad ja jahimehed ning kindla suunitlusega loodushuvilised. Alale ei ole kavandatud külastuskorralduslikke rajatise või seatud puhkemajanduslikke eesmärke ka Lohusuu valla ega Peipsi järve äärsel ranna-ala üldplaneeringuga.

LKA-l ei ole infotahvleid, matkaradu ja ettevalmistatud lõkkekohti ega ka prügikaste ja käimlat ning külastustaristut kaitsealale ei plaanita. LKA-l ei ole täheldatud ebaseaduslikke lõkkekohti, isetekkelisi teid ega ka märkimisväärt prahistamist. Parkimisvõimalused on LKA-d läbivate teede ääres vastavalt liikluseadusele, praktikas pargivad kaitseala külastajad metsasihtide otstesse, millele on veetud kruusakate. Täiendavaid parkimisvõimalusi LKA-le ei kavandata.

- **Visioon**

LKA on tähistatud kehtivast kaitsekorrast lähtudes ning tähised on alati hooldatud. LKA külastatavus on hoitud kaitseala väärtuste säilimist tagavates piirides ning see on madal või raskemini ligipääsetavates kohtades väga madal. Külastuskoormus on suurim kaitseala läbivate Pikasihhi, Kotka ja Kruusa teel ning nende vahetus ümbruses. Liikumispiirangutest teavitavatest tähistest peetakse kinni, mis võimaldab häirimatult tegutseda alal elavatel kaitsealustel liikidel. Prahi mahaloopimist ega omavolilist telkimist ja lõkke tegemist ei esine. Sõidukitega ja maastikusõidukitega sõidetakse ning neid pargitakse ainult selleks lubatud kohtades.

- **Eesmärk**

Kaitseala on tähistatud kehtivast kaitsekorrast lähtudes. Külastuskoormus on hoitud kaitseala väärtuste säilimist tagavates piirides, mistõttu ei ole külastust LKA-le suunatud. Liikumispiirangutest teavitavatest tähistest peetakse kinni, mis võimaldab häirimatult tegutseda alal elavatel kaitsealustel liikidel. Prahi mahaloopimist ega omavolilist telkimist ja lõkke tegemist ei esine. Sõidukitega ja maastikusõidukitega sõidetakse ning neid pargitakse ainult selleks lubatud kohtades.

3.2. KÜLASTUSTARISTU

3.2.1. TÄHISED

Kaitseala on tähistatud puudulikult, 2016. aasta välitöödel kaardistati endise Järvevälja MKA Kärasi lahustükil ainult kaks tähist (joonis 23), millest üks oli viltu ja teine võssa kasvanud ning seetõttu kaitseala külastajatele raskesti märgatavad. Kaitseala kaitsekorra muutmine on tinginud vajaduse ala tähistust uuendada ja oluliselt täiendada. Lisaks välispiirile tuleb tähistada ka vööndid, kusjuures tähtis on selgelt ja üheselt mõistetavalt tähistada liikumispiiranguga Kärasi, Vadi ja Karusoo skv kohtades, kus inimeste sattumine neisse on kõige tõenäolisem.

- **Meetmed**

- *Tähistada kaitseala vastavalt kehtivale kaitsekorrale.*
- *Hooldada tähiseid vastavalt vajadusele kogu kaitsekorraldusperioodi jooksul.*

3.2.2. INFOTAHVLID

Kuigi alale laiaulatuslikku külastustaristut ei ole plaanis rajada, tehti kava avalikustamisel ettepanek infotahvli paigaldamiseks eesmärgiga teavitada ala külastavaid marjulisi-seenelisi alal kehtivatest liikumispiirangutest ja olulisematest loodusväärtustest. Infotahvel paigaldada kaitseala idapiirile ala keskosa läbiva ida-läänesuunalise tee ja kaitseala piiri ristumiskohale.

- **Meetmed**

- *Paigaldada alale üks infotahvel.*
- *Hooldada infotahvlit ja vajadusel asendada kogu kaitsekorraldusperioodi jooksul.*

3.2.3. TEED JA PARKIMINE

Kaitseala teedevõrk on 6,9 km pikk. Sellest suure enamuse moodustavad killustiku ja aheraine kattega Kotka, Kruusa, Luhasaare ja Pikasihi teed, mis kõik on sõidukitele lihtsasti läbitavad. Väikesel määral jääb kaitsealale radasid, kuid need on sõidukitele läbimatud. Isetekkelisi teid kaitsealal täheldatud ei ole.

LKA-l parklaid pole, parkimine toimub LKA-d läbivate teede ääres vastavalt liiklusseadusele. Parkimisvõimaluste hulk on ala külastuskoormust arvestades piisav ning täiendavaid parkimisvõimalusi pole kaitsealale plaanis juurde rajada.

3.3. TEABE JAGAMINE JA TRÜKISED

Riiklik Looduskaitsekeskus andis 2008. a välja eesti-, vene- ja ingliskeelsed Järvevälja MKA-d tutvustavad voldikud, mis praeguseks ajaks on otsas. Voldikute sisu on aegunud ja ei vasta kehtivale korrale. Kärasi LKA on moodustatud eelkõige väga haruldaste ja häirimistundlike liikide kaitseks, mistõttu ei kavandata külastajaid kaitsealale suunata. Uusi voldikuid esialgu ei plaanita, voldikute vajadus tuleb uuesti üle vaadata vahehindamisel. Soovi korral saab infot LKA kohta Keskkonnaametist.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1. INVENTUURID, SEIRED, UURINGUD

4.1.1.1. RIIKLIK SEIRE

Tegevus on vajalik väärtustele 2.1 seatud eesmärkideni jõudmiseks. Kaitsealal on vaja jätkata järgmisi riiklikke seireid:

1. „Maastike ning looduslike looma-, seene- ja taimeliikide ning koosluste seire” programmi alamprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire” allprogramm „Saarmas ja kobras”, seireala SJA7735000.

2. „Maastike ning looduslike looma-, seene- ja taimeliikide ning koosluste seire” programmi alamprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire” allprogramm „Lendorav”, Kodassaare ja Kotkametsa elupaik.

3. „Maastike ning looduslike looma-, seene- ja taimeliikide ning koosluste seire” programmi alamprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire” allprogramm „Kotkad ja must-toonekurg”, Tammispää merikotka ja Vadi väike-konnakotka ning Kärasi soo ja Separa elektri kalakotka pesapaik.

4. „Maastike ning looduslike looma-, seene- ja taimeliikide ning koosluste seire” programmi alamprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire” allprogramm „Metsis”, Kärasi soo mängupaik.

Seirete korraldaja on KAUR. Seirete läbiviimine on I prioriteedi tegevus.

4.1.2. HOOLDUS, TAASTAMINE, OHJAMINE

4.1.2.1. KUJUNDUSRAIED LENDORAVA ELUPAIGAS SENKASSAARE SKV-S

Tegevus on vajalik väärtustele punktis 2.1.1.1 seatud eesmärkide saavutamiseks. Senkassaare skv-s on hulgaliselt hiljutisi raielanke ja noorendikke, mille kujunemine lendoravale sobilikuks elupaigaks ilma metsamajanduslikke võtteid kasutamata on pikaldane või mõningal juhul ka vähetõenäoline.

Koosluste kujunemisele lendoravale sobilikuks elupaigaks kaasaaitamiseks on Metsakorralduse Büroo OÜ 2016. a koostanud Senkassaare skv-le kümneks aastaks metsamajandamiskava, mis on aluseks kujundusraiate kavandamiseks võõndis. Selle järgi on Kotkametsa elupaigas vajalik teostada raieid 50,9 ha-l ning Kodassaare elupaigas 34,7 ha-l. Kujundusraieid teostatakse läbi aegjärgse-, harvendus-, valgustus- ja valikraie põhimõtete, kusjuures enamuse raieid on kavandatud 1. järgu tööks (st teostada esimese viie aasta jooksul). Ainsana on kujundusraied kavandatud 2. järgu tööks (st teostada järgmise viie aasta jooksul) Kotkametsa elupaigas eraldisel 10 ning Kodassaare elupaigas eraldisel 27. Plaanitavad kujundusraied ja kujundatavate alade paiknemine LKA-l on toodud joonistel 17–22.

Metsamajandamiskavas 1. järgu tööna ette nähtud kujundusraied tehakse võimalusel kaitsekorraldusperioodi esimeses pooles ja 2. järgu tööna ette nähtud raied kaitsekorraldusperioodi teises pooles. Raied teostatakse võimalusel metsamajandamiskavas ette nähtud mahus. Üldine raiete teostamise põhimõte on, et esmajärjekorras tuleb alustada töid noorendikes ja teises järjekorras vanemates metsades, kuid maaomanku soovil saab võimaluse korral alustada raietega ka noorematest metsadest. Raiete planeerimisel tuleb igakordselt teha eeltööd ja lähtuda hetkeolukorrast, kuna puistu seisund võib muutuda nt tormikahjustuste vm teguri tagajärjel. Tormikahjustuses hukkunud puistus tuleb raied planeerida esmajärjekorras ning see võib kaasa tuua ümbritseval alal raie edasilükkamise või selle sootuks ära jätmise, et vältida lausaliselt liiga hõreda metsa tekkimist lendorava elupaigas. Kujundusraiate kavandamisel konkreetses eraldises tuleb KeA spetsialistil käia enne igakordset raiete planeerimist kohapeal olukorraga tutvumas. Võimalusel tuleb raietööde planeerimisel konsulteerida spetsialistiga, kellel on pädevad liigiteadmised lendoravast. Metsa kujundamisel lähtutakse lendorava tegevuskavas toodud sobiliku elupaiga struktuuri põhimõtetest ning sellega tuleb raiesse mineva puitmaterjali märkimisel arvestada.

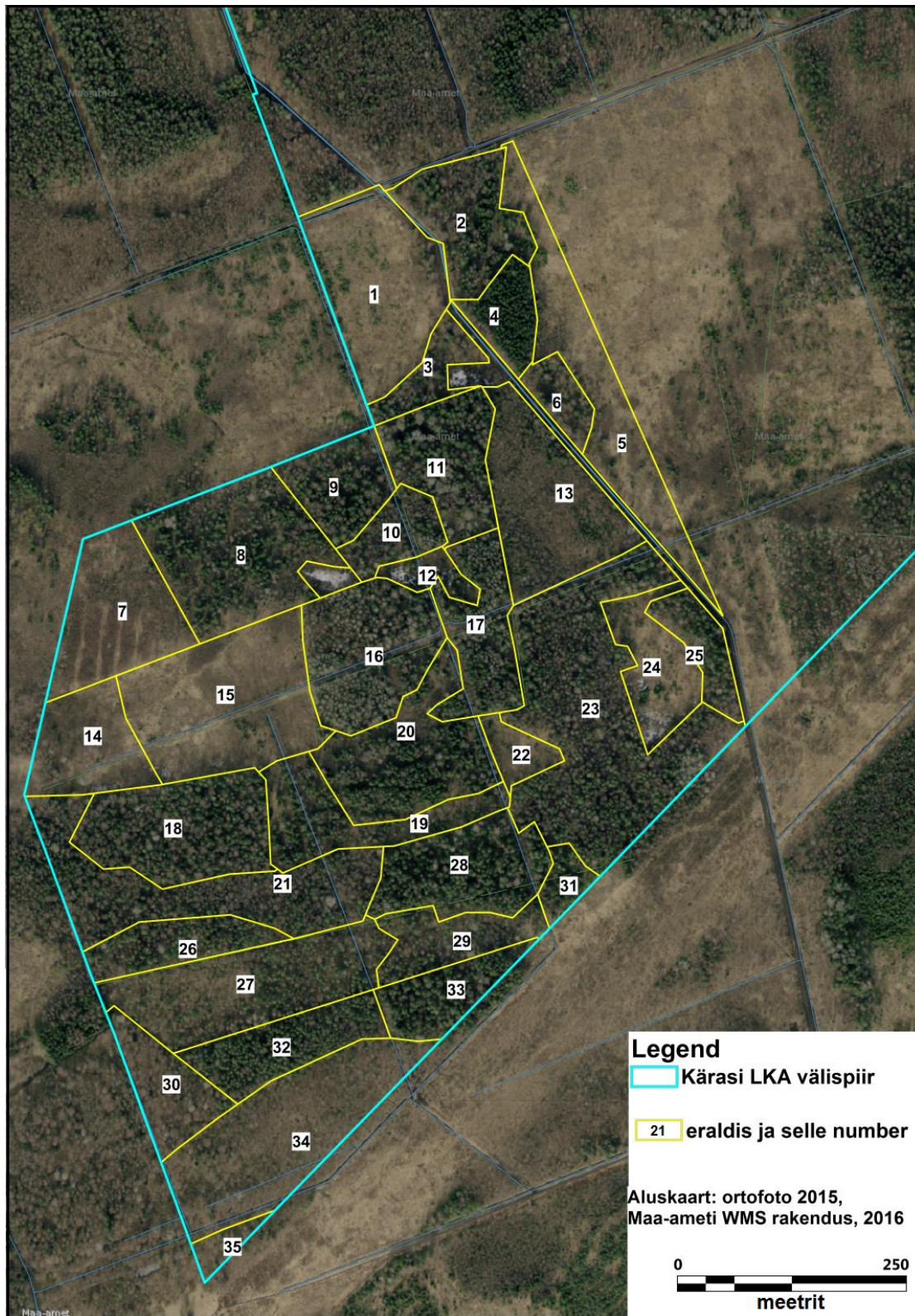
Vahehindamisel hinnatakse tehtud töö eesmärgipärasust ja tulemuslikkust ning vajadusel kavandatakse kaitsekorraldusperioodi teise poolde täiendavaid raieid. Kui täiendavad vajalikud raied on marginaalsed või hõlmavad metsamajandamiskavas ette nähtuid, kuid kaitsekorraldusperioodi esimeses pooles teostamata jäänud töid, tehakse need ilma uut metsamajandamiskava tellimata. Suuremamahuliste täiendavate raiete vajadusel (näiteks ulatusliku tormikahjustuse korral) tuleb tellida uus metsamajandamiskava. Peale metsamajandamiskavas ette nähtud kujundusraiate teostamist jäetakse mets kaitsekorraldusperioodi lõpuni looduslikule arengule.

Kujundusraied tellitakse KeA poolt loodushoiutööna, kuna enamasti raiutakse valik-, harvendus- ja valgustusraiate käigus välja nõrgemad ja kahjustatud puud, mistõttu puidust saadav tulu ei pruugi katta kujundusraiate kulusid ja seega ei ole metsamajanduslikult tegemist tulutoova tegevusega. Soovi korral on igal maaomanikul võimalus teostada ise kaitsekorralduskavas ette nähtud loodushoiutöid oma maaüksusel. Viimasel juhul tuleb maaomanikul, kelle maa jääb

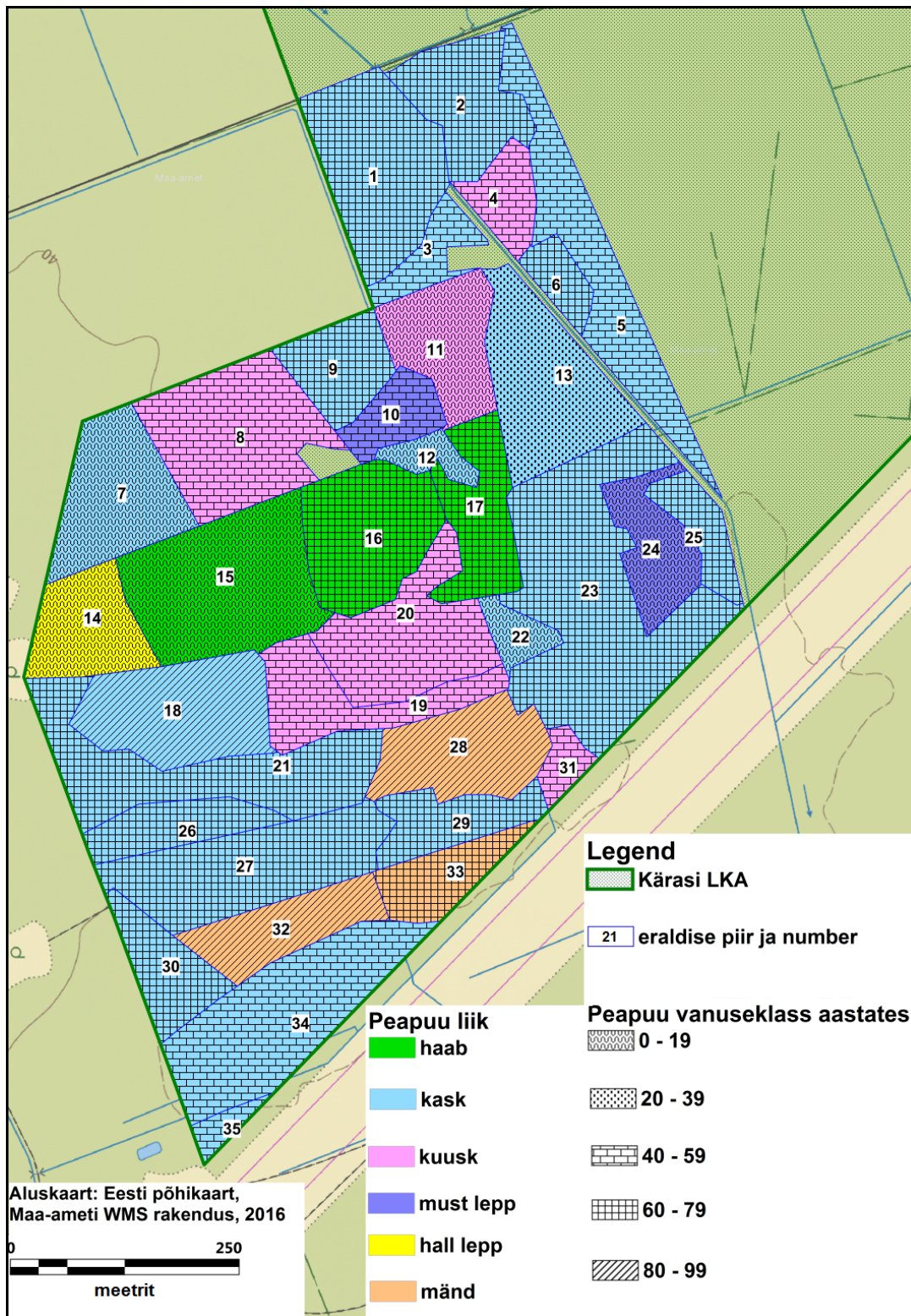
metsamajandamiskava järgi raietega kujundatavatele eraldisele, esitada KeA-le metsateatis kujundusraiate tegemiseks. Kujundusraietest saadav metsamaterjal kuulub maaomanikule.

Kujundusraied on soovituslik teostada 1. septembrist kuni 15. märtsini, kuid arvestada tuleb ka Kärasi LKA kaitse-eeskirjast tulenevate piirangutega (näiteks liikumiskiirang).

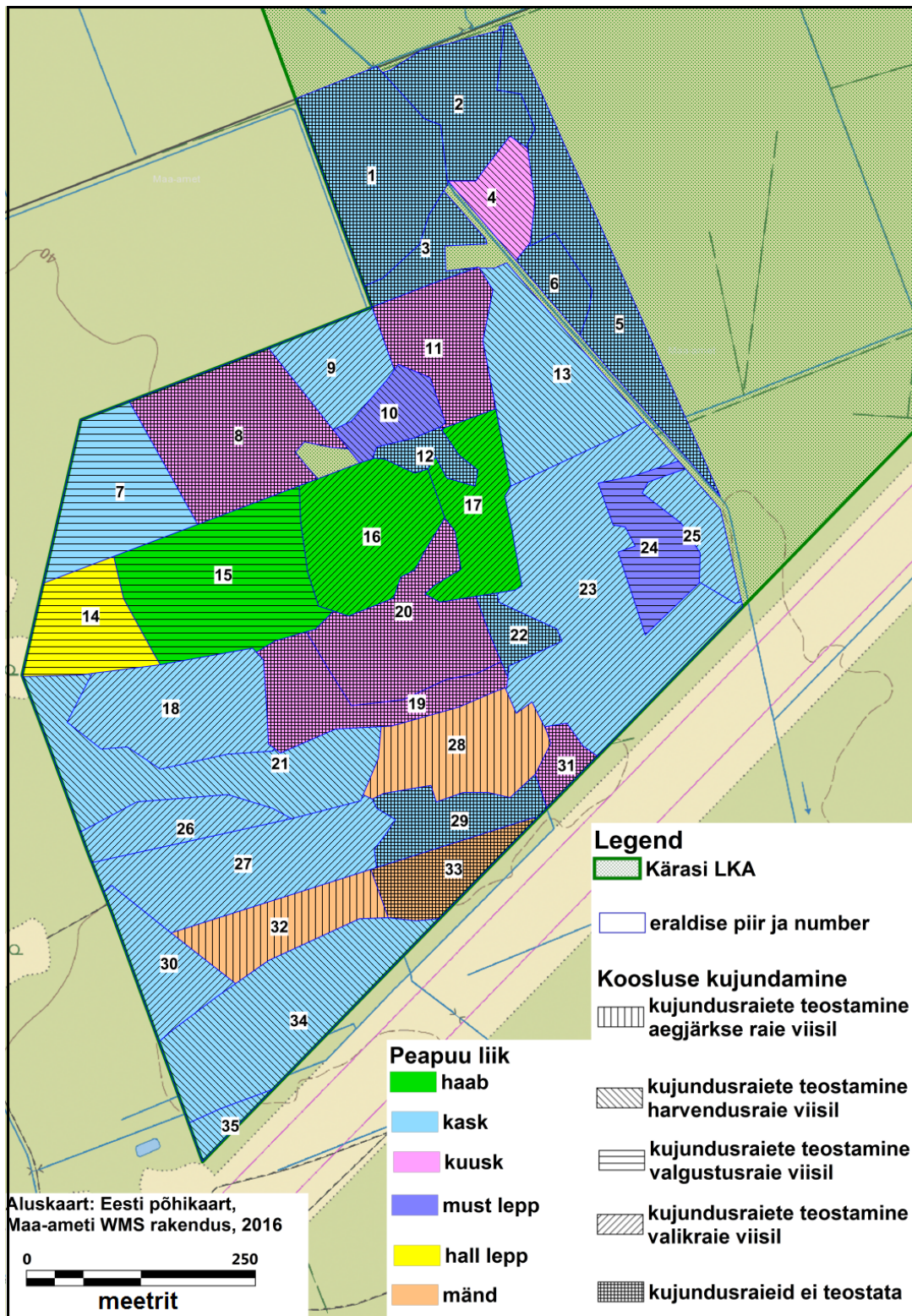
Töö korraldajaks on KeA koos RMK ja maaomanikega ning see on I prioriteetsusega. Töö viiakse läbi kaitskorraldusperioodi jooksul ajavahemikul 2017–2026.

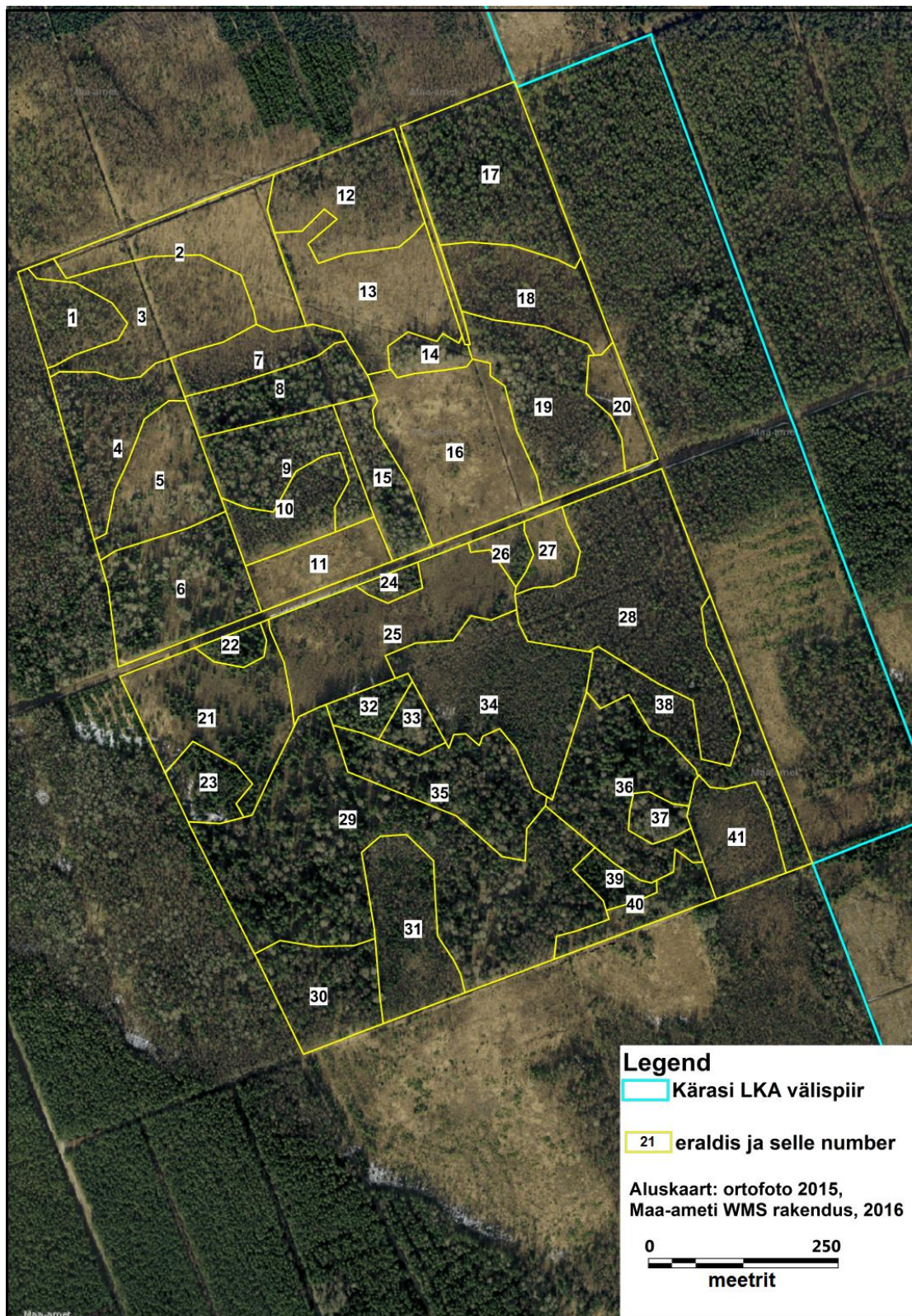
Joonis 17. Kodassaare tööpiirkonna eraldised vastavalt metsamajandamiskavale.

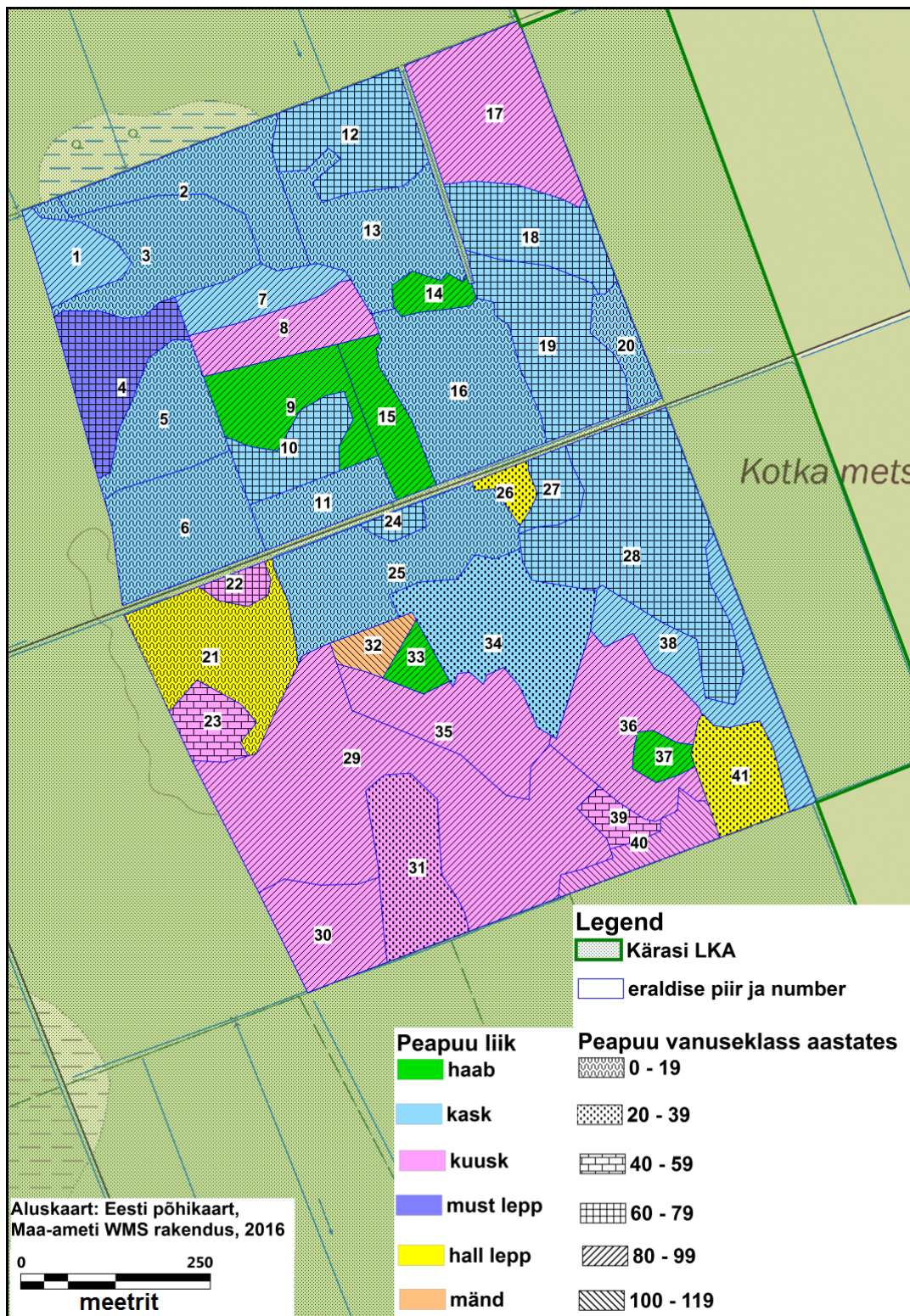
Joonis 18. Kodassaare tööpiirkonna eraldised, peapuu liik ja peapuu vanuseklass vastavalt metsamajandamiskavale.

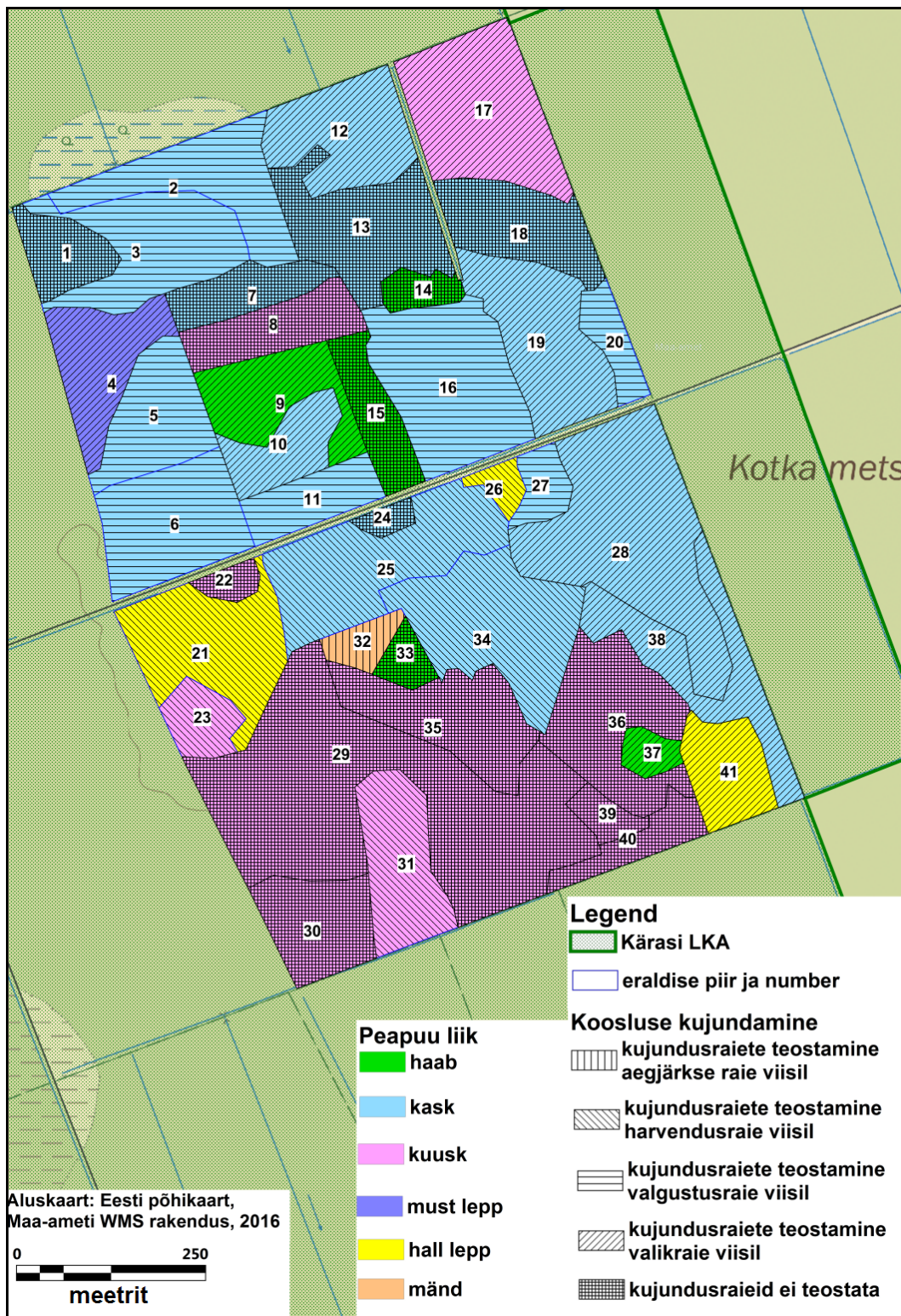
Joonis 19. Kavandatud kujundusraied Kodassaare tööpiirkonnas vastavalt metsamajandamiskavale.

Joonis 20. Kotkametsa tööpiirkonna eraldised.

Joonis 21. Kotkametsa tööpiirkonna eraldised, peapuu liik ja peapuu vanuseklass.

Joonis 22. Kavandatud kujundusraied Kotkametsa tööpiirkonnas.

4.1.2.2. PESAKASTIDE UUENDAMINE JA HOOLDUS LENDORAVA ELUPAIGAS SENKASSAARE SKV-S

Tegevus on vajalik väärtustele punktis 2.1.1.1 seatud eesmärkide saavutamiseks. Kotkametsa ja Kodassaare elupaika on paigaldatud vastavalt umbes 40 ja 20 pesakasti, mis praeguseks on suures osas kasutuskõlbmatuks muutunud. Pesakaste tuleb mõlemas elupaigas uuendada ning igal aastal hooldada. Hoolduse käigus tuleb katkised pesakastid parandada ning kontrollida nende kinnitust puule. Uued pesakastid tuleb paigaldada kuuskedele selmet lehtpuudele, sest praktika on näidanud nende suuremat vastupidavust kuuskedele paigaldatuna. Pesakastide paigaldamisel tuleb lähtuda lendorava tegevuskavas toodust.

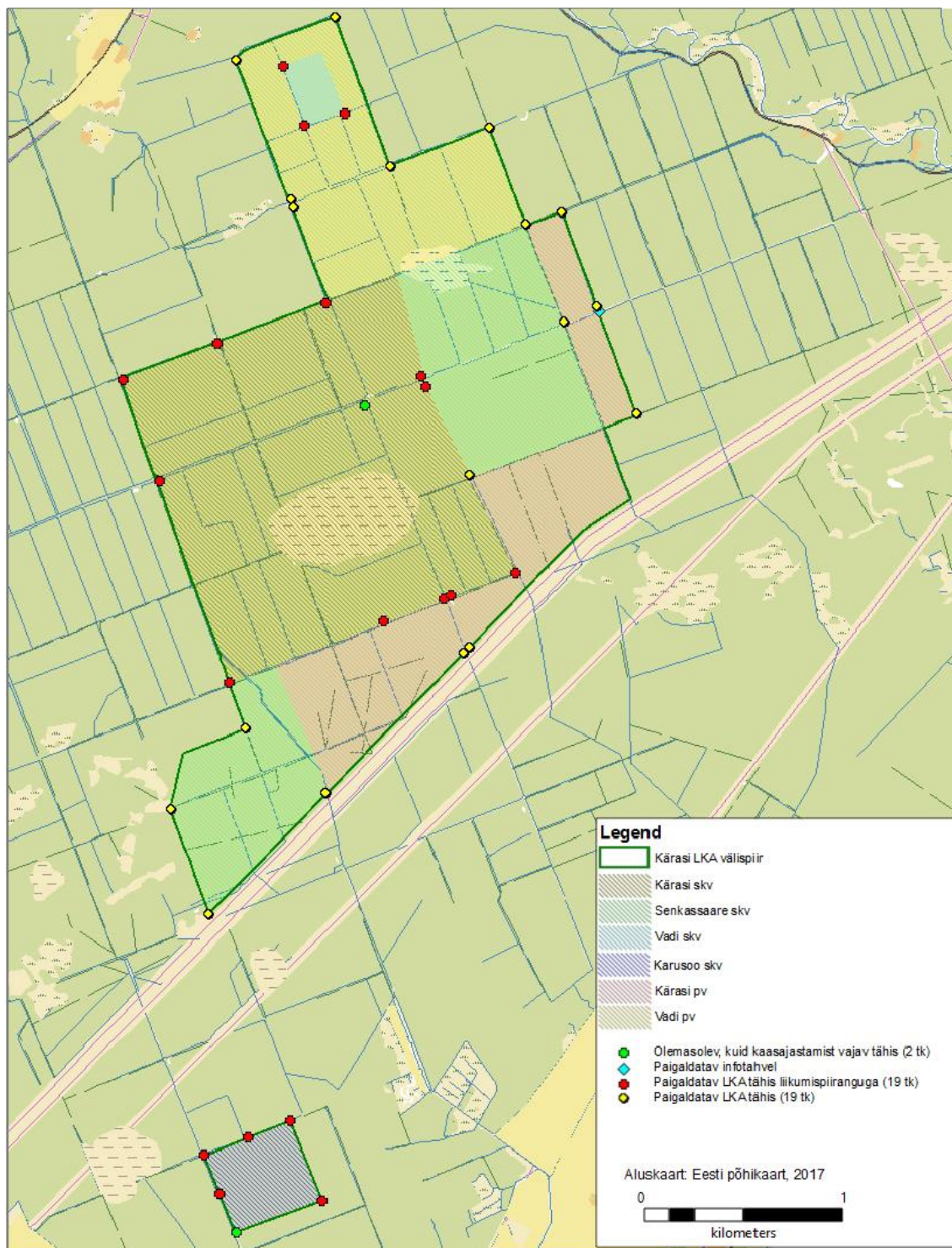
Töö korraldajaks on KeA ning see on II prioriteetsusega. Pesakastide uuendamist tehakse kogu kaitsekorraldusperioodi jooksul vastavalt vajadusele.

4.1.3. TARISTU, TEHNIKA, LOOMAD

4.1.3.1. TÄHISTE PAIGALDAMINE (38 TK) JA KAASAJASTAMINE (2 TK)

LKA on tähistamata. Olemasolevaid tähiseid vana kaitsekorraga ajast on kaks. LKA-le on vaja paigaldada uued kaitseala piiri- ja vööndite tähised ning liikumispiirangut teavitavad tähised. Kokku on vaja paigaldada 38 tähist, sealhulgas 19 liikumispiirangust teavitavat tähist. Kaasajastada on vaja kaks olemasolevat tähist, sest nendel olev info on vastuolus kehtiva kaitsekorraga või puudulik. Kaitseala kõikidel piiritähistel tuleb kajastada ka vastava vööndi nimi. Paigaldatavate tähiste arv on suur, sest LKA-d (sh liikumispiiranguga Kärasi skv-d) läbib mitu teed. Tähised on selguse huvides mitmel juhul tarvis panna mõlemale poole teed. Osadesse LKA piirinurkadesse ei ole tähiste paigaldamine otstarbekas, sest piirinurk asub raskesti ligipääsetavas maastikus. Samuti ei ole ette nähtud paigaldada tähiseid kohtadesse, kus piiritlemisaluseks on olnud katastriüksuste või eraldiste piirid, kuid piirisirged ei ole ühtlases metsamaastikus (võsas ja noorendikes) eristuvad. Metsamajandamisel tuleb taolistes kohtades LKA täpse piiri tuvastamiseks kasutada GPS-seadmeid. Paigaldatavate tähiste ligikaudsed asukohad on näidatud joonisel 23. Tähiste täpsed asukohad selgitatakse välja nende paigaldamisel arvestades konkreetseid looduslikke tingimusi. Oluline on jälgida, et tähised oleksid nähtavad. Tähiseid tuleb kogu kaitsekorraldusperioodi jooksul hooldada ning vajadusel rikutud tähised asendada uutega. Olemasolev tähis Karusoo skv-s on võssa kasvanud ning raskesti nähtav. Selle uuendamisel tuleb tähis ümber tõsta võsast välja nähtavamale kohale või eemaldada tähist varjav võsa.

Töö korraldajaks on RMK ning see on II prioriteetsusega. Töö viiakse läbi 2017. aastal.

Joonis 23. Kärasi LKA olemasolevad ja paigaldatavad tähised.

4.1.3.2. INFOTAHVLI PAIGALDAMINE

Alale paigaldada üks infotahvel.

Töö korraldajaks on KeA ja RMK ning see on II prioriteetsusega. Töö viiakse läbi 2018. aastal.

4.1.4. KAVAD, EESKIRJAD

4.1.4.1. KAITSEKORRALDUSKAVA TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Tegevus on vajalik kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine tuleb kaitsekorraldusperioodi jooksul läbi viia kahes etapis vastavalt ptk-s 5 toodule.

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise korraldajaks on KeA, töö on I prioriteetsusega. Vahehindamine viiakse läbi 2021. a ning lõpphindamine 2026. a.

4.2. EELARVE

Eelarve tabelisse 3 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabel 3. Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;

2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele.

Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Kokku
					Sadades eurodes										
4.1.1 Inventuurid, seired, uuringud															
4.1.1.1	Riiklik seire	Riiklik seire	KAUR	I	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.1.2 Hooldus, taastamine ja ohjamine															
4.1.2.1	Kujundusraied lendorava elupaigas Senkassaare skv-s Kodassaare tööpiirkonnas (34,7 ha)	Liigi elupaiga hooldustöö	KeA, RMK, maaomanikud	I	x	310	x	x	x	x	23	x	x	x	333
4.1.2.1	Kujundusraied lendorava elupaigas Senkassaare skv-s Kotkametsa tööpiirkonnas (50,9 ha)	Liigi elupaiga hooldustöö	KeA, RMK, maaomanikud	I	x	430	x	x	x	x	10	x	x	x	440
4.1.2.2	Pesakastide uuendamine ja hooldus lendorava elupaigas Senkassaare skv-s	Liigi elupaiga hooldustöö	KeA	II	x	3	3	3	x	x	x	x	x	x	9
4.1.3 Taristu, tehnika ja loomad															
4.1.3.1	Tähiste paigaldamine (40 tk) ja kaasajastamine (2 tk)	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II	42										42
4.1.3.2	Infotahvli paigaldamine (1 tk) ja hooldamine	Infotahvlite rajamine ja hooldamine	RMK, KeA	II		5	x	x	x	x	x	x	x	x	5
4.1.4 Kavad, eeskirjad															
4.1.4.1	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine	Tegevuskava	KeA	I					x					x	x
															829

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine tuleb kaitsekorraldusperioodi jooksul läbi viia kahes etapis. Tulemuslikkuse vahehindamine toimub kaitsekorraldusperioodi keskel 2021. a. Vahehindamisel hinnatakse esimese perioodi kavandatud tööde tulemuslikkust. Vahehindamist ei viida läbi LoD elupaigatüüpidele, sellele kohandatakse ainult lõpphindamist. Vahehindamisel tuleb teha järgmist:

1) Hinnata Senkassaare skv-s teostatud kujundusraiate eesmärgipärasust ja tulemuslikkust ning vajadusel kavandada täiendavaid raieid. Täiendavate raiete vajaduse ilmnemisel hinnata uue metsamajandamiskava koostamise vajadust. Kui täiendavad vajalikud raied on marginaalsed või hõlmavad metsamajandamiskavas ette nähuid, kuid kaitsekorraldusperioodi esimeses pooles teostamata jäänud töid, tehakse need ilma uut metsamajandamiskava tellimata. Suuremamahuliste täiendavate raiete vajadusel (näiteks ulatuslikud tormikahjustused) tuleb tellida uus metsamajandamiskava. Kujundusraiate tulemuslikkuse hindamisel tuleb võimalusel konsulteerida lendorava liigiteadmisi omava spetsialistiga.

2) Hinnata metsise elupaigaks oleva Kärasi soo kujundusraiate ja kraavide sulgemise läbi loodusliku veerežiimi taastamise vajadust, tuginedes uusimale selleks ajaks teadaolevale infole metsise elupaiga nõudluse kohta. Kui kujundustööd ja veerežiimi taastamine osutuvad vajalikuks, kavandada need KKK-s kaitsekorraldusperioodi teise poole tööna.

3) Hinnata kaitseala tutvustava voldiku väljaandmise vajadust. Potentsiaalselt võib olla vajalik anda välja lendoravat puudutavaid materjale.

Vahehindamise järel tuleb vajadusel kaitsekorralduskava täiendada.

Tulemuslikkuse lõpphindamine toimub kaitsekorraldusperioodi lõpus 2026. a, hindamise kriteeriumid võetakse tabelist 4. Lõpphindamises antakse hinnang kaitsekorralduskava täitmisele ja efektiivsusele.

1) Kalakotka, väike-konnakotka, merikotka, metsise ja lendorava seisundi vahe- ja lõpphindamiseks eraldi tegevusi ei planeerita, hindamine tehakse riikliku seire andmete põhjal.

2) Kujundusraiate tulemuslikkuse lõpphindamiseks viiakse Senkassaare skv-s läbi pisteline raiutud eraldiste inventuur. Inventuuril hinnatakse lendorava elupaigale isloomulike metsastruktuuri elementide olemasolu. Lisaks võetakse arvesse lendorava seire tulemusi.

3) Kodassaare ja Kotkametsa elupaika ühendava metsamassiivi olemasolu hinnatakse kameraalselt, kasutades kaasaegseid kaarte (põhikaart, ortofoto) ja metsaregistri andmeid.

4) LoD elupaikade seisundi hindamiseks tuleb tulemusseirata kaitse-eesmärgiks olevad LoD elupaigatüübid 9010* (3,3 ha) ja 9080* (8 ha). Kuna tulemusseirata ala on väike, tehakse inventuur elupaikade esinemisalal ülepinnaliselt. Tulemusseirel kontrollitakse LoD tüübimäärangut, piiri ja seisundihinnanguid. Kordusinventuuril tuleb lähtuda „Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend” (Palo, 2010) ja „Natura elupaikade käsiraamat” (Paal, 2007) toodust.

Tabel 4. Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
2.1.1.1	Lendorav (<i>Pteromys volans</i>)	Lendorava elupaigale iseloomulike tunnuste olemasolu ja kvaliteet, liigi esinemine kaitsealal.	Alal on kaks soodsas seisundis lendorava elupaika, neist üks on asustatud.	Alal on vähemalt kaks lendorava elupaika, kus puistu vanuseline ja liigiline koosseis tagab lendoravale sobiliku metsa pideva olemasolu võimalikult suurel pindalal ning mis on omavahel ühendatud katkematu metsamassiiviga	Lendorava elupaigale iseloomulike tunnuste olemasolu hindamisel tuginetakse lendorava tegevuskavale. Liigi olemasolu hindamisel tuginetakse lendorava riikliku seire raames kogutud andmetele.
2.1.1.2	Metsis (<i>Tetrao urogallus</i>)	Metsisemängu toimumine ja kukkede arv.	Alal on 1 metsisemäng, kus mängib 2 kukke.	Alal on vähemalt üks metsise mängupaik ning mäng toimub igal aastal vähemalt ühe kukega.	Mängupaiga ja mängu toimumise olemasolu hindamisel tuginetakse metsise riikliku seire raames kogutud andmetele.
2.1.1.3	Kalakotkas (<i>Pandion haliaetus</i>)	Asustatud territooriumide olemasolu.	Üks asustatud pesitsusterritoorium.	Alal on vähemalt üks asustatud kalakotka pesitsusterritoorium.	Asustatud pesitsusterritooriumi olemasolu hindamisel tuginetakse kalakotka riikliku seire raames kogutud andmetele.
2.1.1.4	Merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	Asustatud pesitsusterritooriumi olemasolu.	Üks asustatud pesitsusterritoorium.	Alal on vähemalt üks asustatud merikotka pesitsusterritoorium.	Asustatud pesitsusterritooriumi olemasolu hindamisel tuginetakse merikotka riikliku seire raames kogutud andmetele.
2.1.1.5	Väike-konnakotka (<i>Aquila pomarina</i>)	Asustatud pesitsusterritooriumi olemasolu.	Üks asustatud pesitsusterritoorium.	Alal on vähemalt üks asustatud väike-konnakotka pesitsusterritoorium.	Asustatud pesitsusterritooriumi olemasolu hindamisel tuginetakse väike-konnakotka riikliku seire raames kogutud andmetele.
2.2.1.1	Soostuvad ja soolehtmetsad (9080*)	Elupaigatüübi esinduslikkuse hinnang ja pindala.	Elupaigatüübi säilimine pindalaga 8 hektaril esinduslikkusega on B.	Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 8 ha suurusel alal ja selle esinduslikkuse hinnang on vähemalt hea (B).	Elupaigatüübi esinduslikkuse hinnang ja pindala tuvastatakse lõpphindamisel läbi viidava kordusinventuuri käigus vastavalt ptk 5 toodule.
2.2.1.2	Vanad loodusmetsad (9010*)	Elupaigatüübi esinduslikkuse hinnang ja pindala.	Elupaigatüübi säilimine 3,3 hektaril esinduslikkusega C	Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 3,3 ha suurusel alal ja selle esinduslikkuse hinnang on vähemalt rahuldav (C).	

KASUTATUD KIRJANDUS

Lõhmus, E. 2004. Eesti metsakasvukohatüübid. Tartu.

Männik, R., Sellis, U. 2011. Kalakotka (*Pandion haliaetus*) kaitse tegevuskava. Kotkaklubi.

Nellis, R. jt. Merikotka (*Haliaeetus albicilla*) kaitse tegevuskava. Kotkaklubi.

Paal, J. 2007. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat. 2. trükk. Auratrükk, Tallinn.

Palo, A. 2010. Loodusdirektiiv metsaelupaikade inventeerimise juhend. Tartu. (kättesaadav internetist

http://www.envir.ee/sites/default/files/metsainventeerimine_juhend_2011_2605_lopp.pdf)

Randla, T. jt. Metsise *Tetrao urogallus* kaitse tegevuskava aastateks 2015–2019.

Rääst, A. 2016. Metsamajandamiskava lendorava elupaigas Senkassaare sihtkaitsevööndis moodustataval Kärasi looduskaitsealal eesmärgiga tagada lendoravale sobiliku metsa järjepidev olemasolu võimalikul suurel pindalal. Metsakorralduse Büroo OÜ.

Timm, U., Ojaste, I. 2016. Lendorava (*Pteromys volans*) kaitse tegevuskava. Eesti Looduseuurijate Selts.

Väike-konnakotka (*Aquila pomarina*) kaitse tegevuskava aastateks 2009-2013. Kotkaklubi.

Registrid ja andmebaasid

Eesti ohustatud liikide punane nimestik <http://elurikkus.ut.ee/prmt.php?lang=est> 015.08.2016)

Lohusuu valla koduleht www.lohusuuvv.ee (10.09.2016)

Maanteeameti kaardirakendus

http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis?app_id=UU75&user_id=at&bbox=294197.127937337,6375000,810802.872062663,6635000&LANG=1 (16.09.2016)

Metsaregister <http://www.keskkonnainfo.ee/main/index.php/et/component/content/article/322> (14.09.2016)

Natura standardandmebaas <http://natura2000.eea.europa.eu/#> (5.09.2016)

Seireveeb <http://seire.keskkonnainfo.ee/> (14.09.2016)

Seadused, määrused, eeskirjad

Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri (RTL 2004, 111, 1758).

Kärasi looduskaitseala kaitse-eeskiri (RT I, 14.02.2017, 10)

Looduskaitseseadus (RT I 2004, 38, 258).

Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

LISAD

Kärasi looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri

Vastu võetud 10.02.2017 nr 51

Määrus kehtestatakse [looduskaitseaduse](#) § 10 lõike 1 alusel.

1. Peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Ala kaitse alla võtmine ja kaitse-eesmärk

(1) Looduskaitsealana võetakse kaitse alla Ida-Viru maakonnas Lohusuu vallas Kärasi, Piilsi, Separa ja Tammispää külas asuv ala, mille nimeks saab Kärasi looduskaitseala² (edaspidi *kaitseala*).

(2) Kaitseala eesmärk on kaitsta:

- 1) metsaökosüsteemi, elustiku mitmekesisust ja kaitsealuseid liike;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on vanad loodusmetsad (9010*)³ ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);
- 3) liiki, keda nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab II lisas, ja selle liigi elupaika. See liik on lendorav (*Pteromys volans*);
- 4) kaitsealuseid liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on kalakotkas (*Pandion haliaetus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), metsis (*Tetrao urogallus*) ja väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*).

(3) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele neljaks sihtkaitsevööndiks ja kaheks piiranguvööndiks.

(4) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala piir

Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas⁵ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiride kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. Peatükk

KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal, välja arvatud § 11 lõikes 2 sätestatud ajal Karusoo, Kärasi ja Vadi sihtkaitsevööndis.

(2) Kaitsealal on lubatud sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine teedel, jalgrattaga sõitmine on lubatud ka radadel. Sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, liinirajatiste hooldamisel, piiranguvööndis metsamajandustöödel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel.

(3) Kaitsealal on lubatud jahipidamine 1. septembrist 31. jaanuarini.

§ 6. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatis kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatis;
- 8) jahiulukeid lisasööta.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmise korral tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk

SIHTKAITSEVÖÖND

§ 8. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on neli sihtkaitsevööndit:

- 1) Karusoo sihtkaitsevöönd;
- 2) Kärasi sihtkaitsevöönd;
- 3) Senkassaare sihtkaitsevöönd;
- 4) Vadi sihtkaitsevöönd.

§ 9. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Karusoo sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsaökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse.

(2) Kärasi, Senkassaare ja Vadi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse.

§ 10. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 20 osalejaga rahvaürituse korraldamine.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 20 osalejaga rahvaürituse korraldamine;
- 2) Kärasi, Senkassaare ja Vadi sihtkaitsevööndis loodusliku veerežiimi taastamine;
- 3) Kärasi, Senkassaare ja Vadi sihtkaitsevööndis koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 4) Kärasi, Senkassaare ja Vadi sihtkaitsevööndis kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 5) Kärasi ja Senkassaare sihtkaitsevööndis maaparandussüsteemi eesvoolu hoiutööd;
- 6) olemasolevate rajatiste hooldustööd.

§ 11. Keelatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul rajatiste püstitamine kaitseala tarbeks;
- 4) telkimine ja lõkketegemine.

(2) Sihtkaitsevööndis on keelatud inimeste viibimine väljaspool teid, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel:

- 1) Karusoo sihtkaitsevööndis 15. veebruarist 31. juulini;
- 2) Kärasi sihtkaitsevööndis 1. veebruarist 31. augustini;
- 3) Vadi sihtkaitsevööndis 15. märtsist 31. augustini.

4. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 12. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on kaks piiranguvööndit:

- 1) Kärasi piiranguvöönd;
- 2) Vadi piiranguvöönd.

§ 13. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kaitsealuste liikide kaitse.

§ 14. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi;
- 2) telkimine ja lõkketegemine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud;
- 3) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas;

2) tee, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks;

3) lageraie kuusikutes langi pindalaga kuni 0,5 hektarit ja hall-lepikutes langi pindalaga kuni üks hektar;

4) turberaie langi pindalaga kuni kaks hektarit.

(3) Metsade majandamisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liikide ja vanuse mitmekesisus.

§ 15. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvõõndis on keelatud:

1) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;

2) maavara kaevandamine;

3) uue veekogu rajamine;

4) uue maaparandussüsteemi rajamine;

5) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine.

(2) Piiranguvõõndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 16. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 17. Määruse muutmine

Vabariigi Valitsuse 12. novembri 1996. a määrusega nr 281 „Järvevälja maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine” kinnitatud „Järvevälja maastikukaitseala kaitse-eeskirjas” ja „Järvevälja maastikukaitseala välispiiri kirjelduses” tehakse järgmised muudatused:

1) kaitse-eeskirja punkt 3 sõnastatakse järgmiselt:

„3. Kaitseala maa-ala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele piiranguvõõndisse.”;

2) kaitse-eeskirja punkt 4 tunnistatakse kehtetuks;

3) kaitse-eeskirja punkt 6 sõnastatakse järgmiselt:

„6. Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju ja seeni kogu kaitsealal.”;

4) kaitse-eeskirja punktid 14, 15, 16, 18, 19 ja 20 tunnistatakse kehtetuks;

5) kaitse-eeskirja punkt 23 sõnastatakse järgmiselt:

„23. Kaitsealal on Järvevälja piiranguvõõnd.”;

6) kaitse-eeskirja punkt 26 tunnistatakse kehtetuks;

7) Järvevälja maastikukaitseala välispiiri kirjelduse teine ja kolmas lõik tunnistatakse kehtetuks.

§ 18. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri 20. veebruari 2015. a käskkirjaga nr 181 algatatud haldusmenetluses, mille ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas.

§ 19. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

²Kaitseala on moodustatud osaliselt Vabariigi Valitsuse 12. novembri 1996. a määrusega nr 281 „Järvevälja maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine” moodustatud Järvevälja maastikukaitseala lahustükkide ja keskkonnaministri 14. juuli 2006. a määrusega nr 52 „Lendorava püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” kaitse alla võetud Kukemurrumetsa lendorava püsielupaiga põhjal, muutes nende kaitsekorda ja võttes osaliselt uusi alasid kaitse alla. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktide 2 ja 93 hõlmab kaitseala Adraku loodusala ja Karusoo loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välis- ja vööndite piirid on kantud määruse lisa esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Jüri Ratas
Peaminister

Marko Pomerants
Keskkonnaminister

Aivar Rahno
Riigikantselei istungiosakonna juhataja riigisekretäri ülesannetes

Lisa 2. Väärtuste koondtabel

Väärtus	Kaitse-eesmärk (30-aasta perspektiivis)	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks
2.1. Elustik				
2.1.1.1 Lendorav (<i>Pteromys volans</i>)	Vähemalt kahe lendorava elupaiga esinemine alal. Puistu vanuseline ja liigiline koosseis nendes elupaikades on selline, mis tagab lendoravale sobiliku metsa pideva olemasolu võimalikult suurel pindalal. Alal esinevad lendorava elupaigad on omavahel metsamassiiviga ühendatud.	Kärasi LKA ei ole ühendatud RMK lendorava koridoridega, mistõttu võivad lendoravad jääda mõlemas elupaigas isolatsiooni.	Tagada mõlema lendorava elupaiga omavaheline ühendatus LKA-l katkematu metsamassiivina läbi Kärasi skv.	Alal on vähemalt üks pidevalt asustatud lendorava elupaik, kus puistu vanuseline ja liigiline koosseis tagab lendoravale sobiliku metsa pideva olemasolu võimalikult suurel pindalal ning mis on omavahel ühendatud katkematu metsamassiiviga.
		Võimalik mõlema elupaiga kvaliteedi halvenemine sobiliku puistu vähesuse tõttu.	Teostada Senkasaare skv-s kujundusraied, võttes raiete planeerimisel aluseks Senkasaare skv metsamajandamiskava. Uuendada ja hooldada pesakaste mõlemas elupaigas kogu kaitsekorraldusperioodi jooksul.	
2.1.1.2 Metsis (<i>Tetrao urogallus</i>)	Vähemalt ühe metsise mängupaiga esinemine alal ning mängu toimumine selles igal aastal.	Võimalik mängu- ja pesitsusaegne häirimine metsas liikujate poolt	Paigaldada piisaval hulgal liikumiskiirangust teavitavaid tähiseid	Alal on vähemalt üks metsise mängupaik ning mäng on selles toimunud igal aastal
		Võimalik elupaiga kvaliteedi halvenemine kuivenduse tõttu	Teostada LKA skv-sse jäävate eesvoolude hooldust minimaalselt ning vältida teekraavide hooldust. Teostada LKA pv-sse jäävate kraavide hooldust minimaalselt. KKK vahehindamise järel kaaluda kujundusraiate vajalikkust metsise mängu- ja elupaigad.	
2.1.1.3 Kalakotkas (<i>Pandion haliaetus</i>)	Vähemalt ühe asustatud kalakotka pesitsusterritooriumi esinemine alal.	Võimalik pesitsusaegne häirimine metsas liikujate poolt	Paigaldada piisaval hulgal liikumiskiirangust teavitavaid tähiseid	Alal on vähemalt üks asustatud kalakotka pesitsusterritoorium.
		Võimalik elupaiga kvaliteedi halvenemine	Teostada LKA skv-sse jäävate eesvoolude hooldust minimaalselt	

Väärtus	Kaitse-eesmärk (30-aasta perspektiivis)	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks
		kuivenduse tõttu	ning vältida teekraavide hooldust. Teostada LKA pv-sse jäävate kraavide hooldust minimaalselt.	
2.1.1.4 Merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	Vähemalt ühe asustatud merikotka pesitsusterritooriumi esinemine alal.	Võimalik pesitsusaegne häirimine metsas liikujate poolt	Paigaldada piisaval hulgal liikumiskiirangust teavitavaid tähiseid	Alal on vähemalt üks asustatud merikotka pesitsusterritoorium.
2.1.1.5 Väikekonnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>)	Vähemalt ühe asustatud väikekonnakotka pesitsusterritooriumi esinemine alal.	Võimalik pesitsusaegne häirimine metsas liikujate poolt	Paigaldada piisaval hulgal liikumiskiirangust teavitavaid tähiseid	Alal on vähemalt üks asustatud kalakotka pesitsusterritoorium.
2.2 Kooslused				
2.2.1.1 Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	Elupaigatüübi säilimine vähemalt 8 ha suurusel alal, esinduslikkuse hinnang on vähemalt hea (B)	Otseseid ohutegureid elupaigale ei ole, seetõttu otseseid meetmeid ei planeerita.	Otseseid ohutegureid elupaigale ei ole, seetõttu otseseid meetmeid ei planeerita.	Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 8 ha suurusel alal, esinduslikkuse hinnang on vähemalt hea (B)
2.2.1.2 Vanad loodusmetsad (9010*)	Elupaigatüübi säilimine vähemalt 3,3 ha suurusel alal, esinduslikkuse hinnang on vähemalt rahuldav (C)	Otseseid ohutegureid elupaigale ei ole, seetõttu otseseid meetmeid ei planeerita.	Otseseid ohutegureid elupaigale ei ole, seetõttu otseseid meetmeid ei planeerita.	Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 3,3 ha suurusel alal, esinduslikkuse hinnang on vähemalt rahuldav (C)

Lisa 3. Avalikustamise materjalid
Avaldatud kuulutused ajalehes Põhjarannik

8 REKLAAM

PÕHJARANNIK

8. APRILL 2016

KESKKONNAAMET

MOODUSTATAVA KÄRASI LOODUSKAITSEALA KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMISE AVALIKKUSE KAASAMISE KOOSOLEK

Keskkonnaamet teatab, et on alustanud moodustatavale Kärasi looduskaitsealale kaitsekorralduskava koostamist aastateks 2017–2026.

Kaitsekorralduskava on rakenduslik dokument, milles kirjeldatakse ala eesmärgiks olevaid loodusväärtusi, nende mõjutegevusi ja kaitsemeetmeid ning koostatakse looduskaitse tegevuste kümneaastane tegevusplaan koos tõenäolise läbiviimise aja ning maksumusega. Kaitsekorralduskava koostaja on Keskkonnaamet kaitse planeerimise spetsialist Ili Jürjendal.

Kaitsekorralduskava koostatakse Järvemaal ja maastikukaitseala lahustükist moodustatavale Kärasi looduskaitsealale, mille pindala on 596,1 ha. Kaitseala peamine kaitse-eesmärk on väärtuslike metsakoostuste ning kaitsealuste liike lendorava, kalakotka, merikotka, väikekonnakotka ja metsise kaitse. See hõlmab tervenisti üleuroopalise tähtsusega Karusoo loodusala ning osaliselt Adraku loodusala.

Kaitsekorralduskava koostamisprotsessi raames toimub avalikkuse kaasamise koosolek **18. aprillil 2016. a kell 14** Lohusuu vabaajakeskuses (Avinurme tee 73, Lohusuu alevik).

Koosolekul antakse ülevaade kaitstavast alast ja selle väärtustest ning arutatakse, milliseid looduskaitse tegevusi alal läbi viia tuleks.

Koosolekule on oodatud maamankud, kohalikud elanikud, ettevõtted ja teised asjast huvitatud.

Lisainfo:
 Ili Jürjendal, 733 4163, 5687 8615,
 ili.jurjendal@keskkonnaamet.ee.

KESKKONNAAMET

KIVINÕMME (UUE NIMEGA JÕUGA) MAASTIKUKAITSEALA KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMISE AVALIKKUSE KAASAMISE KOOSOLEK

Keskkonnaamet teatab, et on alustanud Kivinõmme (uue nimega Jõuga) maastikukaitsealale kaitsekorralduskava koostamist aastateks 2017–2026.

Kaitsekorralduskava on rakenduslik dokument, milles kirjeldatakse ala eesmärgiks olevaid loodusväärtusi, nende mõjutegevusi ja kaitsemeetmeid ning koostatakse looduskaitse tegevuste kümneaastane tegevusplaan koos tõenäolise läbiviimise aja ning maksumusega. Kaitsekorralduskava koostaja on Keskkonnaamet kaitse planeerimise spetsialist Ili Jürjendal.

Kaitsekorralduskava koostamisprotsessi raames toimub avalikkuse kaasamise koosolek **20. aprillil 2016. a kell 13** Iluka vallamajas Iluka külas.

Koosolekul antakse ülevaade kaitstavast alast ja selle väärtustest ning arutatakse, milliseid looduskaitse tegevusi alal läbi viia tuleks.

Koosolekule on oodatud maamankud, kohalikud elanikud, ettevõtted ja teised asjast huvitatud.

Lisainfo:
 Ili Jürjendal, 733 4163, 5687 8615,
 ili.jurjendal@keskkonnaamet.ee.

Tartumaa Põllumeeste Liit
 korraldab **14. aprillil kella 10-15**
 Ida-Viru taluilmis Jõhvis Rakvere 27

Infopäeva
 „Pindala- ja loomatoetuste taotlemine“

Päevakava ja registreerimisvorm www.pikk.ee,
 sündmuste kalender, Registreerida saab ka
merry@kodu.ee ja 736 6955.
 Palume eelistada registreerimist pikk.ee lehel.

ESPAK

J O H V I

08.-11.

aprillini on

Espaki ehitusmaterjali-
kauplustes üle Eesti

Lemminkäinen

16.09 kella 9-19 Püssi linnas Maidla tee raudteeülesõidukoht **SULETUD** teetöödeks

Ümbersõit tähistatud

Lugupidetud käsit!

Õu Järve Rõppekasutus loobab, et Kävitil linnas nappoogumistala lähtevõrgustuse- ja kasvatustöödeleilinnas nappoogumistala projektid rannas lähtevõrgustuseleilinnas nappoogumistala projektid rannas lähtevõrgustuseleilinnas nappoogumistala projektid rannas

Pikema vahelduse võimastus tähtsusele nappoogumistala projektid rannas lähtevõrgustuseleilinnas nappoogumistala projektid rannas

Tallinnas saavad tööd linnalini bussijuhid. Mitmete võimalustega töögraafik.

Info: 5612 1033, 3463 1029, 672 6400

Ostab metsakinnistuid ja põllumaid kogu Eestis.

Tel 5557 7007 jeev@tartumets.ee www.tartumets.ee

Jõhvi kontserdimaja

Kired ümber Eva

Etendus on vene keeles

23.09 kell 19.00

3342000 Piletid müügil Piletiteviis, Piletimaailmas ja Jõhvi kontserdimaja kassades

Telia

ESTI KONTSERT 75

L 17. september kell 19

Jõhvi kontserdimaja hooaja avakontsert

Esmakordselt Eestis

Valgevene Riiklik Akadeemiline Sümfooniaorkester

Direkt: Aleksandr Anisimov

Solist: Peep Lassmann (klaver)

M. K. Gergeni. Polonees "Hüvastijätt kodumaaga"

E. Gergeni. Klaverikoncert o-moll

D. Tšaikovski. Sümfoonia nr 5

www.kontsert.ee

Telia

ESTI KONTSERT 75

Melo-M

Black Cello Sabbath

C-Jam

Kavas igihaljas popi- ja rokkklassika

N 22. september kell 19. Jõhvi kontserdimaja

www.kontsert.ee

NISSAN QASHQAI VÕITJAKS LOODUD!

NISSAN QASHQAI
DIISEL BENSIINI Mootori hinnaga
ALATES 17 390 €!
HINNAVÕIT 2 600 €!

KESKMINNE KÜTUSEKULU
ALATES 3,8 l/100 km

BRONEERI PROOVISÕIT JUBA TÄNÄ!

WIRU AUTO OÜ
Kreuzwaldi 7, Rakvere
tel 329 5560
www.wirusauto.ee

NISSAN
REELIIDEVA SIMU SIMULI

Kino AMADEUS

"ÕPETAJA KONN" (Angepperefilm) film on eesti keeles
P, 18.09 kell 13
T, 20.09 kell 17

"BRIDGET JONESI BEEBI" (komöödia) film on inglise keeles, eesti- ja venekeelsete subtiitritega
P, 18.09 kell 15
T, 20.09 kell 19

"SULLY" (teodraama, draama) film on inglise keeles, eesti- ja venekeelsete subtiitritega
P, 18.09 kell 17.15
N, 22.09 kell 19

Piletid hind 3-4 €

Jõhvi kontserdimaja
Tel 334 2000 www.concert.ee

KESKKONNAAMET

MOODUSTATAVA KÄRASI LOODUSKAITSEALA KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMISE AVAILIKKUSE KAASAMISE II KOOSOLEK

Kesklinnaamet teatab, et on algatanud moodustatavale Kärasi looduskaitsealale kaitsekorralduskava koostamise aastateks 2017-2026. Järgnevat ja maastikukaitselise looduskaitse moodustatava Kärasi looduskaitseala peamine kaitse-eesmärk on väärtuslike metsakoostiste ning kaitsealuste liike kaitse, kaitse, merikõik, väärtuslike koostiste ja metsade kaitse.

Kaitsekorralduskava on rakenduslik dokument, milles kirjeldatakse alga ettevalmistuse looduskaitse, moodustatavale ja kaitsealade ning looduskaitse tegevuste tegevuste kaitsealade tegevustele. Kaitsekorralduskava koostab Kesklinnaamet kaitse planeerimise spetsialistid Järjendajad.

Enne kaitsekorralduskava koostamist korraldab Kesklinnaamet 19. aprillil 2016 avalikkuse kaasamise I koosoleku. Välimõistatavale on kaitsekorralduskava koostamise kaasamise II koosolek toimub Lohusuu vabaühenduse (Aruvere tee 73, Lohusuu alevik) 4. oktoobril 2016 kell 15.

Koosolekul tutvustatakse kava eelnõud. Lisaks tutvustatakse kaitsekorralduskava raames valmistatud Sissekannete ettevalmistusele otsustamisel otsustamisel, mis on aluseks looduse kaitsealadele väärtuslike rannete planeerimisele. Koosolekul esitatakse otsustamisel ettepanekud kaitsekorralduskava tegevuste kohta. Kohale on oodatud maastikukaitselise tegevuste ettevõtjad ja teised osajad huvitatud.

Kaitsekorralduskava ja otsustamisel otsustamisel saab SAKA Kesklinnaameti veebilehel www.kesklinnaamet.ee alates 19. septembrist 2016. Soovi korral võib kaasa dokumentide kaitse planeerimise spetsialistid Järjendajad e-posti teel ja järeleandlusele@kesklinnaamet.ee

Lisateav: H Järjendajad, 733 4163, 5687 9615, H Järjendajad@kesklinnaamet.ee

Kärasi LKA KKK I koosoleku memo

Moodustatava Kärasi LKA kaitsekorralduskava (*edaspidi KKK*) 2017-2026 koostamise koosolek

19. aprill 2016. a, Lohusuu vabaajakeskus

Protokollis *Triin Amos* (KeA kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist)

- 1) Kava koostaja Iti Jürjendal annab ülevaate kaitseala tsoneeringust, kaitse-eesmärkidest, kaitsekorrast ning koostatava KKK planeeritavatest töödest. Olulisemad kaitsekorralduslikud tööd on kujundusraied kaitsealuste liikide elupaikade taastamiseks ja metsa arengu suunamiseks, mille eesmärgiks on eeskätt raielankidest ja noorendikest lendorava elupaikade kujundamine, soodustatakse haabade ja kuuskede säilimist. Kujundusraieid planeeritakse Senkassaare sihtkaitsevööndis. Kava koostamise käigus tellitakse Senkassaare sihtkaitsevööndisse jäävatele metsadele kujundusraiate kava (sarnane metsamajanduskavale), millega planeeritakse eraldiste põhiselt raied ja vajadusel ka puude istutamine lendoravale sobiva puistu kujundamiseks.
- 2) Arutelu, küsimustele vastab Maret Vildak (KeA Põhja regiooni looduskaitse juhtivspetsialist).

Küsimus (*edaspidi K*): Meil on mõnel metsakinnistul juba olemas metsamajanduskava. Kas teie poolt tellitav on lendorava elupaiga nõudlusest lähtuv kava, mitte tavaline metsamajanduskava?

Vastus (*edaspidi V*): *Jah, tavaline metsamajanduskava ei pruugi lendorava elupaiganõudlust arvestada.*

K: Kas kaitseala piirid tähistatakse looduses?

V: *Jah, tähistatakse. See on RMK ülesanne. Tähistatakse nii sihtkaitsevöönd kui piiranguvöönd ning liikumiskiiranguga ala. Senkassaare sihtkaitsevööndis liikumiskiirangut ei tule.*

K: Metsa kujundamine haava järelkasvu soodustamiseks on võimatu, kogemus on näidanud, et põdrad närvivad 99% kasvavatest haabadest. Haavanoorendikes on tüved lausaliselt põtrade poolt kooritud.

V: *Põdrakahjustuste vältimiseks on olemas meetodid, nt latvade või tüvede kaitsmine, tarade ehitamine jne. Selleks on erinevaid võimalusi.*

K: Miks ei osteta looduskaitsealuseid maid ära?

V: *Selleks on võimalus olemas, KeA-le tuleb peale kaitse-eeskirja kinnitamist esitada vastavasisuline avaldus. Maade omandamisele on järjekord, kuid see on paratamatu.*

K: Maade omandamisega on probleeme, hektari hind langeb väga madalale, 60 eur/ha. Maaomanik saab ebaõiglaselt vähe raha.

V: Maa omandamise hind arvutatakse piirkonnas toimunud metsamaa müügitehingute keskmise järgi. Kindlas piirkonnas toimunud tehingute hindadega saab tutvuda Maa-ameti tehingute andmebaasis (http://www.maaamet.ee/index.php?page_id=449). Natura looduslal asuvale metsamaale rakendub ka Natura metsatoetus. Kärasi LKA kaitse-eeskirja eelnõu kohaselt tehakse Euroopa Komisjonile ettepaneku viia loodusala piir vastavusse Senkassaare sihtkaitsevööndi piiriga, seega peaks tulevikus Natura toetuskõlbulik ala oluliselt suurenema. Ettepaneku loodusala laiendamiseks saab Euroopa Komisjonile teha peale kaitse-eeskirja kinnitamist. Kui ettepanek jõustub, jääb Natura loodusalale kogu Senkassaare sihtkaitsevöönd ning vööndisse jäävatel erametsa omanikel on võimalik taotleda Natura metsatoetust (110 eur/ha aastas).

K: Metsateatise pole antud 4-5 aastat, kuid kaitse-eeskirja ei ole ikka veel kinnitatud, siia lisandub maade omandamise järjekord 7 aastat. Ametlik asjaajamine on väga aeglane.

V: Seda probleemi ei saa KKK-ga lahendada. KKK eesmärgiks on eraldistepõhise kujundusraiate kava koostamine Senkassaare sihtkaitsevööndi metsadele – see on ainus võimalus sihtkaitsevööndis raiete tegemiseks. Sihtkaitsevööndis saab kujundusraieid teha vaid KKK alusel pärast kava kinnitamist ning raiete teostamiseks on vaja kaitseala valitseja nõusolek. Tegemist on looduskaitseliku tööga, mida saab soovi korral teha ka maaomanik. Kui maaomanik töid teha ei soovi, tellib töö Keskkonnaamet.

K: Kas need tööd tehakse igal juhul, on see kohustuslik või on vabatahtlik?

V: Kaitsekorralduslikud tööd prioritseeritakse, kohustuslik on läbi viia I prioriteedi töid ning seda kohustust täidab KeA. Maaomanikul ei ole kohustust ise neid töid läbi viia.

K: Keskkonnainspeksioonil ei ole võimekust kontrollida, mis kaitsealal toimub. Metsavarguste ja ebaseaduslike raiete oht isegi omanike endi poolt on reaalne. Selle välistamiseks peab metsaomanikul tekkima motivatsioon kaitseala metsa hoida. Praeguste olude taustal oleks motivaatoriks kiirem asjaajamine Natura metsatoetuste rakendumiseks, rahalised toetused.

V: Seda ei saa KKK-ga lahendada, kuid KeM-il on plaanis välja töötada mehhanism, et ka väljaspool Natura ala saaks kaitse all olevale metsale toetust taotleda.

K: Sel aastal tellitud metsamajanduskava hõlmab ka metsa-ala, mis läheb kaitse alla ning millele kavas ette nähtud raiete teostamiseks teatist ei anta. Samal ajal on rahaline kulu kava tellimiseks tehtud?

V: Metsamajanduskava koostajad peaksid andmeid projekteeritavate kaitsealade kohta kontrollima. Looduskaitseliste piirangute (sealhulgas projekteeritavate alade) kohta on avalik

teave kõikidele kätte saadav Maa-ameti rakendusest (http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis?app_id=UU62A&user_id=at&bbox=310269.395061728,6375000,798812.604938272,6635000&LANG=1). Notarid näiteks kasutavad seda rakendust.

K: Kust saada infot kaitseala piiri kulgemise kohta, kui kaitseala hõlmab osaliselt eramaad?

V: saame saata teile täpse kaardi huvipakkuva kinnistu piiride ja kaitseala piiridega. Kes soovib täpsemat kaarti, pange palun osavõtjate nimekirja vastav märge (märkus: osavõtjate nimekirja lisasid vastava märke järgmised maaüksused: 42002:001:0336, 42002:001:0200, 42002:002:0197).

K: Mille alusel tõmmatakse kaitseala piirid?

V: Võimaluse korral ühildatakse kaitseala piir kinnistute piiridega või kasutatakse looduses eristatavaid piire nagu kraavid, teed jm. Kui neid võimalusi ei ole, kasutatakse mõttelisi jooni. Kaitseala piiritlemisel arvestatakse kaitse-eesmärgiks olevate liikide elupaiganõudlusi. Liikidele (lendoravale, metsisele) on koostatud liigi tegevuskava, mis annab suuniseid, kui suure territoorium peab minimaalselt kaitse all olema, et tagada liigi säilimine.

K: Kas omanik peab andma oma nõusoleku kavaga tegevuste planeerimiseks?

V: KKK-s sätestatavatele tegevuste läbiviimiseks ei pea olema maaomaniku nõusolekut. Maaomaniku ettepanekuid kaitsekorra kohta sai esitada menetluses oleva kaitse-eeskirja avalikustamise perioodil.

K: Kes on kaitseala valitseja?

V: Keskkonnaamet on kõikide kaitsealade valitseja. Praegu on KeA Lohusuu valda jääva Järvevälja MKA lahustüki ning püsielupaikade valitseja, pärast kaitse-eeskirja kinnitamist saab KeA Kärasi LKA valitsejaks. Piirangud, mille alusel planeeritakse kaitsekorralduslikud tegevused, kehtestatakse kaitse-eeskirjaga, mille kinnitab Vabariigi Valitsus. Metsateatise menetleb Keskkonnaamet.

Kärasi LKA KKK II koosoleku memo

Moodustatava Kärasi LKA kaitsekorralduskava (*edaspidi KKK*) 2017-2026 koostamise koosolek

4. oktoober 2016. a. Lohusuu vabaajakeskus

Protokollis *Triin Amos* (KeA kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist)

- 1) Kava koostaja Iti Jürjendal annab ülevaate kaitseala tsoneeringust, kaitse-eesmärkidest, kaitsekorra- ning KKK planeeritavatest töödest. Olulisemad kaitsekorralduslikud tööd on kujundusraied kaitsealuste liikide elupaikade taastamiseks ja metsa arengu suunamiseks, mille eesmärgiks on eeskätt raielankidest ja noorendikest lendorava elupaikade kujundamine, soodustatakse haabade ja kuuskede säilimist. Kujundusraiate teostamiseks on tellitud metsade säästva majandamise kava, millega on planeeritud eraldiste põhiselt raied lendoravale sobiva puistu kujundamiseks.
- 2) Arutelu ja ettepanekud.

Ettepanek: Metsa järjepidevuse tõstmiseks tuleks planeerida kujundusraie ka väike-konnakotka pesapaigas. Kuna kaitseala on ümbritsetud majandatud puistutega, peaks piiranguvöönd, kus kasvatatakse lendoravale sobivaid puistuid olema suurem - piiranguvööndi ümber asuvas majandusmetsas peaks olema veel omakorda puhvertsoon, kus kasutatakse leebemaid majandusvõtteid.

Ettepanek: Alal peaks olema suured infokeemid liikumispiirangute kohta, eriti kohtades, kus on palju liikumispiiranguid ja palju teid. Alale võiks paigaldada ka infotahvlid nendesse kohtadesse, kuhu pääseb ligi. Väike liikumispiirangu märk peaks olema iga 50 m tagant.

Ettepanek: KeA võiks anda märgise metsatööde tegijatele, kes teevad raieid loodussõbralikult ja kelle töö tulemustega jääb KeA rahule. Looduskaitse eesmärgil tehtud raie tulemus sõltub paljuski harvestrijuhust. Kui omanik soovib teha metsatöid loodussõbralikul moel, et mets püsiks, pole tal olemas infot, kellelt oleks parem see töö tellida.

Ettepanek: Kavaga määratud tööde kava nimi peaks olema looduskaitseliste tööde kava, sihtkaitsevööndis ei saa kasutada mõistet majanduskava

Küsimus: Kas kaitseala piirid sellisel kujul on lõplikud?

Vastus: Jah, praegu kaitseala rohkem laiendama ei hakata.

Küsimus: Kas piiranguvööndite jaoks on ka välja töötatud sarnased majandamissoovitused nagu sihtkaitsevööndi kohta?

Vastus: Piiranguvööndi jaoks ühtseid majandamissoovitusi ei ole. See toimub kaitse-eeskirja ja metsateatiste alusel.

Lisa 4. Fotod

1. Lendorava elupaik Senkassaare skv-s Kodassaare elupaigas.

2. Lendoravale paigaldatud pesakast Senkassaarea skv-s Kotkametsa elupaigas.

3. Väike-konnakotka elupaik Vadi skv-s.

4. Kalakotka ja metsise elupaik Kärasi skv-s.

5. Merikotka elupaik Karusoo skv-s.

6. Kaitseala läbiv teedevõrgustik. Fotel Pikasihi ja Kotka tee rist.

7. Toimiv kraav Senkassaare skv-s.

8. Kujundusraietega kujundatav mets Senkassaare skv-s Kotkametsa elupaigas. Fotel olevas metsas on kavandatud 1. järgu kujundusraie valikraie viisil (eraldis 28).

9. Kujundusraietega kujundatav mets Senkassaare skv-s Kodassaare elupaigas. Fotelovas metsas on kavandatud 1.järgu kujundusraie valgustusraie viisil (eraldis 15).